

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

PANDEMİ ÖNCESİ DÖNEM VE SÜRECİNDE KASTAMONU
ŞEHRİNİN SUÇ COĞRAFYASI

VEYSEL GÜÇLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PROF. DR. DURAN AYDINÖZÜ

OCAK - 2024
KASTAMONU

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Veysel GÜÇLÜ

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****PANDEMİ ÖNCESİ DÖNEM VE SÜRECİNDE KASTAMONU ŞEHRİNİN
SUÇ COĞRAFYASI****VEYSEL GÜÇLÜ****KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI
DANIŞMAN: PROF. DR. DURAN AYDINÖZÜ**

Kastamonu şehir merkezinde; Covid-19 (Korona virüs) Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Süresince Kastamonu Şehrinin Suç Coğrafyası adlı konu özelinde Covid-19 (Korona virüs) Pandemi salgın hastalığının suç türleri üzerinde sayısal açıdan meydana getirdiği değişimi araştırmak amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden literatür tarama yöntemi kullanılmış, nicel araştırma yöntemlerinden SPSS yöntemi ile analiz yapılmış, Bağımsız grup T testi ile Anova testinden faydalanılmış olup, tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada; Asayiş ve Çocuk suçları kapsamındaki suç gruplarının (Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlar) sayısal verileri Excel programında analiz edilmiş, çizgi grafiğine aktarılan veriler yorumlanmıştır. SPSS yöntemi aracılığıyla Bağımsız grup T testi ile Anova testi kullanılmıştır. Pandemi öncesi dönem ile Pandemi süreci dönem de işlenen suç sayıları Bağımsız grup T testi yöntemiyle kıyaslanmıştır. Kastamonu şehir merkezinde, 2010-2022 yılları arasında işlenen suç sayılarında; mevsimsel, yıllık ve aylık dönemler Anova yöntemiyle değerlendirilmiştir. Kastamonu şehir merkezi bağlamında değerlendirilen araştırma konusunun temelini oluşturan Covid-19 Pandemisinin suç sayılarında meydana getirdiği değişimin Bağımsız grup T testi yöntemiyle yapılan analizin de bazı suç türlerinde anlamlı bir farklılığın olduğu, bazı suç türlerinde ise anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Pandemi, Covid-19, Kastamonu, Suç Coğrafyası

Ocak 2024, 152 Sayfa

ABSTRACT**MSC THESIS****CRIME GEOGRAPHY OF KASTAMONU CITY DURING THE PERIOD
AND DURING THE PANDEMIC****VEYSEL GUCLU****KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
DEPARTMENT OF SOCIAL SCIENCES AND TURKISH EDUCATION
SOCIAL STUDIES EDUCATION
SUPERVISOR:PROF. DR. DURAN AYDINOZU**

In Kastamonu city center; It is aimed to investigate the numerical change caused by the Covid-19 (Corona virus) Pandemic epidemic on crime types, specifically on the subject titled Crime Geography of Kastamonu City during the Pre-Pandemic Period and During the Pandemic. Literature review method was used among qualitative research methods, analysis was made with SPSS method among quantitative research methods, independent group T test and Anova test were used, and scanning method was used. In this study; Numerical data of crime groups within the scope of Public Order and Juvenile crimes (Crimes Committed Against Society, Crimes Against Persons, Crimes Against Property, Crimes Committed Against Nation and State and Requiring Follow-Up) were analyzed in the Excel program, and the data transferred to the line chart were interpreted. Independent group T test and ANOVA test were used through SPSS method. The number of crimes committed in the pre-pandemic period and the pandemic period were compared with the Independent group T test method. In Kastamonu city center, the number of crimes committed between 2010-2022; Seasonal, annual and monthly periods were evaluated with the ANOVA method. The analysis of the change in the number of crimes caused by the Covid-19 Pandemic, which forms the basis of the research subject evaluated in the context of Kastamonu city center, using the Independent group T test method, concluded that there is a significant difference in some types of crimes and that there is no significant difference in some types of crimes.

KEYWORDS: Pandemic, Covid-19, Kastamonu, Crime Geography

January 2024, 152 Page

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışması kapsamında desteklerinden dolayı Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğüne ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Çalışmalarımın her aşamasında çok değerli yardım ve desteklerini esirgemedi, sabırla beni yönlendiren, enerjimi ve umudumu her daim yenileyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Duran AYDINÖZÜ'ne ve istatistik çalışmalarım sırasında gösterdikleri ilgi ve yardımlarından dolayı Doç. Dr. Ertuğrul ÇAVDAR'a

Çalışmalarım boyunca her türlü desteği veren, veri paylaşımında gereken kolaylığı sağlayan Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü'ne, ayrıca meslektaşlarım Yasin ÇETİNKAYA ile Ünal EŞTÜRK başta olmak üzere yanımda desteklerini hissettiren birlikte çalıştığım tüm iş arkadaşlarıma,

Bütün hayatım boyunca iyi ve kötü her anımda sonsuz ve karşılıksız desteklerini hep yanımda hissettiğim, sevgi dolu aileme sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Veysel GÜÇLÜ

Kastamonu, 2024

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ ONAYI	ii
TAAHHÜTNAME	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. KASTAMONU ŞEHRİNİN DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ.....	4
2.1 Giriş ve Amaç.....	4
2.2 Araştırma Sahasının Yeri, Sınırları ve Başlıca Özellikleri.....	5
2.3 Kastamonu ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri	7
2.3.1 Jeolojik Özellikleri.....	7
2.3.2 Jeomorfolojik Özellikleri	9
2.3.3 İklim Özellikleri.....	11
2.3.4 Bitki Örtüsü.....	13
2.3.5 Hidrografya Özellikleri.....	13
2.4 Kastamonu Şehrinin Beşerî Coğrafya Özellikleri	14
2.4.1 Kastamonu Şehrinin Tarihi Gelişimi	14
2.4.2 Nüfus Özellikleri.....	15
3. SUÇ VE UNSURLARI.....	19
3.1 Suç Tanımı	19
3.2 Suçun Unsurları	21
3.3 Suçun Kaynağı	22
3.4 Kriminoloji	23
3.4.1 Klasik Okul Teorisi.....	24
3.4.2 Pozitivist Okul Teorisi	25
3.4.3 Chicago Okul Teorisi.....	26
3.4.4 Kırık Cam Teorisi	27
3.4.5 Rutin Aktiviteler Teorisi	29
3.5 Suç Türleri.....	29
3.6 Suçun Tasnifi.....	30
4. SUÇ VE COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ.....	37
4.1 Suç ve Coğrafya	37
4.2 Coğrafi Konumun Suç Üzerine Etkileri	39
4.3 Jeomorfolojik Özelliklerin Suç Üzerine Etkileri	41
4.4 İklim Elemanlarının Suç Üzerine Etkileri	43
4.5 Nüfus Özelliklerinin Suç Üzerine Etkileri	44
4.6 Yerleşme Özelliklerinin Suç Üzerine Etkileri.....	50
5. PANDEMİ.....	53
5.1 Pandemi	53
5.2 Geçmişten Günümüze Gerçekleşen Bazı Pandemi Örnekleri	54

5.2.1	Kara Ölüm/Veba	57
5.2.2	İspanyol Gribi	57
5.2.3	HIV/AIDS	58
5.3	Covid -19 (Korona Virüs) Pandemisi.....	59
5.3.1	Covid -19 Pandemi Bulaş Yolu ve Belirtileri	60
5.4	Dünya’da Covid -19 Pandemi Serüveni	61
5.5	Türkiye de Covid-19 Pandemi Serüveni	62
5.5.1	Kastamonu Şehrinde Uygulanan Kısıtlamalar.....	67
6.	PANDEMİ VE SUÇ ANALİZİ	68
6.1	Pandemi (Covid-19) Suç İlişkisi	68
6.2	Asayiş ve Çocuk Suçları Kapsamındaki Suç Gruplarının Çizgi Grafik İncelemesi	68
6.2.1	Topluma Karşı İşlenen Suçlar.....	70
6.2.2	Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	83
6.2.3	Milllete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	91
6.2.4	Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	95
6.2.5	Takibi Gereken Suçlar	104
6.3	Asayiş ve Çocuk Suçları Kapsamındaki Suç Gruplarının SPSS Analizleri	111
6.3.1	Pandemi Öncesi ve Sürecinde Asayiş ile Çocuk Suç Gruplarının Bağımsız Grup T Testi Analizi	111
6.3.2	Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Yıllara Göre Anova Test Analizi.....	115
6.3.3	Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre Anova Test Analizi.....	123
6.3.4	Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Anova Test Analizi.....	126
7.	SONUÇ	135
8.	ÖNERİLER.....	144
	KAYNAKLAR	148

ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1 İnceleme Sahasının Lokasyon Haritası	5
Şekil 2.2 Kastamonu Merkez ve İlçeler Haritası	6
Şekil 2.3 Türkiye Jeoloji Haritası	9
Şekil 2.4 İnceleme Sahasının Topoğrafyası	11
Şekil 2.5 Kastamonu İl ve İlçeleri Nüfus Dağılımı.....	16
Şekil 2.6 Cinsiyete Göre Ortanca Yaş (2007-2022).....	18
Şekil 2.7 En Yüksek ve En Düşük Ortanca Yaşa Sahip İlk 5 İlin Cinsiyete Göre Dağılımı (2022)	18
Şekil 3.1 Suç Türleri	30
Şekil 3.2 Suç Tasnifi	31
Şekil 4.1 Türkiye'nin Matematiksel Konumu.....	39
Şekil 4.2 Türkiye'nin Asya ve Avrupa Kıtaları Arasındaki Konumu.....	41
Şekil 4.3 Türkiye'nin Yükselti Haritası	42
Şekil 4.4 Uluslararası Göç İstatistikleri Ülkeler (2020).....	47
Şekil 4.5 Uluslararası Göç İstatistikleri Ülkeler (2021).....	47
Şekil 4.6 Uluslararası Göç İstatistikleri İller (2020)	48
Şekil 4.7 Uluslararası Göç İstatistikleri İller (2021)	48
Şekil 4.8 Uluslararası Göç İstatistikleri Cinsiyet (2019-2020)	49
Şekil 4.9 Uluslararası Göç İstatistikleri Cinsiyet (2020-2021)	49
Şekil 4.10 Kent-Kır Sınıflamasına Göre Nüfusun Dağılımı, 2022	51
Şekil 5.1 Covid-19 Virüsünün Bulaşma Yolu	60
Şekil 6.1 2010-2022 Yılları Arası Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği.....	70
Şekil 6.2 2010-2022 Yılları Arası Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği.....	79
Şekil 6.3 2010-2022 Yılları Arası Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği	83
Şekil 6.4 2010-2022 Yılları Arası Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği	87
Şekil 6.5 2010-2022 Yılları Arası Millete ve Devlete Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği	91
Şekil 6.6 2010-2022 Yılları Arası Millete ve Devlete Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği	94
Şekil 6.7 2010-2022 Yılları Arası Mal Varlığına Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği	97
Şekil 6.8 2010-2022 Yılları Arası Mal Varlığına Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği	100
Şekil 6.9 2010-2022 Yılları Arası Takibi Gereken Suçlar Grafiği	104
Şekil 6.10 2010-2022 Yılları Arası Takibi Gereken Suçlar Grafiği	109

TABLOLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1 Kastamonu’nun 2010-2021 Yılları Arası Nüfus Sayıları	6
Tablo 2.2 Kastamonu İl ve İlçe Merkezlerinin Jeolojik Oluşum Dönemleri	8
Tablo 2.3 Kastamonu İlinde Hakimiyet Kuran Devletler	14
Tablo 3.1 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’na Göre Suç Tasnifi	32
Tablo 3.2 Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü (Asayiş Şube Müdürlüğü) Suç Tasnifi.....	33
Tablo 3.3 Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü (Çocuk Şube Müdürlüğü) Suç Tasnifi.....	36
Tablo 5.1 Geçmişten Günümüze Değın Gerçekleşen Pandemiler	56
Tablo 5.2 Covid-19 Pandemisinin Dünya’da Yayılış Seyri.....	61
Tablo 5.3 Covid-19 Pandemisinin Türkiye’de Yayılış Seyri.....	64
Tablo 6.1 Asayiş Suçları ve Çocuk Suçlarının Pandemi Öncesi ve Pandemi Sürecindeki Analizi	113
Tablo 6.2 Asayiş Suçları ve Çocuk Suçlarının Pandemi Öncesi ve Pandemi Sürecindeki Farklılık Analizi	114
Tablo 6.3 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Analizi	117
Tablo 6.4 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Anova Test Analizi	122
Tablo 6.5 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre Analizi	123
Tablo 6.6 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre Anova Test Analizi	124
Tablo 6.7 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Analizi	129
Tablo 6.8 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Anova Test Analizi.....	134

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
CMK	: Ceza Muhakeme Kanunu
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
MTA	: Maden Teknik Arama
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
WHO/DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü

1. GİRİŞ

İnsanlar, Dünya'ya yerleşip hayatlarını idame ettirmeye başladıkları zamandan itibaren dış tehditlere karşı korunmak için birlikte hareket etmeye gayret göstermişlerdir. Toplu halde yaşamlarını devam ettirmeyi başaran insanlar hayatta kalma şanslarını bireysel yaşamı tercih eden insanlara nazaran artırmıştır. Yerkürenin dört bir yanına yayılan insanlar zamanla doğada bulunan materyalleri işleyip kullanmayı öğrenmiş; birçok alanda gelişerek dış tehditlere karşı kendilerini daha etkin bir şekilde savunabilmişlerdir (Yahyaoğlu, 2019).

Yerküre üzerinde bulunan insanların zamanla dış tehditlerden korunmaya başlamaları, ekonomik refaha ulaşmaları, güvenlik ihtiyaçlarının sağlanması vb. nüfuslarının hızla artmasına neden olmuştur. Nüfusun hızla artması doğada bulunan kaynakların paylaşımında sorunların baş göstermesine sebep olmuştur. Göçebe yaşam tarzını benimseyen toplumlar özellikle hayvan sürülerine, verimli otlak alanlar bulmak; yerleşik yaşam tarzını benimseyen toplumlar ise ekip biçme faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri verimli toprakları bünyesinde barındıran (Mezopotamya, Nil havzası vb.) havzalara göç etmişlerdir. Dünya yüzeyinde yaşayan insan sayısının zamanla artmaya başlaması ile birlikte, Dünya'da önem arz eden alanlara sahip olabilmek için insanlar, birbirleriyle mücadele etmişlerdir.

Aynı coğrafya da birlikte yaşayan toplumlar; anarşi ve kargaşanın oluşmasını engellemek birbirlerinin hak ve hukuklarını korumak amacıyla gelenek, görenek ve inandıkları dini inanışlarında etkisi ile bazı kurallar oluşturup uygulamaya çalışmışlardır. Oluşturulan kurallara uymayan, aykırı davranan insanların sebep oldukları hatalı davranışlar, belirlenen kurallar çerçevesinde değerlendirilip karara bağlanmıştır.

Suç kavramı, toplumların addettikleri değerlere göre birbirlerinden farklılık göstermesine karşın, ilk insanların yerkürede yaşamaya başlamasıyla anılan ve önemsenen bir kavram olmuştur. Örneğin; günümüzde, Hindistan'ın bazı yerlerinde inekler kutsal birer canlı iken ineklere zarar verilmesinin karşılığı cezai yaptırım gerektirmektedir. Oysaki Müslüman memleketlerinde ineklerin kurban olarak

kesilmesi veya tarımsal faaliyetlerde kullanılması yasaklanmamış, bu sebeplerden dolayı da insanlar herhangi bir cezai sorumluluğa maruz bırakılmamıştır.

Toplumdan topluma, kabul gören kurallar ve uyulması gereken davranışlar farklılık göstermekle birlikte, suç; sınırları belirli kurallar çerçevesinde çizilmiş, kişilerin kesin bir şekilde uyması gereken kural ve davranışlara uymaması, aykırı davranması olarak tanımlanabilmektedir. Suç coğrafyası; suçun ortaya çıktığı, yayılım gösterdiği mekânsal alanı ifade etmektedir. Suç coğrafyası, coğrafya biliminin ilgilendiği alanlardan birisidir. Sevim (2018)'e göre de suçun etken öznesi beşerdir. Yani insanların yaşamlarını sürdürdükleri ortamlarda suç işlemleri nedeniyle; Coğrafya biliminin alt dalı olarak suç coğrafyasının meydana geldiğini söylemiştir. Suç coğrafyası; herhangi bir mekânda, ele alınmak istenen konuları; harita, grafik gibi görsel araçlar yardımıyla somutlaştırarak aktarılmasını sağlar. Dijital açıdan önem arz eden CBS (Coğrafi Bilgi Sistemi) programı da suç coğrafyası alanında araştırılmak istenen herhangi bir konuyu somutlaştırmakta oldukça etkili olan diğer bir araçtır.

CBS; coğrafi bilginin bir araya getirilmesi, bilgisayar ortamına iletilmesi, toplanması, işlenmesi, tahlil edilmesi ve takdim etmek düşüncesiyle bir araya getirilmiş bilgisayar donanımı, programı, beşer kaynakları ve coğrafi bilgilerden meydana gelen bir bütündür (Kapluhan, 2014). Özellikle suç türleri ve miktarları vb. Suç coğrafyasının ele aldığı en önemli konular arasında yer almaktadır. Suç türleri, suç miktarları vb. Harita, grafik, CBS gibi araçlar yardımıyla ele alınıp mekânsal alanlar üzerinde somutlaştırılmaktadır.

Tarih boyunca suç kavramını ve suçun ortaya çıkmasını etkileyen birçok etmen bulunmaktadır. “Eğitim, ekonomi, güvenlik, küreselleşme, sağlık vb.” gibi etmenler suç kavramını etkileyen başlıca nedenler arasında gösterilebilmektedir. Bunun gibi birçok etmen suçun oluşmasında ve ortaya çıkmasında önemli faktör sahibi olmuşlardır. İnsanlık, tarih boyunca olumlu, olumsuz birçok tarihi durum ile karşı karşıya kalmıştır. İnsanlığın maruz kaldığı bu gibi durumlar, suçun artmasına veyahut azalmasına, doğrudan veya dolaylı etkide bulunmuştur.

Bu çalışmada araştırılmak istenen konu, suç kavramını etkileyen etmenlerden birisi olan “sağlık” alanıyla ilgilidir. Tarih boyunca sağlık alanında meydana gelmiş olan (salgın hastalıklar, tedavi yöntemleri, ilaç keşfi vb.) birçok gelişme insanlık tarihinde, derin izler bırakmıştır. Geçmişte küresel anlamda sorunlara sebep olmuş olan “Veba, Sars, İspanyol Gribi vb.” hastalıklar, insanlığı birçok açıdan etkilemiştir. Dünyamız’ da meydana gelmiş olan bu tür küresel hastalıklar; suç kavramını, türlerini ve suçun sayısal anlamda değişimi üzerinde etken sahibi olmayı başarmışlardır. Günümüzde, insanlığın görmüş olduğu küresel anlamda son salgın hastalık olarak kabul gören Covid-19 (Korona virüs) salgını, insanlığı; eğitim, sosyal yaşam, ekonomik olarak gibi birçok açıdan etkilemiştir.

Amaç: Kastamonu şehir merkezinde; Covid-19 (Korona virüs) Pandemi öncesi dönem ve Pandemi sürecinde Kastamonu şehrinde suç coğrafyası adlı konu özelinde Covid-19 (Korona virüs) Pandemi salgın hastalığının suç türleri üzerinde sayısal açıdan meydana getirdiği değişimi araştırmaktır.

Yöntem ve Analiz: Araştırma nitel ve nicel verilerden yararlanılarak yapılmış olup, nicel araştırma verileri SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) yöntemi ile analiz yapılmış, Bağımsız Grup T testi ile Anova testinden faydalanılmış olup, tarama yöntemi kullanılmıştır.

Veriler: Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünden alınan istatistik veriler, Kastamonu Valiliğinden alınan İl Hıfzıssıhha Kurul kararları ile TÜİK’ ten alınan sayısal verilerden faydalanılmıştır.

2. KASTAMONU ŞEHRİNİN DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

2.1 Giriş ve Amaç

Kastamonu şehir merkezinde; Covid-19 (Korona virüs) Pandemi Öncesi Dönem ve Süresince Kastamonu Şehrinin Suç Coğrafyası adlı konu özelinde Covid-19 (Korona virüs) Pandemi salgın hastalığının suç türleri üzerinde sayısal açıdan meydana getirdiği değişimi araştırmak amaçlanmıştır.

Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü tarafından verilen (Adliye ve Jandarma hariç) şehir merkezinde, 2010-2022 yılları arasını kapsayan Asayiş Şube ve Çocuk Şube Müdürlüğünden alınan asayişe müessir olayları (Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Topluma Karşı İşlenen Suçlar, Devlete Ve Millete Karşı İşlenen Suçlar, Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar, Takibi Gereken Suçlar) bünyesinde barındıran suç türlerinin sayısal istatistiki verileri temel alınmıştır.

Ülkemizde; Covid-19 (Korona virüs) Pandemi salgın hastalık sürecinde, salgın hastalığın yayılmasını önlemek adına Valilik kurumları aracılığıyla gerçekleştirilen il Valileri veya Vali yardımcıları başkanlığında, birçok kurum müdürünün katılım gösterdiği toplantılar düzenlenmiştir. Toplanan bu kurullara İl Hıfzıssıhha Kurulları denilmektedir. Bu toplantılar neticesinde alınan kararlar ise İl Hıfzıssıhha (Sağlık koruma) Kurul kararları olarak adlandırılmaktadır.

Kastamonu şehir merkezinde; Covid-19 (Korona virüs) Pandemi salgın hastalık sürecinde, Valilik tarafından organize edilen Covid-19 salgın hastalığının yayılmasına engel olmak adına düzenli olarak toplantılar icra edilmiştir. Vali başkanlığında toplanan birçok kurum müdürünün de katılım gösterdiği bu toplantılarda birçok karar alınmıştır. İl Hıfzıssıhha Kurulunda alınan kararlar neticesinde birçok kısıtlama tedbiri hayata geçirilmiştir. Maske takma kuralı, sosyal mesafeye uyma kuralı gibi birçok kısıtlama karara bağlanmıştır.

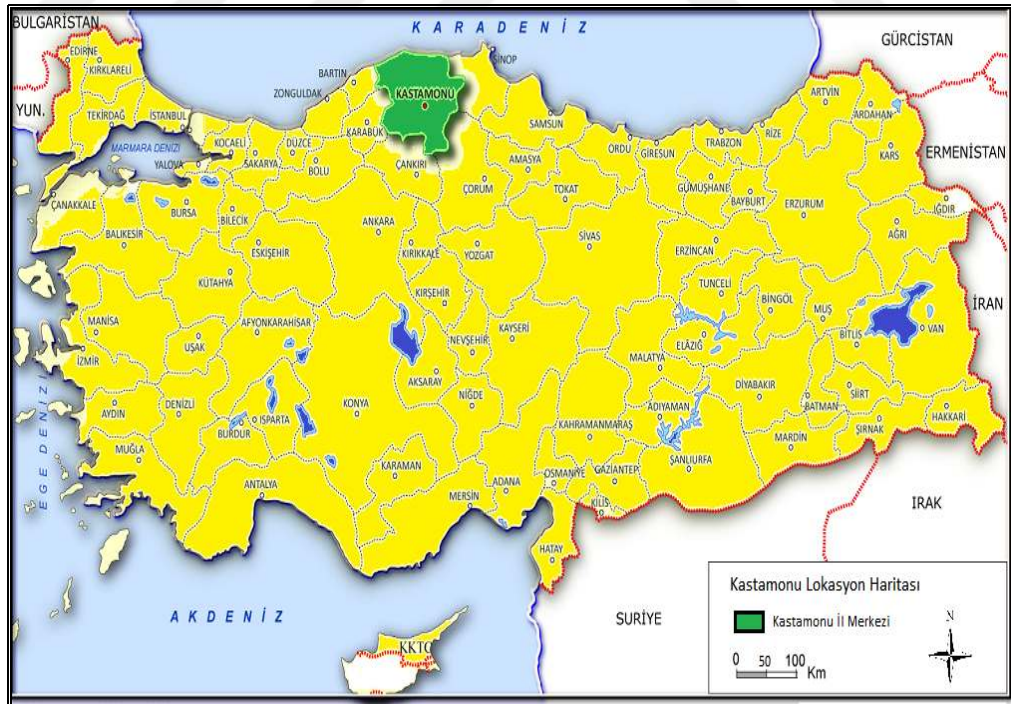
Ele alınan konu içerisinde, araştırılmak istenen kısıtlamalar Kastamonu şehir merkezini kapsayan; 16.03.2020 tarihinde başlayan 31.05.2022 tarihinde son kez

yayımlanan İl Hıfzıssıhha Kurulunca alınan kısıtlamaları kapsamaktadır. Kısıtlamaların hayata geçirilmeden önceki dönem ile kısıtlamaların uygulandığı dönemler, Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünden alınan istatistiki veriler yardımıyla karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Covid-19 (Korona virüs) Pandemi döneminin bir sonucu olan kısıtlamaların suç türleri üzerinde sayısal açıdan meydana getirdiği değişimler gözlemlenmiştir.

Nitel araştırma yöntemlerinden literatür tarama yöntemi kullanılmış, nicel araştırma yöntemlerinden SPSS yöntemi ile analiz yapılmış, Bağımsız grup T testi ile Anova testinden faydalanılmış olup, tarama yöntemi kullanılmıştır.

2.2 Araştırma Sahasının Yeri, Sınırları ve Başlıca Özellikleri

Kastamonu ili ülkemizin Batı Karadeniz bölümünde yer almaktadır. Toplam 19 ilçesi bulunan Kastamonu, 41 derece 21' kuzey enlemi ile 33 derece 46' doğu boylamları arasında yer alır. Batısında; Bartın ve Karabük, güneyinde; Çankırı, güneydoğusunda; Çorum, doğusunda; Sinop illerine komşudur (Şekil 2.1).

Şekil 2.1 İnceleme Sahasının Lokasyon Haritası

Kastamonu ilinin kuzey kesimi ise Karadeniz ile çevrilidir. İlin Karadeniz kıyı mesafesi 170 km'dir. Karadeniz'e kıyısı bulunan diğer iller arasında kıyı mesafesi en

geniş olan il durumundadır. Toplam yüzölçümü 13.108 km²'dir. Ülkemiz yüzölçümünün %1,7'lik kısmına denk gelmektedir. Kastamonu il merkezinin ortalama yükseltisi 780 metredir. Kastamonu ili kuzeyden Küre dağları kütlesi ile çevrili olup en yüksek noktasını Yaralıgöz dağı (2019m.), güneyden ise Ilgaz dağları çevreler ve en yüksek noktasını Çatalılgaz tepesi (2565m.) oluşturur.

Kastamonu İlinin 2010-2022 yılları arasındaki toplam nüfus oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 2.1).

Tablo 2.1 Kastamonu'nun 2010-2021 Yılları Arası Nüfus Sayıları (TÜİK, 2023)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
361,222	359,759	359,808	368,093	368,907	372,633	376,945	372,373	383,373	379,405	376,377	375,592	378,115

Araştırma Sahasının Sınırlılıkları: Polis sorumluluk alanı içerisinde yer alan Kastamonu şehir merkezini kapsamaktadır. Ayrıca Kastamonu şehir merkezinde bulunan mahallelerde, verisel doküman bulunmamasından kaynaklı suç türleri özelinde araştırma kapsamında değerlendirilememiştir. Araştırılmak istenen alan "Pandemi Dönemi Öncesi ve Pandemi Süresince Kastamonu Şehrinin Suç Coğrafyası" adlı yüksek lisans çalışma sahamızı oluşturmaktadır (Şekil 2.2).

Şekil 2.2 Kastamonu Merkez ve İlçeler Haritası

2.3 Kastamonu ve Çevresinin Fiziki Coğrafya Özellikleri

2.3.1 Jeolojik Özellikleri

Kastamonu ve çevresi jeolojik olarak incelendiğinde bölgede yüzeyleyen en yaşlı kayaların paleozoik ve bir kısmının ise mesozoik yaşta bulunduğu görülür. Daday masifi, Kastamonu – İnebolu, Kastamonu – Devrekani şosesi üzerinde ve Daday Eflani, Daday – Azdavay, Daday – Ağlı ve metamorfik şistlerden meydana gelmiştir. Ilgaz – Tosya ve Taşköprü güneyinde ise metamorfik şistler büyük alanlar kaplamaktadır. Sahanın kuzey ve batı köşesinde irili ve ufaklı birçok bloklar şeklinde görülen karbonifer mostraları, kömürlü teşekküller halinde gelişmiş olup Karadeniz kömür havzasının doğu kesimini teşkil eder. Azdavay – Cide yolu üzerinde birçok noktalarda kömür damarları mevcuttur. Mesozoik kalker blokları ise kuzeyde Daday masifinde ve Azdavay – Cide arasında yüzeilenmektedir (Kurter,1982)

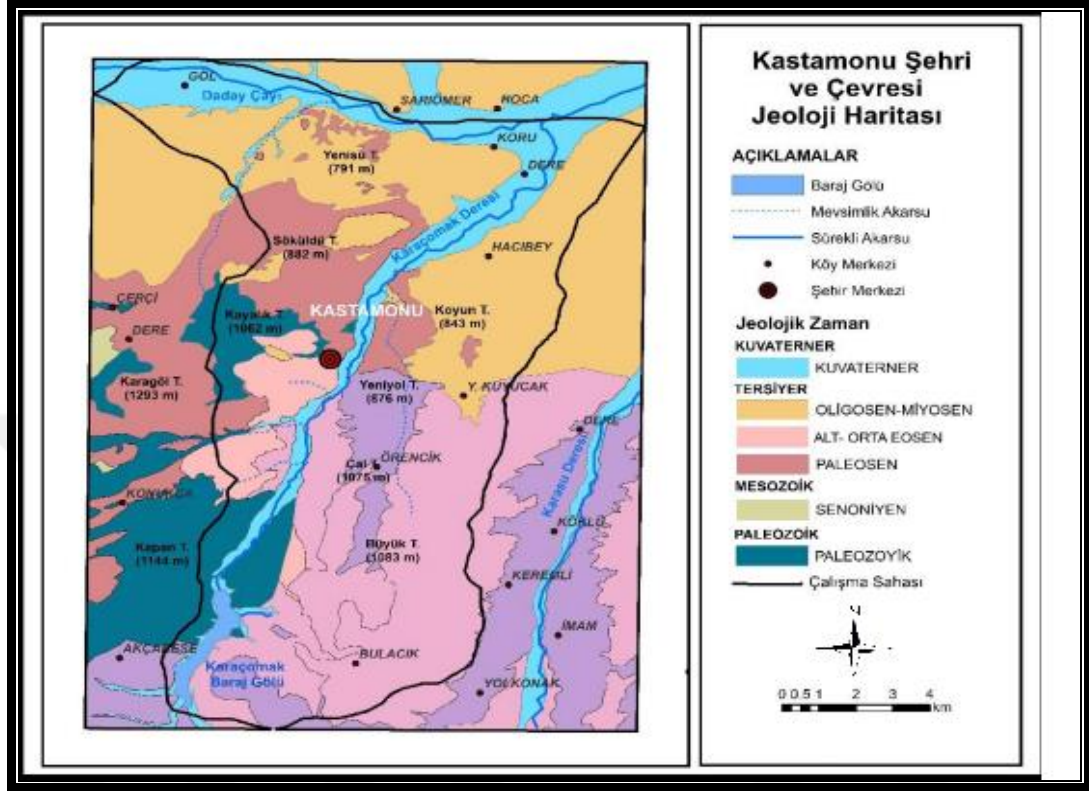
Kastamonu ilinde ise irili ufaklı dağınık aflörmanlar teşkil eden sura- kretase kalkerleri metamorfik seriler veya oluşumları üzerinde bulunur. Bu oluşumlar Küre – Devrekani arasında, İnebolu – Küre – Abana arasında büyük alanlar kaplamaktadır. Ayrıca Kastamonu – İnebolu arası, Seydiler – Ağlı – Küre bölgesinde kretase flişleri de yayılış gösterir. Küre dağlarının esas kütlesini teşkil eden üst kretase flişi batıda Cide’den başlayarak Sinop’a kadar devam eder. Cide – İnebolu- Seydiler- Ağlı ve Devrekani kuzeyinde gre, kumlu ve killi şistler, marnlar yer yer gremsi kalker tabakalarından oluşan formasyonlara rastlanmakta olup bunlar Senonien yaştadır. Küre dağları bölgesinde, Kastamonu, Daday, Ağlı, Devrekani ve Boyabat çevrelerinde kesintisiz bir kalker serisi bulunmaktadır. Bunların dışında Eosen formasyonu genellikle fliş fasiesinde veya volkanik fasieste inceleme bölgesinde gelişmiştir. Kalkerli teşekküller nispeten az olup, sınırlı yerlerde dağılış gösterir. Kalkerli Eosenin en tipik mostraları, bizzat Kastamonu şehri içinde, Araç çevresinde görülmektedir. Kastamonu, Araç havzası başlıca fliş sahasıdır. Eosen volkanik fasiesi İhsangazi çevresinde ve Kuzyaka civarlarında geniş aflörmanlar meydana getirmiştir. Kuzeyde Gökırmak havzasında Kastamonu’dan itibaren Taşköprü’den Boyabat’a kadar Eosen-Oligosen fliş serisinin genellikle eosen, üst kısımlarının ise oligosen yaşında olduğu kabul edilmektedir (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2023).

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) resmî sitesinde paylaşılan 1/500.000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası Sinop haritası incelendiğinde, Kastamonu ilinin Jeolojik oluşum dönemleri ile ilgili bilgilere ulaşılmış, Kastamonu il ve ilçe merkezleri ile ilgili jeolojik oluşum dönemleri aşağıdaki tabloda gösterilerek görselleştirilmiştir (Tablo 2.2). Kastamonu sınırları içerisinde geniş sahalar kaplayan neojen genellikle kara fasiesinde ve lagün fasieste gelişmiş paleozoik- mesozoik silsileler arasında oluşmuş bulunan doğu – batı doğrultulu havzaları doldurmuştur. Devrekani, Gökırmak çayında kumlu, milli, siltli yeni alüvyonlar geniş sahalar kaplamaktadır (Kurt,1982).

Tablo 2.2 Kastamonu İl ve İlçe Merkezlerinin Jeolojik Oluşum Dönemleri (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2023)

SN	İL VE İLÇE MERKEZLERİ	JEOLJİK OLUŞUM DÖNEMLERİ
1	Kastamonu	Alt-Orta Eosen
2	Tosya	Kuvaterner
3	Taşköprü	Kuvaterner
4	İnebolu	Üst Senoniyen
5	Cide	Alt-Orta Eosen, Üst Kretasa-Eosen
6	Araç	Alt-Orta Eosen
7	Abana	Alt-Orta Eosen , Üst Kretasa –Eosen
8	Çatalzeytin	Üst Kretase -Eosen
9	Doğanyurt	Üst Senoniyen
10	Devrekani	Kuaterner -Dogger
11	Pınarbaşı	Alt Kretase- Üst Jura, Alt Kretase
12	Hanönü	Kuaterner- Üst Senoniyen
13	Seydiler	Kuaterner- Üst Kretasa, Eosen
14	Daday	Kuaterner- Alt,Orta Miosen
15	Küre	Triyas-Jura, Üst Kretasa
16	Şenpazar	Triyas-Jura
17	Azdavay	Kuaterner -Üst Jura- Kretasa
18	Ağlı	Kuaterner
19	İhsangazi	İlçe bilgisi verilmemiş.
20	Bozkurt	İlçe bilgisi verilmemiş.

Kastamonu arazileri Jeolojik oluşum dönemleri bakımından oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Kastamonu Jeoloji Haritası aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Şekil 2.3).

Şekil 2.3 Türkiye Jeoloji Haritası (Akdağ, 2019)

2.3.2 Jeomorfolojik Özellikleri

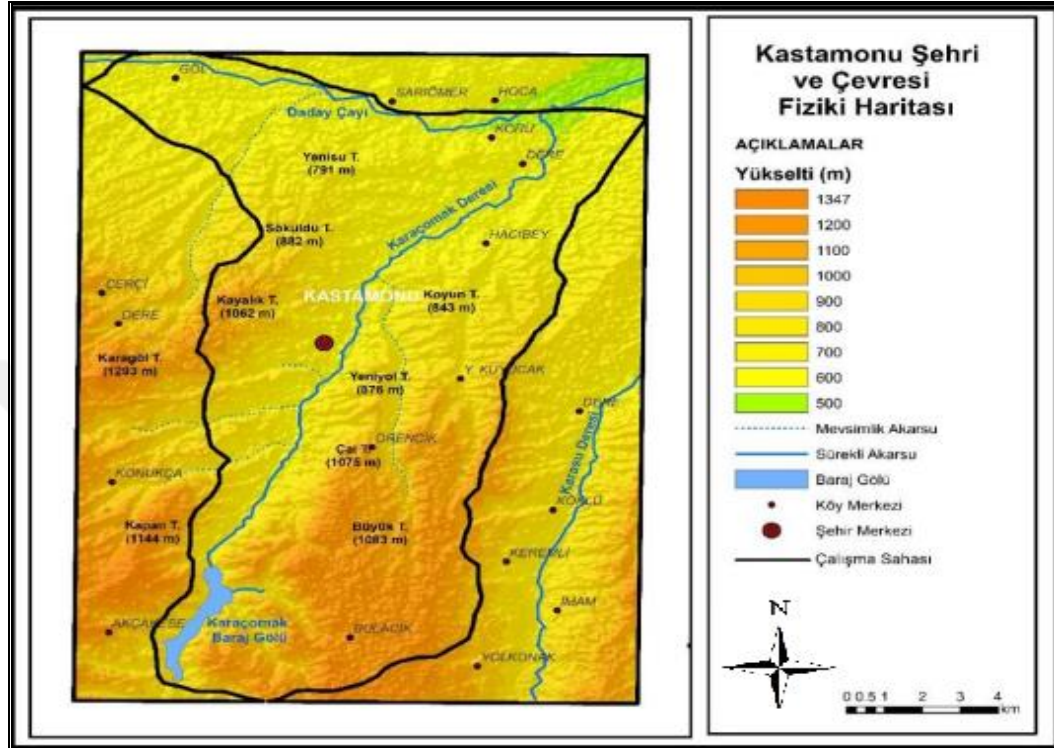
Kastamonu ili çoğunlukla engebeli ve karışık arazilerden oluşmaktadır. İlin kuzeyini Küre dağları kaplamaktadır. Bu sıra dağları karadeniz sahiline paralel olarak uzanmaktadır. Bu kütle üzerinde münferit olarak Yaralıgöz Dağı (2019 m.), Göynük Dağı (1770 m.), Dikmen Dağı (1471m.), Kurtgirmez Dağı (1450 m.), Gürh Dağı (1493m.), Ballıdağ (1746 m.), İsrırganlık Dağı, Harami Dağı (1559 m.) ve Elek Dağı önemli yükseltileri teşkil etmektedir. Bunların yükseltileri arasında kalan kesimlerin yükseltisi hiçbir yerde 1000 m'nin altına düşmez. Güneyinde ise yine doğu batı uzantılı Ilgaz dağları yer alır. Bu dağlar yüksek ve devamlıdır. Kuzey'de Gökırmak ve Araç Çayı, güney'de ise Devrez Çayı vadileri ile sınırlanmıştır. En yüksek noktası Çatalılgaz tepesi (2565 m.)' dir. Kastamonu ili genel olarak dağlık olduğundan geniş ovaları yoktur. Buna karşılık vadiler etrafında alüvyal ovalar mevcuttur. Bunların başında Gökırmak vadisi gelir. Ayrıca Devrez vadisinin il sınırları içinde kalan

kesiminde Tosya ovası meydana gelmiştir. Araç çayı ve Daday çayı gibi küçük çayların oluşturduğu ovalar oldukça ufaktır.

Kastamonu il sınırları içinde, kapladığı çeşitli şekiller, yerden yere ortaya koyduğu farklı görünümle, monoton olmaktan uzaktır. Saha oldukça arızalı bir topoğrafyaya sahiptir. Hâkim unsurlarını dağların oluşturduğu yüzey şekilleri arasına vadi ve depresyonlar sokulmuştur. Dağlarla ovalar arasındaki geçiş ise yükseltileri değişen platolar; bunların arasında açılmış tektonik depresyonlar, kıvrımlı ve monoklinal yapılar üzerinde gelişmiş şekiller birbirini takip ederler. İnceleme alanının rölyefinde hâkim unsurlar Gökırmak'ın kuzeyinde Devrekani çayı ile aşağı Kızılırmak arasında uzanan Küre dağları diye adlandırılan orta yükseklikteki dağ sırası, kabaca kıyıya paralel uzanır (Şekil 2.4). Bölgenin kuzeyini oluşturan dağlar, doğu- batı istikametinde kütleler meydana getirirken, aradaki vadi ve depresyonlar da buna uymuştur. Daday- Gölköy, Kastamonu, Taşköprü ve Boyabat depresyonları Küre dağlarına paralel bir uzanış gösterip bunları Gökırmak vadisi birbirlerine bağlamaktadır. Daday- Gölköy Neojen arazi üzerinde doğu- batı istikametinde uzanan etrafı yüksek dağlarla çevrilmiş havza karakterindeki depresyonlardır. Küre dağları inceleme sahasını boydan boya kat eder. Bu kütlenin üzerinde önemli yükseltiler Düz dağı (1282m.), Karyatağı dağı, Göynük dağı, Isırganlı dağı, Acısu dağı, Ballı dağı (1746m.), Sallama dağı, Hasan dağı, Yaralığöz dağı (2019m.), Sultanağaç dağı (1208m.), Zindan dağı (1876m.), Çangal dağı (1605m.), Karadağ (1485m.), Dede dağı (1038m.), Harami dağı (1559m.), Düz dağ (1466m.), Göl dağı (1227m.)' dir. Bunların yükseltileri arasında kalan kesimlerin yükseltisi hiçbir yerde 1000m.' nin altına düşmez. Belirtilen çerçeve içerisinde Küre dağları inceleme alanı içinde süreklilik gösterir (Aydınözü, 2002).

Sahanın batı kesiminde yer alan Ballıdağ 1746m. 'ye varan yükseltisiyle kütlenin bu kesimindeki en yüksek zirvesidir. Kabaca bu kütle kuzeydoğu- güneybatı yönünde uzanış gösterir. Kütlenin kuzey yüzleri Devrekani çayının kolları, güney yüzde ise Gökırmak'ın yukarı çıkırını oluşturan Daday deresi tarafından derince parçalanmıştır. Ballıdağ (1746m.) kütlesi üzerinde yer alan önemli yükseltiler Orta tepe, Dikmen tepe, Zinciryutan tepe (1419m.) ve Kurban tepe (1348m.)' dir. Ballıdağın kuzeyinde, Devrekani deresinin kat etmekte olduğu ve Devrekani platosu olarak adlandırılan

yükseltisi 1000m.'yi aşan saha bir takım akarsu havzaları, doğu- batı istikametinde depresyonlardan ve bunların arasındaki tepelik sahalardan ibaret olduğu, plato alanlarının daha az yer kapladıklarını göstermektedir.

Şekil 2.4 İnceleme Sahasının Topoğrafyası (Akdağ, 2019)

Kastamonu ilindeki belli başlı akarsuları Gökırmak, Devrez çayı, Valay çayı, Araç çayı ve bunların kolları oluşturmaktadır. Gökırmağın en önemli kolları Karaçomak, Karasu, Kumluca, Karadere, Akkaya ve Dona dereleridir ve Taşköprü ilçe sınırlarına kadar Daday çayı ismi ile akar. Valay çayı, Devrekani sınırları içinden doğarak Cide yakınlarından denize dökülür. Araç çayı ise Ilgaz dağlarından doğup Araç ilçesinden geçerek Karabük'te Soğanlı çayı ile birleşip Filyos adını alarak akışını sürdürür.

2.3.3 İklim Özellikleri

Küre Dağları; Kastamonu şehri ve bir kısım ilçelerin yer aldığı geniş bir topoğrafyayı, kıyı bölgesinden ayırır. Dağların engebeli yapısı, kısa mesafede iklim elemanlarının farklılık göstermesine ve buna bağlı olarak mikroklima sahalarının oluşmasını sağlar. Kıyı gerisinde bir duvar gibi yükselen bu dağlar, deniz etkisinin iç kısımlara farklı derecelerden sokulmasında önemli bir rol oynar. Karadeniz Bölgesinin enlem

değerleri; ılımanlık ve mevsim özelliklerini ortaya çıkararak, bölgenin yer aldığı iklim kuşağını tayin eder. Ancak asıl kendi içerisindeki değişimin sebebi, Karadeniz'in varlığı ve Küre dağlarının özellikleridir. Bu sayede kıyıda belirgin olmayan sıcaklık farkları ve sıcaklık değerlerindeki iniş-çıkışlar içeride belirginleşir. Don olayları artar ve bahar aylarına sarkar. Rüzgârların hızı, kıyıdaki istasyonlarda 2-3 misli daha fazladır. Atmosferdeki nem değerleriyle birlikte bulutluluk seviyelerinde uyumsuzluk ortaya çıkar. Yağış değerleri, dağ engelini aşmadığından yarı yarıya düşer. Küre dağları; kıyı kesimini Karadeniz iklim kuşağına dahil ederken, İç bölgeleri daha çok karasal iklim bölgelerine yakınlaştırır. İç kısımlardaki istasyonların kış sıcaklıklarındaki düşük değerler ve yaz yağışlarındaki artış Kuzeydoğu Anadolu iklimine benzerliği yansıtmaktadır (Çoşkun, 2021). Yıllık ortalama sıcaklık, Kastamonu'da $9,8^{\circ}\text{C}$ 'dir. Kastamonu'da ortalama sıcaklığın en düşük olduğu ay - $1,1^{\circ}\text{C}$ ile ocak ayıdır. Ortalama sıcaklığın en yüksek olduğu ay $20,3^{\circ}\text{C}$ ile temmuzdur.

Karadeniz Bölgesi ülkemizin en fazla yağış alan yerlerinin başında gelir. Bunun esas nedeni kuzey yönlü hava kütlelerinin kat ettiği Karadeniz olmakla birlikte, bölge tamamında dengeli bir dağılım olduğu söylenemez. Yüzey şekillerinin uzanışı ve yükseltisi bu konuda belirleyicidir. Nitekim, gerisinde duvar gibi yükselen Küre dağlarının varlığı, kıyıda yağışların 1000 mm'nin üzerine çıkmasına neden olurken, iç kesimlerde durum oldukça farklıdır. Yıllık yağış ortalaması Kastamonu'da 480,2 mm'dir. Kastamonu'da yağışın aylara dağılımı oldukça düzenlidir. Kış dönemindeki yağışlar yıllık yağışın %18'ini, yaz yağışları ise %27'sini oluşturmaktadır. Yağışların büyük bölümü ise bahar aylarında düşmektedir. Ocak ayının %6'lık yağış oranına karşılık, mayıs ayında yıllık yağışın %18'i düşmektedir. Kastamonu'ya en az yağış, aralık, ocak ve şubat, en çok yağış ise nisan ve mayıs aylarında düşmektedir. Yılda 19,5 gün kar yağışlı geçen il merkezi yılda 37,3 gün kar örtüsü altında kalmaktadır. Kastamonu'da hâkim rüzgâr yön ağırlıklı olarak güney sektörlü olup, buna en yakın sektör ise kuzey'dir. Özetle Kastamonu'nun iklim tipi Thornthwaite'e göre, C1B'1db'3 diye harfleriyle ifade edilen, kurak-az nemli orta sıcaklıkta, su fazlası pek az olan deniz etkili iklim tipine dahil olduğu görülür (Aydınöz, 2002).

2.3.4 Bitki Örtüsü

Araştırma sahamızın Karadeniz kıyılarındaki karadeniz iklimi ile karasal iklimin arasında bir geçiş özelliği göstermesi bitki örtüsü varlığına da yansımıştır. Sahada hem ağaç hem de çalı formasyonlarına ait üyeler bulunmaktadır. Ormanlık alanlar genelde şehrin çevresindeki platoluk sahalarda kendine yer bulmuştur. Özellikle şehrin doğusunda ve güneyindeki sahalarda orman örtüsünün daha geniş ve bütün bir yapıya sahip olduğu görülür. Bu bölgelerdeki eğim değerlerinin daha yüksek oluşu tarım alanı olarak kullanılma oranlarını azaltmış bu da ormanların kendine yer bulabilmelerine yol açmıştır. Şehrin doğusundaki nispeten daha düz platoluk alanlarda ise çevredeki ağaçların orman vasfına sahip olamayacak kadar seyrek ve dağınık oldukları gözlemlenmiştir. Ormanların en hâkim ağacı olarak karşımıza Karaçam çıkmaktadır. Bunun yanında alıç ve daha nemli alanlarda söğüt ile ceviz ağaçları kendisine yer bulmuştur. Platoluk sahalardaki alanların önemli bir kısmında çalı formasyonu üyeleri görülebilmektedir. Yine tarım alanı olarak kullanılamayan eğimli yerlerde karşımıza çıkan çalılar arasında Karaçalı ve böğürtlen türleri yaygındır (Kunter,1982). Kastamonu'da orman örtüsünün kapladığı alan yüzdelik olarak %60-70 oranlarına ulaşmaktadır. Kastamonu, Türkiye'de en çok orman örtüsüne sahip olan 4-5 ilden birisi konumunda bulunmaktadır.

2.3.5 Hidrografya Özellikleri

Kovakaya, Bektaş ve Sakarya (2012)'ya göre; araştırma sahasındaki en önemli hidrografik birim hiç şüphesiz Karaçomak deresidir. Şehrin güneyinde Ilgaz dağlarının kuzey yamaçlarından doğan akarsu önce kuzey yönlü, şehrin bitiminden itibaren de batı- doğu yönlü olarak akmaya devam eder. Bölgedeki iklim şartlarına bağlı olarak ilkbahar ve yaz aylarında debi artışı yaşansa da suları 1976 tarihinde hizmete giren Karaçomak Barajı kontrolünde olduğundan kent içindeki akışında önemli bir değişiklik yaşanmaz. Günümüzde özellikle şehrin içinde kalan kesimleri, her iki taraftan yüksek katlı yapılaşmaya uğradığından şehrin silüetindeki hakimiyeti sona ermiştir. Şehir boyunca ilerleyen derenin ortalama akımı 35 hm^3 'tür.

Daday Çayı ise araştırma sahamızın kuzey sınırını teşkil eden bir başka önemli birimdir. Karaçomak deresi ile birleştikten sonra Taşköprü ilçesine doğru yönelen akarsu Durağan İlçesinden itibaren Gökırmak adını alarak Kızılırmak ile buluşur. Araştırma sahamızda yer alan Karaçomak Baraj Gölünün yapımı 1976 yılında tamamlanmıştır. Baraj gölünün hacmi 1.100.000 m³ 'dür ve göl yaklaşık 1 km² 'lik alan kaplamaktadır. 2100 hektar tarım alanının sulanmasında ve taşkın önlemede kullanılan baraj gölünden ayrıca şehrin içme suyunun büyük bölümü elde edilmektedir (Akdağ, 2019).

2.4 Kastamonu Şehrini Beşerî Coğrafya Özellikleri

2.4.1 Kastamonu Şehrini Tarihi Gelişimi

Kastamonu şehrini tarihi gelişimi oldukça eski çağlara, milattan öncesi yıllara dayanmaktadır. Tarih boyunca birçok medeniyet tarafından önemsenen, değer gören önemli bir yer olmuştur. Kastamonu, medeniyetler arasında güç sahası alan olarak görülerek savaşların meydana gelmesine neden olmuş, tarih boyunca devletlerarasında yapılan mücadeleler neticesinde ise birçok kez el değiştirmiştir.

T.C Kültür Turizm Bakanlığının resmî sitesinde, Kastamonu ilinde tarih boyunca hâkimiyet kuran medeniyetler (Devletler) ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu medeniyetler ile ilgili bilgilerin kronolojik sıralaması aşağıdaki tablo' da gösterilmiştir (Tablo 2.3).

Tablo 2.3 Kastamonu İlinde Hakimiyet Kuran Devletler (T.C Kültür Ve Turizm Bakanlığı, 2023)

Sayı	Egemen Olan Devletler (Medeniyetler)
1	Hititler
2	Frigya
3	Lidyalılar
4	Persler
5	Büyük İskender (Makedonya)
6	Pontus Krallığı
7	Roma İmparatorluğu
8	Bizans İmparatorluğu

Yakupoğlu (2014), Kastamonu şehrinin tarihçesi ile ilgili; Kastamonu ilinin 9. yy' nin sonlarına doğru Selçuklu kumandanlarından biri olan Emir Kara TEGİN tarafından Türk idaresine katılmış olduğunu, 12. yy'e kadar Bizans İmparatorluğu ile güç mücadele sahasına dönüşen bir yer olan Kastamonu ilinin 12.yy'ın sonlarına kadar yöneten devletler arasında birden fazla kez el değiştirdiğini, 13. yy' dan itibaren Kastamonu şehrinde Selçuklu hâkimiyetinin başladığını, Selçuklu Devletinin emirlerinden biri olan Hüsamettin Çoban Bey'in Kastamonu kentinde Selçuklulara bağlı bir şekilde hâkimiyet kurduğunu, 13.yy'ın sonlarına kadar Hüsamettin Çoban Beyin soyundan gelenlerle Kastamonu'da Çoban Beyliğinin hüküm sürdüğünü, bu tarihten sonra Moğolların Anadolu'da hâkimiyet kurması neticesinde otoritesi sarsılan Çoban beyliğinin Kastamonu hâkimiyetinin de sarsıldığını, şehrin doğrudan Selçuklulara veyahut Pervaneoğulları idaresinde kaldığını, 14. yy' dan itibaren ise Kastamonu şehrinde Candaroğulları Beyliğinin hâkimiyetinin başladığını belirtmiştir.

Kastamonu ili Osmanlı Devleti'nin en önemli hükümdarlarından biri olan Fatih Sultan Mehmet Han döneminde Osmanlı Devleti'ne katılmıştır.

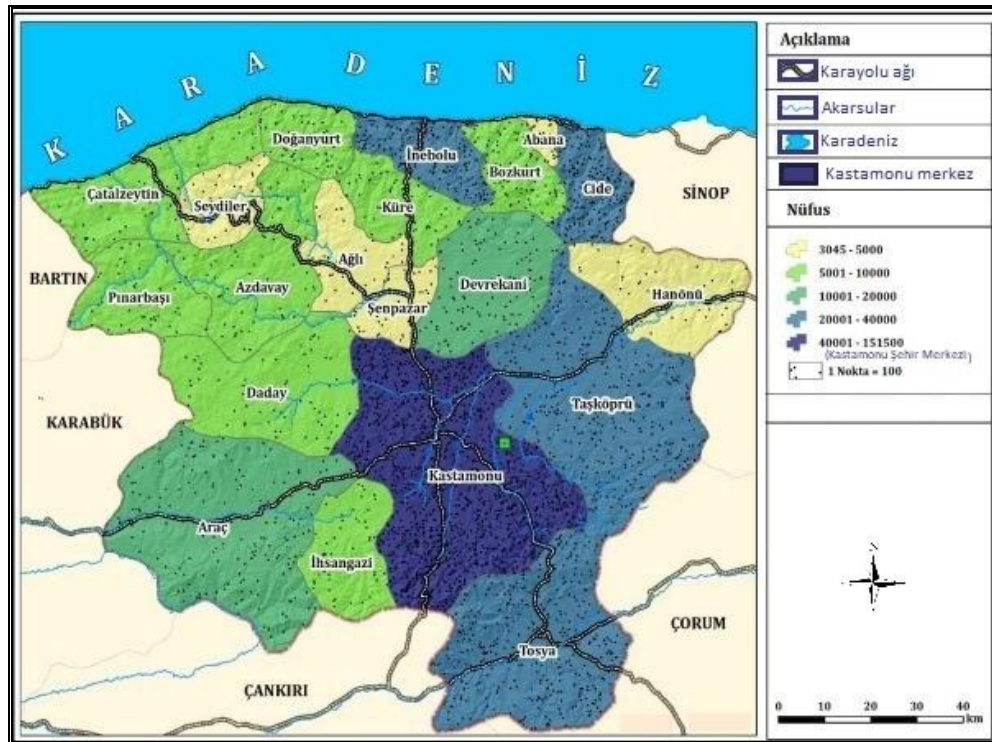
2.4.2 Nüfus Özellikleri

Kastamonu şehrinde ilk yerleşim yeri Ilgaz Dağları'ndan kaynağını alan Karaçomak Çayı'nın batı yamacındaki 901 m yüksekliğe sahip olan Kastamonu Kalesi'dir. Kale içerisindeki yerleşim, şehrin topografik yapısına uygun bir şekilde zamanla genişleyerek Karaçomak vadisinin kuzeyine doğru yayılmıştır (İbret, 2004). Vadi boyunca yayılan şehir yıllar içerisinde artan nüfus ile birlikte günümüzde Taşköprü Ovası'na ve Tosya yolu üzerindeki ovalara doğru genişlemiştir. Nüfusun yerleşme şekli ve yönü şehrin topoğrafyası ile ilişkili olarak gelişmiştir. Nitekim ilde yeni gelişen alanlar daha çok düz ve düze yakın araziler ile nispeten yükseltisi az olan sahalardır (Diler ve Özçelebi, 2022). Kastamonu şehri, taşra ilçelerinden ve köylerinden aldığı göç sebebiyle nüfusu yıllar içerisinde sürekli artış göstermiştir. Cumhuriyet döneminde yapılan ilk nüfus sayımına göre il nüfusu 335.601 kişidir. Yıllar içerisinde gelişimine bakıldığında, 1980 yılına kadar her yıl düzenli olarak artış gösteren nüfus, bu yıllarda ülkenin içinde bulunduğu siyasi, sosyal ve ekonomik krizle

büyük şehirlerde etkisini göstermiş ve özellikle işçi göçüne olan talebin azalması ile Kastamonu'dan diğer illere göç hareketinin azalmasına neden olmuştur (İbret, 2004).

1985-1990 yıllarında, Türkiye'nin içinde bulunduğu kalkınma trendi ile büyük şehirler Anadolu'daki diğer şehirlerden göç çekmeye başlamıştır. Kastamonu, verilen göçlerden çok fazla etkilenmiş ve bu yıllar en fazla nüfus kaybettiği yıllar olmuştur. Özellikle 1990-2000 döneminde nüfus ciddi oranda azalmıştır (Şekil 2.5). 1990 sonrası nüfusta yaşanmaya başlanan gerileme tamamen diğer illere verilen göçlerle ilgilidir (İbret, 2004).

2000- 2021 arası geçen süreçte nüfus oranlarında az miktarda artış görülse de 1950-1980 arasında yaşanan artış bir daha yakalanamamıştır. İl dışına verilen göçler her yıl devam etmiş dolayısıyla il nüfusu belirli bir düzeyde seyretmiştir. Kastamonu'da nüfus dağılım haritası incelendiğinde, merkez ilçe en fazla nüfuslanmanın görüldüğü ilçe konumundadır. Yükseltinin imkân verdiği, yaşamsal faaliyetlerin daha cazip olduğu merkezde; eğitim, sağlık, iş olanakları, ulaşım kısacası ekonomik ve sosyal tüm imkânlar insanların ilçe ve köylerden merkeze göç etmelerine sebep olmaktadır. Eski çağlardan itibaren yerleşmelere ev sahipliği yapan ilçe, günümüzde de aynı rolü oynamaktadır (Diler ve Özçelebi, 2022).

Şekil 2.5 Kastamonu İl ve İlçeleri Nüfus Dağılımı (Diler ve Özçelebi, 2022)

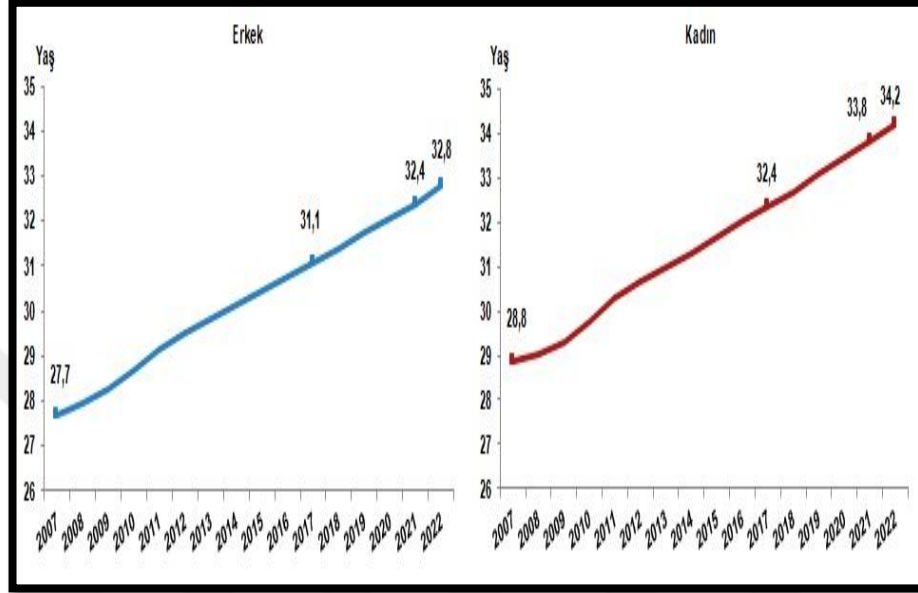
Kastamonu merkez ilçesi, ildeki 20 ilçe arasında en fazla nüfusa sahip olanıdır. 1980 yılından itibaren şehirdeki nüfus artışı hızlanmış ve kent-kırsal nüfus oranları kentli nüfusun lehine olacak şekilde artmıştır. Ülke genelinde kent nüfus oranı %92,2 iken Kastamonu merkez ilçede bu oran %79,4 'te kalmıştır. Bu da bize Kastamonu merkez ilçenin kentleşme oranının ülke geneline göre düşük düzeyde kaldığını gösterir. Kastamonu şehrinde nüfusun yaş yapısına bakıldığında il geneline göre daha genç bir nüfusa sahip olduğu görülür. Ancak piramitten anlaşıldığı üzere nüfus artış hızında bir azalma söz konusudur. Nüfus piramidinde 20-24 yaş aralığının fazlalığı ise şehirdeki asker ve üniversite öğrencilerinin sayısı ile açıklanabilir (Demir, 2015'ten aktaran Akdağ 2019: 49).

Kastamonu ülkemizin önemli miktarda göç veren illerindendir. Çoğunluğu kırsal kesimden gerçekleşen göç genelde komşu illere ve büyük şehirlere doğru gerçekleşmektedir. Yine göçe katılımın en fazla olduğu grup 15-64 yaş aralığındaki çalışma çağındaki nüfustur. İldeki istihdam olanaklarının sınırlı oluşu göçün sebepleri arasında ön plana çıkmaktadır (Akdağ 2019: 49).

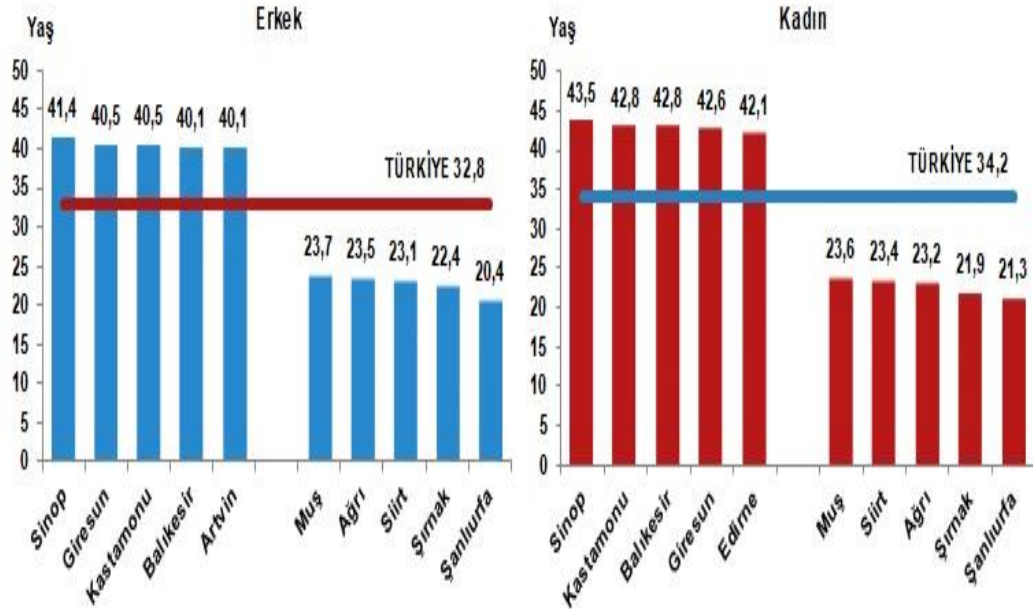
Kastamonu şehri sınırlıda olsa göç almaktadır. Şehirde bulunan Üniversite ve Jandarma Eğitim Alayına bağlı olarak 0-24 yaş grubundaki hareketlilik daha fazladır. Ayrıca şehrin genel karakterini yansıtacak şekilde, başka illerde çalıştıktan sonra emeklilik hayatlarını doğdukları şehirde geçirmek isteyen 50 yaş ve üzeri grupların azda olsa alınan göç miktarını arttırdığı anlaşılmaktadır (Akdağ, 2019).

Türkiye’de, 31 Aralık 2022 tarihli adrese dayalı nüfus sayımında toplam nüfusun 85 milyon 279 bin 553 kişi olduğu tespit edilmiştir. Toplam nüfusun cinsiyetlere göre dağılımı incelendiğinde, %50,1 Erkek, %49,9 ‘u kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye nüfusunun ortanca yaş seviyesi (Şekil 2.6) 2022 yılında 33,5’e yükselerek bir önceki yıla göre yükselme eğiliminde olduğu görülmüştür. Ülkemizde, ortanca yaş ortalamasının en yüksek olduğu il Sinop’tur. Kastamonu ili ise ikinci sırada bulunmaktadır. Ortanca yaş ortalaması en düşük olan ilimiz ise Şanlıurfa olmuştur. 2022 yılında en yüksek ve en düşük ortanca yaşa sahip ilk 5 ilin cinsiyete göre dağılımı (Şekil 2.7) incelendiğinde, Kastamonu ilinin Sinop ilinin ardından ikinci sırada yer aldığı gözlenmektedir. Ülkemizde, erkeklerde ortanca yaş değeri 32,8 iken kadınlarda

ise bu değerin 34,2 olduğu görülmüştür. Kastamonu ili ortanca yaş ortalaması bakımından ülke değerleri üzerinde bir değere sahiptir. Erkeklerde 40,5 kadınlarda ise 42,8 değere sahiptir. Kastamonu ilinin 2022 yılındaki nüfus toplamı (Kişi) 285.115 kişidir. (TÜİK, 2023).

Şekil 2.6 Cinsiyete Göre Ortanca Yaş (2007-2022) (TÜİK, 2023)

Şekil 2.7 En Yüksek ve En Düşük Ortanca Yaş Sahip İlk 5 İlin Cinsiyete Göre Dağılımı (2022) (TÜİK, 2023)

3. SUÇ VE UNSURLARI

3.1 Suç Tanımı

İnsanlık tarihi boyunca kendine yer bulabilmiş önemli bir kavram olan suç, birçok kaynakta tanımı yapılmaya, açıklanmaya çalışılmıştır. Suç kavramının tanımını açıklamaya çalışan birçok kaynak mevcuttur.

T.C. Adalet Bakanlığı Mağdur Bilgilendirme (URL-1, 2022)' ye göre bir toplumda istikrarı sağlamak için ortaya konulan normların bilerek istenerek (kast) çiğnenmesi veyahut ortaya konulan bu normlara hassasiyet gösterilmemesi (taksir) sonucu ortaya çıkan insan hareketini suç olarak tanımlamıştır.

Demir (2016) 'e göre ise toplum tarafından oluşturulan normlara kişilerin riayet etmesinin istendiği; örf, adet, gelenek ve göreneklerin de etkisinin göz ardı edilmediği, kanunlar ile yaptırım mekanizması oluşturup uyulması istenen davranışlara kişilerin uymaması sonucu ortaya çıkan aykırı duruma suç denmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) (URL-2, 2004) suç kavram tanımı ile ilgili açıklayıcı hüküm bildirmemekle birlikte Ceza Kanununun amacını şu sözler ile açıklamaya çalışmıştır: “Kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir”. Türk Ceza Kanunu'nda, suç işlenmeden önce önlenmesi önemli bir amaç olarak görülmüştür.

5271 sayılı Ceza Muhakeme Kanunu (CMK) (URL-3, 2004) ise suç kavram tanımı ile ilgili açıklayıcı hüküm bildirmemekle birlikte tanımlar başlığı altında yer alan Madde 2'de¹ suç işleyen kişilerin adlandırılması ile ilgili açıklayıcı tanımlamalara yer vermiştir (Şüpheli, Sanık vb.).

¹ 5271 sayılı Ceza Muhakeme Kanununda; suç işlediği iddia edilen kişi dava açılmadan önce **Şüpheli**, dava açıldıktan sonra **Sanık** olarak adlandırılmıştır. Dava açılmadan önceki aşama **soruşturma**, dava açıldıktan sonraki aşama **kovuşturma** olarak nitelendirilmiştir.

Görüldüğü gibi suç kavramı, kişilerin huzur ve güvenliğinin sağlanması, toplumsal düzenin sekteye uğramaması amacıyla toplumlar tarafından önemsenmiştir. Her toplum kendine has gelenek-görenek örf ve adetlerinin de etkisiyle kıstaslar belirleyerek ortaya koydukları normları yaptırım mekanizmasıyla destekleyerek uygulamaya çalışmışlardır.

Suç ve sapkınlık kavramları, genellikle aynı anlamı içerdiği düşünülse de bazı yönler bakımından birbirlerinden ayrılmaktadırlar.

Suç, sosyal kurallar çerçevesinde ortaya konmuş o ulusun kanunlarında kendine yer edinebilmiş durumları ifade ederken sapkınlık kavramında ise bu durumdan söz etmek çokta mümkün değildir. Sapkınlık ise genel tabirle bir ulus tarafından benimsenmiş bazı kurallara, mizanlara ahenk sağlamama olarak tanımlanabilir (Akyayla, 2019).

Suç ve sapkınlık kavramları birebir aynı anlamı taşımıyor olsa bile tamamıyla ayrı iki kavram olarakta düşünülmemesi gerekir. Yahyaoğlu (2019) işlenen her çeşit suç, sapkın bir hareketken sapkın olarak adlandırılan her çeşit hareketin ise suç olarak adlandırılmaması gerektiğini vurgulamaya çalışmıştır.

Karakehya ve Usluadam (2015)'a göre ise suç kavramının sapkınlık kavramının alt sınıflarından olduğunu, millet tarafından gerçekliği kabul gören değerlere şahısların riayet etmemesi neticesinde meydana gelen uyumsuz hareketlere sapkın hareketler, sapkın hareketleri gerçekleştiren şahısların ise sapkın şahıslar olduğunu belirtmişlerdir.

Ülkemizden örnek verecek olursak Türk Ceza Kanunu'nun 141. Maddesinde; Hırsızlık suç kavramı, Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir hükmü amirdir. Yani hırsızlık suçu, suç kavramı olarak nitelendirilmiştir. Hırsızlık aynı zamanda sapkın bir davranış olarak nitelendirilir.

Sapkın davranış, toplumdan topluma değişiklik gösterebilir. Bir toplumda sapkın olarak nitelendirilen bir davranış başka bir toplum için normal bir davranış olarak

kabul görebilmektedir. Örneğin; Suudi Arabistan da bir bayanın yanında şahsına refakat edecek bir yakını yoksa bir başına taksiye binmesi iffetsizlik olarak nitelendirilmiştir (URL-4, 2022). Ülkemizde ise böyle bir nitelendirmeden söz etmek mümkün değildir. Yani bir toplumda sapkın olarak kabul gören bir davranış başka bir toplumda normal olarak görülebilmektedir.

Kısacası her suçun sapkın bir davranış olduğunu ancak her sapkın davranışın ise suç olarak nitelendirilmemesi gerektiği unutulmamalıdır.

3.2 Suçun Unsurları

Karakehya ve Usluadam (2015) suçun unsurlarını ibraz eden görüş yöntemlerini suç genel teorisi olarak adlandırmış. Suçu birimlere tasnif etmenin ise suçun daha iyi irdelenmesine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir.

Bir hareketin suç olarak adlandırılabilmesi için açık kıstasların olması gerekir. Bu unsurlar şu şekilde adlandırılmaktadır:

- Kanuni Unsur (Tipiklik),
- Maddi Unsur (Fiil),
- Manevi Unsur,
- Hukuka Aykırılık Unsuru ‘dur (URL-5, 2022).

Kanunilik (Tipiklik) Unsuru: Ceza Hukukunda suçtan söz edilebilmesi için zorunlu olan birinci unsur Kanunilik unsurudur (URL-6, 2022). 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun; Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi başlığı altında yer alan Madde 2 ‘in 1. Maddesinde Kanunilik ilkesine değinilmiştir.² Kanunda yeri olmayan yani tanımı yapılmamış herhangi bir fiilden dolayı fiili gerçekleştiren kişi cezalandırılmaz. İşlemiş olduğu fiil ne olursa olsun kişi cezai müeyyideye (yaptırım) maruz bırakılamaz. Örneğin; TCK ‘nın 158. Maddesinde; Güveni kötüye kullanma suçunun tanımı verilmiştir. Başkasına ait olup da muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya

² Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.

başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkâr eden kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır hükmü amirdir. Güveni kötüye kullanma suçunun oluşması için kanun maddesinde yer alan ibarelerin hepsinin gerçekleşmesi gerekir. Şöyle ki, zilyedi alan kişi zilyedliği sahibine teslim etmişse güveni kötüye kullanma suç unsurunun da kanuni unsuru oluşmamış olur.

Maddi Unsur: Bir hareketin suç olarak adlandırılabilmesi için önemli olan diğer kıstas maddi unsurdur. Suçun meydana gelmesi için kişinin kendi isteğiyle bir hareket ortaya koyması maddi unsur olarak adlandırılmıştır. Hareketten kast edilen kişinin kendi iradesiyle ortaya koyduğu davranıştır (URL-5, 2022). Bir suçun oluşması için bir hareketin olması gerektiği unutulmamalıdır. (Şiddet, saldırganlık, ihmalkârlık vb.)

Manevi Unsur: Hukuka aykırı bir fiilin aklı başında bir kişi tarafından kasıtlı, arzulanarak veyahahut savsaklayarak yapılmasıdır (Yahyaoğlu, 2019).

Hukuka Aykırılık Unsuru: Göktürk (2016), eylemin yasa kuralı ile tezat oluşturması, kişilerin eylemleri neticesinde kanunda yer alan kuralların ihlal edilmesinin Hukuka aykırılık unsurunu oluşturduğunu belirtmiştir.

3.3 Suçun Kaynağı

Suçun kaynağının ne olduğu ile ilgili net bir teşhis konulamamakla birlikte birçok görüş ortaya konulmuş ve değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Kimi çalışmacılar, suçun kalıtsal olarak aileden geldiğini, kişinin suç işlemeyi alışkanlık haline getirmiş bir aile de dünyaya gelmesinin onun kişilik ve karakter yapısını etkilediğini, dolayısıyla kişinin kalıtsal anlamda suça meyilli olduğunu söylerler. Bazı çalışmacılar ise suçun kalıtsal olarak ortaya çıkmadığını, kişinin doğup büyüdüğü sosyal çevrenin, görmüş olduğu eğitimin vb. kısacası çevresel etkilerin göz ardı edilemeyeceğini belirterek suçun kaynağının çevresel etmenlerden kaynaklandığını beyan etmişlerdir. Bir kısım çalışmacılar da hem kalıtsal hem de çevresel etkenlerin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini, iki koşulunda kişinin suça meyletmesinde birlikte etken sahibi olduğunu söylemişlerdir.

Sigmund Freud suçun kaynağının insanın psikolojik benliğindeki problemlerden kaynaklandığını söyler. Yani kişinin suça meyletmesinin sebebinin psikolojik etmenlerden kaynaklandığını, kişinin psikolojik olarak kendisine hâkim olamaması neticesinde içten gelen ilkel dürtülere (saldırganlık, cinsellik vb.) boyun eğmesinin kişinin suç işlemede etken sahibi olduğunu dile getirmiştir.

Burgess ve Akers isimli bilim insanlarının zenginleştirdiği ayırıcı pekiştirme teorisinde ise kişilerin suça meyletmesindeki ana temanın toplumsal muhitin olduğunu, toplumsal çevrenin kişiyi suça iten ana sebep olduğunu belirtmişlerdir (Williams ve Mcshane, 1999: 221'den aktaran Çoştan, 2014: 27).

Küçükay (2019), Suçun kaynağının; bireysel, davranışsal, çevresel, psikolojik vb. etmenlerden hangisinin tamamıyla etken sahibi olduğunun tespit edilebilmesinin güçlüğünden bahsetmiş, bu konu ile ilgili net bir tespitte bulunabilmek için detaylı araştırmalara ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

Görüldüğü gibi suçun kaynağı ile ilgili birçok görüş mevcut olmakla birlikte suçun kaynağının ne olduğu yönünde ortak bir görüş bulunmamaktadır.

3.4 Kriminoloji

Kriminoloji suç bilimi anlamına gelmektedir. Kriminoloji çalışmalarında birçok bilim dalından (Coğrafya, Sosyoloji, Psikoloji vb.) faydalanır. Fransız antropolog Topinard kriminoloji kelimesini kullanan ilk kişi olarak bilinmektedir.

Kriminoloji, birçok bilim adamı tarafından tanımı yapılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Örneğin; kriminoloji, Bonger'e göre suç vakasını tüm açılarıyla araştıran deneye dayalı bir bilim iken Garraud'ya göre ise; suçun sebeplerini inceleyen bir bilimdir (Artuk, 2018).

Kriminolojinin amacı: Suçun sebeplerinin neler olduğunu, suç ortaya çıkmadan önce suçun ortaya çıkmasını engellemek amacıyla birçok yöntem araştıran ve geliştiren bilim dalı olarak ortaya çıkmıştır (Madenüs, 2016).

Kısacası Kriminoloji, suç kavramı ile ilgili önemli çalışmalar yapan suçun önlenmesini, nedenlerini kendi araştırma metotları yardımıyla açıklamaya çalışan önemli bir bilim dalıdır.

3.4.1 Klasik Okul Teorisi

Klasik okul teorisini ortaya atan önemli düşünürlerden bazıları Beccaria ve Bentham'dır.

Orta çağ zihniyetinin geri kalmış, insancıl olmayan kararlarına tepki olarak ortaya çıkmıştır. İtalya da Rönesans, Almanya da Reform hareketlerinin ortaya çıkmasıyla özgür düşünce kavramı toplumlar arasında önem kazanmış, insancıl sistemlerin ön plana alınması gerektiği gibi önemli birçok düşünce o dönemki aydınlar tarafından dile getirilmeye başlanmıştır (Nalçacı, 2021).

Orta çağ döneminin yaşandığı Avrupa da güçlü konumda bulunan kurumlar, kilise ve o dönem ki siyasi otoriteydi. Orta çağ düşüncesinde, suç işlediği tespit edilen kişiler, adil bir yargılamaya tabi tutulmadan çok ağır cezalar ile cezalandırılmaktaydılar (İdam, işkence sonucu öldürülme, diri diri gömme vb.) (Retornaz, 2014: 94'ten aktaran Nalçacı, 2021: 15). İşte klasik okul teorisinin ortaya çıkmasındaki ana etkende bu durum olmuştur.

Klasik okul teorisini savunan düşünürler; suç işlediği iddia edilen kişilere yapılan yargılama sonucunda verilen cezaların çok ağır olduğunu, bu yetkinin monarşinin, kilisenin elinden alınarak daha adil çözüm sunulabilecek bir sistemin inşa edilmesi gerektiğini beyan etmişlerdir.

Suçun ortaya çıkma sürecinde, insanların suç davranışını gerçekleştirmeden önce işleyecekleri suçun kendilerine getirecekleri kar-zıyan hesabını yaptıklarını savunur. Yapmış oldukları hesap sonucunda işleyecekleri suçun kendilerine kar getireceklerini düşünen insanlar suç işleme eğilimi gösterirler (Coştan, 2014: 11).

Klasik okul teorisinde, kişisel ayrımlar hesaba katılmadan suç işleyen şahısların durumları ne olursa olsun herkese aynı derecede ceza verilmesi gerektiği savunulmuştur (Sönmez, 2008: 7).

Günümüzde işlenen cezaların hafifletmesine sebep olan bazı durumlar vardır. Örneğin; 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda suç işleyen kişilerin çocuk olması halinde yapılması gerekenler açıklanmıştır. Yani yaşı büyük olan şahıslar ile ilgili hükümlerden farklı olarak değerlendirilmeye tabi tutulmuşlardır. Kanunen bazı özel sebepler ve etkenler suçu hafifleten nedenler olarak görülmüştür. Ancak klasik okul teorisini destekleyen aydınlar, suç işleyen herkesin aynı kefeye konulması gerektiğini savunmuşlardır.

Ayrıca düşünürler; suç işleyen kişilere verilecek cezaların mağdur olan kişilerin mağduriyetlerini giderecek ölçüde adil olması gerektiğini, verilecek cezaların kişilerin bir daha bu suça meyletmemesini sağlayacak derece de caydırıcı olması gerektiğini, toplum tarafından bu cezaların önleyici hizmet görevi görerek suçun işlenme olasılığının ortadan kaldırılması veyahut azaltılması gerektiğini düşünmüşlerdir.

3.4.2 Pozitivist Okul Teorisi

Pozitivist okul teorisi 19. yy' dan itibaren popülerlik kazanmış klasik okul teorisine eleştirel bakış açısıyla yaklaşır. En önemli temsilcileri ise Lombroso, Ferri ve Garafola isimli düşünürlerdir.

Pozitivist okul, klasik okul temsilcilerinin savunduğu suç işleyen bireylerin kendi iradeleri ile suç işledikleri düşüncesine katılmazlar. Suç işleyen insanlar, suç işlerken kendi istekleri ve arzuları ile değil kişilerin iradesi dışında gerçekleşen sebeplerden dolayı suç işlediklerinin savunmuşlardır (biyolojik, psikolojik, sosyolojik vb.) (Coştan, 2014: 21).

Yahyaoğlu (2019), Bu teoriyi savunan düşünürlerin, evrim teorisinin görüşlerinden etkilendiklerini, suç işlemeyi alışkanlık haline getiren insanların evrimini tam tamamlayamamış olduklarını, diğer insanlardan bu sebeple geri kalmış olduklarını belirtmiştir.

Pozitivist düşünürler, suçun kişiye genetik olarak doğduğu ailesinden geçtiğini, yani kişinin doğduğu aile üyelerinin suçlu kimseler olmasının o kişiyi genetik olarak etkileyeceğini ve suçlu davranış özellikleri göstereceğini belirtmişlerdir. Bu kişiler, suçlu görünüş özelliğini doğar doğmaz kazandıklarını, dolayısıyla kişilerin doğuştan suçlu olabileceklerini öne sürmüşlerdir. Zamanla yapılan çalışmalar neticesinde öne sürülen bu teorilerin çokta sağlam temellere dayanmadığı tespit edilerek geçerliliklerini yitirmişlerdir (Madenüs, 2016).

Pozitivist Ekolün amacı: Suç olarak adlandırılan hareketlerin sebeplerini bilimsel yöntemlerle açıklamaya çalışmaktır. Pozitivist düşünürler, suç işleyen bireylerin suç işlemesindeki ana kaynağın kalıtsal olduğunu, kişinin kendi rızasıyla suç işlemediğini, rızası dışında yapmış olduğu suç davranışlarının azaltılmasının veyahut ortadan kaldırılmasının halkın faydasına olacağını belirtmişlerdir. Suç davranışlarının ortadan kaldırılması için suç işleyen kişilere cezai yaptırım uygulanmasının halkın huzur ve güveni için faydalı olacağı görüşünde bulunmuşlardır (Nalçacı, 2021: 9).

3.4.3 Chicago Okul Teorisi

19. yy' de özellikle Batı Avrupa ülkelerinde (İngiltere, Fransa. Almanya vb.) ortaya çıkan sanayi devrimi neticesinde, dünya da birçok gelişmenin ve değişimin kapısı açılmıştır. Sanayi devrimi neticesinde, özellikle insana duyulan ihtiyaç azalmış, insanların ve o güne değin üretimde kullanılan tabiri caizse ilkel aletlerin yerini yavaş yavaş fabrikalar ve teknolojik aletler almış, bu şekilde üretime hız kazandırılarak zamandan ve emekten tasarruf sağlanmıştır.

Sanayi devrimi ile birlikte kentlerde kurulan fabrikalar' da iş gücü ihtiyacı doğmuş, kırsal bölgelerde yaşamını sürdüren insanlar ise iş bulma umudu ile kent merkezlerine göç etmeye başlamışlardır.

Özellikle ABD (Amerika Birleşik Devletler)'nin Chicago kenti sanayileşme ile birlikte bu dönemde kırsal bölgelerden oldukça yoğun göç almış, nüfus hızla artarak yeni yerleşim yerleri hızlı bir şekilde kurulmaya başlamıştır.

Chicago ekolünün temsilcileri, Chicago okul akademisyenleri ve öğrencilerinden oluşmaktadır. Chicago kentinin bu araştırmada tercih edilmesinde birçok etken mevcuttur. Bunlardan bazılarını şu şekilde açıklandabilir:

- Chicago kentinin ilk sanayileşen yerlerden olması münasebetiyle yoğun göç alması.
- Bu yerde hem kırsal nüfusun hem de kentsel nüfusun birlikte iç içe yaşadığı bir yer olmasından kaynaklı karma bir demografik yapı oluşturmaları.
- Kentte eğitim seviyesi iyi olan ve olmayan kesimin birlikte bulunması özellikle sosyolog diye tabir edilen çalışmacıların bu kentte fazlaca bulunması.
- Kısacası bu özellikler neticesinde, sosyo -kültürel anlamda karma bir nüfus yapısı ortaya çıkmış, suç davranışındaki yoğun artışın sebepleri gözlenerek yeni bir ekol ortaya çıkarılmıştır (Yahyaoglu, 2019).

Bu ekolde eleştirilen hususların başında; diğer ekollerce önemsenen ve suçun kaynağı olarak görülen genetik yapının veya biyolojik, sosyolojik, psikolojik etkenlerin suçun açıklanmasında yetersiz kaldığını, insanları suça iten unsurlardan en önemlisinin çevresel faktörler olduğunu savunmuşlardır. İnsanların çevresel olarak halk içerisinde araştırılması gerektiğini söylemişlerdir. Kısacası şehrin hızlı nüfus artışının, gecekondulaşma neticesinde ortaya çıkan çarpık kentleşmenin kişiyi suça yöneltmesindeki etkisinin araştırılması gerektiği belirtilmiştir (Yahyaoglu, 2019: 27).

Chicago ekolünde; kent merkezini araştırma alanlarına almalarına rağmen kırsal yerleşmeleri bu alanların dışında bırakmaları yapılan araştırmalarda genellemeler yapmaları neticesinde yanlış sonuçlara varmaları eleştirilen önemli konular arasında yer almıştır (Madenüs, 2016).

3.4.4 Kırık Cam Teorisi

Kırık Cam Teorisi; Zimbardo isimli bir düşünürün, 1969 yılında yapmış olduğu bir gözlemin neticesinde ortaya çıkmıştır (Temir, 2020: 134).

Zimbardo, gözlem yapabilmek amacıyla ABD’ de bulunan New York ve Kaliforniya şehirlerini seçmiştir. New York kentinde, yoksul ve suç işleme oranlarının çok fazla olduğu bir muhit ile Kaliforniya kentinin varlıklı ve suç işleme oranlarının bir hayli az

olduğu bir muhiti belirlemiştir. Aynı marka modele sahip 2 aracı penceresi açık vaziyette olacak şekilde belirlediği mntıkalara yerleştirerek gözlem yapmaya başlamış. Yoksul ve suç oranlarının yüksek olduğu muhitteki araç kısa sürede soyulmuş, soyulma işlemi bittikten sonra araca zarar verme eğiliminin de başladığını gözlemlenmiştir. Varlıklı ve suç oranlarının düşük olduğu muhitte araca kimsenin dokunmadığı ve zarar vermediği görülmüştür. Zimbardo, varlıklı suç oranının düşük olduğu muhitteki aracın ise camını bir cisim yardımıyla kırmış ve tekrar gözlem yapmaya başlamış, aracın sahipsiz olduğunu düşünen kişiler tarafından araç kısa süre de soyulmuş akabinde araca da zarar verilmeye başlandığını tespit edilmiştir (Temir, 2020). Burada anlatılmak istenen en önemli mesaj, sahipsiz başıboş olduğu düşünülen her ne unsur olursa olsun bazı kesimler tarafından zarar verilebilme olasılığının oldukça yüksek olduğuna değinilmek istenmiştir.

Bahse konu bu durumla ilgili birçok örnek verilerek konunun daha anlaşılır olması sağlanmaya çalışılacaktır. Örneğin; bir yerleşim yerinde bulunan herhangi bir binanın camını kırık olarak gören kimseler, binanın sahipsiz olduğu düşüncesiyle binaya zarar verme eğilimine girebileceklerini, bu durumda binanın diğer camlarının da kırılarak zarar verme seviyesinin artacağı görüşü hâkim olmuştur. Bu durumu engellemek için kırılan cam en kısa sürede tamir edilmeli, binanın sahipsiz olduğu, izleniminin de bu şekilde ortadan kaldırılması sağlanarak binanın zarara uğramasının önleneceği görüşünde bulunulmuştur (Temir, 2020).

Konu ile ilgili bir başka örnekte ise bir futbol maçında koltukları kırıp sahaya atan veyahut zararlı maddeleri sahaya fırlatan kişilerin, engellenmediğini gören kişiler de olumsuz bu davranışı gösterme eğiliminde olacakları, olumsuz davranışların da bu şekilde yayılıp çığ gibi büyüyeceği anlatılmak istenmiştir.

Kısacası kırık cam teorisinde; suçun ortaya çıkmasındaki asıl etkenin, ortada bulunan bir malın sahipsiz olduğu düşüncesi ile olumsuz davranışlar sergileyen kimselere müdahale edilmemesinin kişilerin suça meyletmesindeki ana etken olduğu görüşünde bulunulmuştur.

3.4.5 Rutin Aktiviteler Teorisi

Cohen ve Felson bu teorinin temsilcileridir. Rutin aktivite teorisi özellikle ABD’de 1970’li yıllardan sonra suç oranlarının aşırı derece de artmasından sonra yapılan gözlemler neticesinde ortaya çıkmıştır. Bir toplumda refah seviyesi artarsa suç oranlarının düşmesi beklenir. Yani ekonomik refah ile suç oranları doğru orantılı değildirler. Amerika’da ise özellikle 1970’li yıllardan sonra refah seviyesinin artması suç oranlarını düşürmeye yetmemiş aksine aşırı derece de artmıştır.

Rutin Aktivite Teorisyenlerine göre;

- GÜDÜLENMİŞ ZANLI,
- ELVERİŞLİ DESTINASYON,
- DESTINASYONU ZANLIDAN SAVUNACAK SAVUNUCUNUN OLMAMASI.

Unsurları vakit ve yer unsurları ile birlikte bir araya gelirse suç işlemek için elverişli bir ortamın ortaya çıkacağını belirtmişlerdir. İnsanlar ekonomik anlamda feraha erdikçe ekonomik refahın verdiği imkânlar ölçüsünde de yatırım yapmaya başlarlar (Duru, 2013). Örneğin; ekonomik durumu iyi olan bir aile yaz tatilini geçirebilecekleri yazlık bir ev satın alıp yazın tatil amaçlı yazlık evlerine geçerler. Bu süre zarfında asıl ikamet ettikleri evlerini ise boş bırakma durumları ortaya çıkar. Asıl ikamet ettikleri evde kimselerin olmaması durumu da suça meyleden zanlıların iştahını kabartarak güdülenmelerini sağlar. Zamanın ve mekânın da uygun olması neticesinde, boş kalan ev hırsızlık suçunun gerçekleşmesi için uygun mekâna döner.

3.5 Suç Türleri

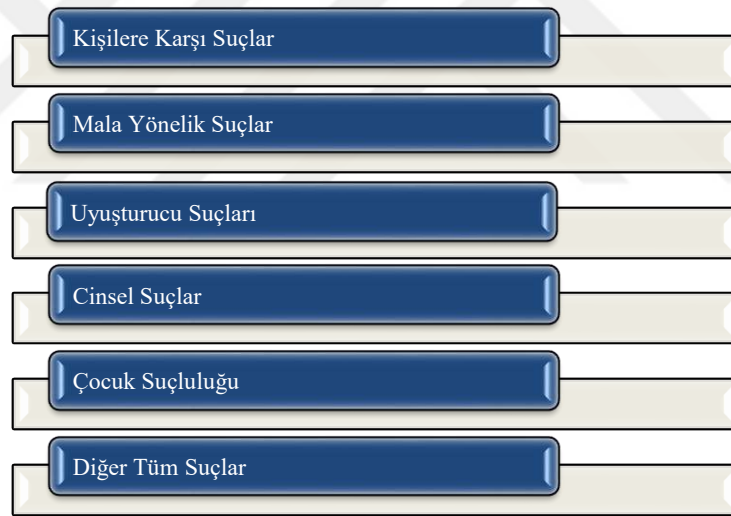
Kişinin işlemiş olduğu suçlar; zamana, muhite, suça maruz kalan bireye ve suç işleyen zanlıya göre farklı neticelere sebebiyet verir. Bu farklı neticeler de suç türlerini meydana getirir (Yahyaoğlu 2019: 30).

İnsanlık tarih sahnesinde yer aldığından beri suç, insanlığın ayrılmaz bir parçası olmuştur. Tarihin her evresinde, suç olgusu ile karşılaşmıştır. Tarihin bazı dönemlerinde, bazı suç türleri yoğun bir şekilde gündeme gelerek toplumlar için sorun

teşkil etmişken tarihin başka dönemlerinde ise popüler olan bu suç türleri yerine başka suç türleri popülerlik kazanarak toplumlar için problem kaynağı olmuşlardır. Günümüzde ise özellikle teknolojinin gelişmesiyle de yeni suç türleri ortaya çıkmaya başlamıştır (internet dolandırıcılığı, internet ortamında maruz kalınan tehdit, hakaret, şantaj suçları, siber suçlar vb.) (Madenüs 2016: 15).

Yahyaoğlu (2019) Ellis ve Walsh, suçu türlerine ayırmak amacıyla çalışmalarda bulunduğunu, suç türlerini 6 ayrı kategoriye ayırarak sınıflandırmaya çalıştıklarını belirtmiştir. Ellis ve Walsh'ın belirtmiş oldukları suç türleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Şekil 3.1).

Suçun türleri konusuna, suçun tasnifi başlığı altında ayrıntılı değinileceği için bu bölümde ayrıntılı anlatıma yer verilmemiştir.

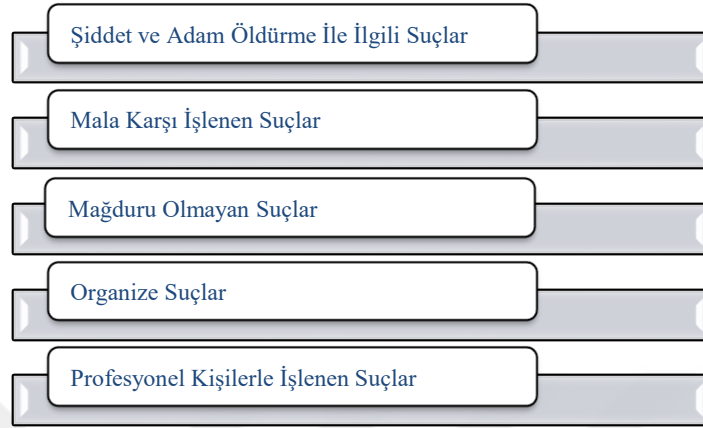
Şekil 3.1 Suç Türleri (Yahyaoğlu, 2019)

3.6 Suçun Tasnifi

Suçlar çok yönlü bir biçimde tasnif edilmektedirler. Bu tasniflerin yapılabilmesi için 2 tane kıstasın olması gerekmektedir. Bunlar;

- Zanlının suçu gerçekleştirme sebebi,
- Halkın işlenen suça karşı gösterdiği tavrın mahiyeti ve derecesi.

Bu iki kıstas suçun sınıflandırılmasında ana etken sahibidirler (Burkay,2008: 15). Burkay (2008) Özalp'in suçu tasnif ederken 5 kategoriye ayırdığını belirtmiştir. Özalp'in suç tasnifi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Şekil 3.2)

Şekil 3.2 Suç Tasnifi (Burkay, 2008)

Yahyaoğlu (2019)'na göre suçun tasnifi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususların; zanlının karakteri, ruh hali veyahut fiziksel görünümünün etken sahibi olmadığını, bu etkenlere bakılarak suçun tasnifinin yapılmasının doğru olmayacağını belirtmiş, bu konuların suç biliminin inceleme alanında olduğunu söylemiştir. Suçun sınıflandırılmasında; kıstas alınacak unsurların ise suçu gerçekleştiren zanlının niyeti, nedeni ve halkın işlenen suça karşı gösterdiği reaksiyon derecesinin mahiyetinin önemli olduğunu, suçların tasnifinin gerçekleştirilmesin de bu kıstasların temel alınmasının daha doğru olacağını beyan etmiştir.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda, suçların tasnifi yapılmıştır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda, suçların tasnifi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 3.1).

Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünden (Asayiş Şube Müdürlüğü ile Çocuk Şube Müdürlüğü) alınan veriler, bu çalışmadaki ana verileri oluşturmaktadır. Bu çalışmada, yer alacak olan veriler suç tasnifine ayrılarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünden alınan verileri, Asayiş Şube Müdürlüğü (Tablo 3.2) ve Çocuk Şube Müdürlüğü (Tablo 3.3) olmak üzere; suç tasniflerine, tablolar halinde aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 3.1 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Suç Tasnifi (5237 sayılı Türk Ceza Kanunu)

Uluslararası Suçlar (Birinci Kısım)	Kişilere Karşı Suçlar (İkinci Kısım)	Topluma Karşı Suçlar (Üçüncü Kısım)	Mille ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler (Dördüncü Kısım)
- Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar (Birinci Bölüm) - Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti (İkinci Bölüm)	- Hayata Karşı Suçlar (Birinci Bölüm) - Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar (İkinci Bölüm) - İşkence ve Eziyet (Üçüncü Bölüm) - Koruma, Gözetim, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün İhlali (Dördüncü Bölüm) - Çocuk Düşürtme, Düşürme veya Kısırlaştırma (Beşinci Bölüm) - Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar (Altıncı Bölüm) - Hürriyete Karşı Suçlar (Yedinci Bölüm) - Şerefe Karşı Suçlar (Sekizinci Bölüm) - Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar (Dokuzuncu Bölüm) - Mal Varlığına Karşı Suçlar (Onuncu Bölüm)	- Genel Tehlike Yaratıcı Suçlar (Birinci Bölüm) - Çevreye Karşı Suçlar (İkinci Bölüm) - Kamu Sağlığına Karşı Suçlar (Üçüncü Bölüm) - Kamu Güvenliğine Karşı Suçlar (Dördüncü Bölüm) - Kamu Barışına Karşı Suçlar (Beşinci Bölüm) - Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar (Altıncı Bölüm) - Genel Ahlak Karşı Suçlar (Yedinci Bölüm) - Aile Düzenine Karşı Suçlar (Sekizinci Bölüm) - Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar (Dokuzuncu Bölüm) - Bilişim Alanında Suçlar (Onuncu Bölüm)	- Kamu İdaresinin Güvenliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar (Birinci Bölüm) - Adliye Karşı Suçlar (İkinci Bölüm) - Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar (Üçüncü Bölüm) - Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (Dördüncü Bölüm) - Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (Beşinci Bölüm) - Milli Savunmaya Karşı Suçlar (Altıncı Bölüm) - Devlet Suçlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (Yedinci Bölüm) - Yabancı Devletlerle Olan İlişkilere Karşı Suçlar (Sekizinci Bölüm) - Son Hükümler (Dokuzuncu Bölüm)

Tablo 3.2 Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü (Asayiş Şube Müdürlüğü) Suç Tasnifi

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Mal Varlığına Karşı Suçlar	Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Takibi Gereken Suçlar
- Azmettirme - Cinsel Saldırı - Cinsel Taciz - Çocuğun Cinsel İstismarı - Çocuk düşürme - Çocuk düşürtme - Haberleşmenin engellenmesi - Hakaret - İntihara yönlendirme - İş ve çalışma hürriyetinin ihlali - Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi - Kasten öldürme - Kasten öldürmeye teşebbüs - Kasten yaralama - Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması	- Açıktan Hırsızlık - Banka veya Kredi Kartlarının kötüye kullanılması - Bedelsiz senedi kullanma - Bilişim yolu ile hırsızlık - Bisiklet ve elektrikli bisiklet hırsızlığı - Dolandırıcılık - Enerji (elektrik, sıvı, gaz) hırsızlığı - Evden hırsızlık - Güveni kötüye kullanma - Hakkı olmayan yere tecavüz - Hayvan hırsızlığı - İbadethane ve mezarlıklara zarar verme - İşyerinden ve kurumdan hırsızlık - Kapkaç - Karşılıksız yararlanma	- Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs - Askeri yasak bölgeye girme - Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması - Cumhurbaşkanına hakaret - Denetim görevinin ihmali(madde 251) - Devletin egemenlik alametlerini aşağılama - Göreve ilişkin sırrın açıklanması - Görevi kötüye kullanma - Görevi yaptırmamak için direnme (görevli memura mukavemet) - Gözüaltına alınan ve tutuklu veya hükümlünün kaçmasına imkân sağlama - Hükümlü veya tutuklunun kaçması	- Açığa imzanın kötüye kullanılması - Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali - Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihlali - Bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme - Bilişim sistemine girme - Bozulmuş ve değiştirilmiş gıda ve ilaçların ticareti - Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma - Çevreyi kasten kirletme - Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması - Çocuğun soy bağıını değiştirme - Fuhşa teşvik, aracılık veya zorlama - Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması - Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması	1072 rulet, tilt , langirt ve benzeri oyun alet ve makinaları hakkında kanun 1219 skm tababet ve şua batı sanatlarının tarzı icrasına dair kanun 1567 skm türk parasının kıymetini koruma kanunu 1632 sayılı askeri ceza kanuna muhalefet 2521 skm avda ve sporda kullanılan tüfekler, nişan tabancaları ve av bıçaklarının yapımı, alımı, satımı ve bulundurulmasına dair kanun 2863 skm kültür ve tabiat varlıklarını koruma kanunu 2918 skm karayolları trafik kanunu 298 sayılı seçim kanununa muhalefet 3285 skm hayvan sağlığı ve zabıtası kanunu 4250 sayılı ispiro ve ispiroto içkiler inhisarı kanunu 4320 skm ailenin korunmasına dair kanun (mülga olmuştur veri girişi yapmayınız) 4915 skm kara avcılığı kanunu 5187 sayılı basın kanunu 5188 skm özel güvenlik hizmetlerine dair kanun 5199 skm hayvanları koruma kanunu

Tablo 3.2'nin devamı

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Mal Varlığına Karşı Suçlar	Mille ve Devlete Karşı Suçlar	Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Takibi Gereken Suçlar
- Kişilerin huzur ve sükûnunu bozma - Kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirmek - Kişisel verilerin kaydedilmesi - Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma - Konut dokunulmazlığının ihlali - Özel hayatın gizliliğini ihlal - Reşit olmayanla cinsel ilişki - Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi - Şantaj - Taksirle öldürme - Taksirle yaralama - Tehdit - Terk etme - Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi	- Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf - Mabetten hırsızlık - Mala zarar verme - Motosiklet hırsızlığı - Nitelikli dolandırıcılık (tck 158) - Nitelikli hırsızlık - Nitelikli yağma - Oto hırsızlığı - Otodan hırsızlık - Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi - Şirket veya kooperatif hakkında yanlış bilgi verme - Yağma (gasp) - Yankesicilik	- İftira - İnfaz kurumuna veya tutuklu evine yasak eşya sokmak - Kamu görevine ait araç ve gereçleri suçta kullanma - Kamu görevinin terki veya yapılmaması - Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi - Kişilerin malları üzerinde usulsüz tasarruf - Kötü muamele - Muhafaza görevini kötüye kullanma - Özel belgede sahtecilik - Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma - Suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme - Suç uydurma - Suç üstlenme - Suç bildirmeme - Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme	- Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması - Gürültüye neden olma - Hayâsızca hareketler - Hayvanı tehlike yaratacak şekilde serbest bırakma - İhaleye fesat karıştırma - İşaret ve engel koymama - Kanunlara uymamaya tahrik - Kıymetli damgada sahtecilik - Kötü muamele - Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama - Mal veya hizmet satımından kaçınmak - Mühür bozma - Müstehcenlik - Parada sahtecilik tck-197 - Paraya eşit sayılan değerlerde sahtecilik tck-198	5199 skm hayvanları koruma kanunu 5607 skm kaçakçılıkla mücadele kanunu 5682 s.k.m. Pasaport kanunu 5809 skm elektronik haberleşme kanunu 6102 sayılı türk ticaret kanunu muhalefet 6114 ölçme seçme ve yerleştirme merkezi hiz hk kanun 6136 skm ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanun kapsamında işlenen suçlar 6222 s.k.m müsabaka ve seyir alanlarına usulsüz seyirci girişi 6222 s.k.m seyirden yasaklanma 6222 s.k.m spor alanlarında taşkınlık yapmak 6222 s.k.m tehdit ve hakaret içeren tezahürat 6222 s.k.m yasak alanlara girmek 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun kapsamında verilen tedbir kararına aykırılık 6831 skm orman kanunu kapsamında işlenen suçlar

Tablo 3.2'nin devamı

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Mal Varlığına Karşı Suçlar	Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Takibi Gereken Suçlar
-	-	- Türk milletini, cumhuriyeti, devletin kurum ve organlarını aşağılama - Yalan tanıklık - Yargılama/soruşturmanın ses veya görüntülerin kayda alınması - Zimmet	- Resmi belgede sahtecilik - Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan - Resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek - Sağlık için tehlikeli madde temini - Suç işlemek amacıyla örgüt kurmak - Suç işlemeye tahrik - Tck 187 kişilerin hayat ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç yapma veya satma - Tck 190 uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak - Tck 191 kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak - Tefecilik - Trafik güvenliğini tehlikeye sokma (alkollü araç kullanmak, hasarlı trafik kazası, tehlikeli araç kullanmak) - Zehirli madde katma	- Bilgi teknolojileri ve iletişim kurumunun kuruluşuna ilişkin kanun - Buluntu eşya - Diğer kazalar - Doğal afet - İntihar - İntihara teşebbüs - İş kazası - Kayıp eşya - Kayıp şahıs - Şüpheli ölüm - Yangın - Zehirlenme

Tablo 3.3 Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü (Çocuk Şube Müdürlüğü) Suç Tasnifi

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Mal Varlığına Karşı Suçlar	Millete ve Devlete Karşı Suçlar Suçlar	Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Takibi Gereken Suçlar
- Kasten yaralama - Taksirle yaralama - Çocuğun cinsel istismarı - Reşit olmayanla cinsel ilişki - Hakaret - Tehdit-şantaj - Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma - Kişilerin huz ve sükûnunu bozma - Cinsel saldırı-cinsel taciz - Özel hayatın gizliliğini ihlal - Konut dokunulmazlığının ihlali - İntihara yönlendirme - Kasten öldürmeye teşebbüs - Kasten öldürme	- Açıktan hırsızlık - Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması - Bedelsiz senedi kullanma - Bilişim yolu ile hırsızlık - Bisiklet ve elektrikli bisiklet hırsızlığı - Dolandırıcılık - Enerji (elektrik, sıvı, gaz) hırsızlığı - Evden hırsızlık - Güveni kötüye kullanma - Hakkı olmayan yere tecavüz - Hayvan hırsızlığı - İbadethane ve mezarlıklara zarar verme - İşyerinden ve kurumdan hırsızlık - Kapkaç - Karşılıksız yararlanma	- Türk milletini, cumhuriyeti, devletin kurum ve organlarını aşağılama - Görev yaptırılmamak için direnme - Cumhurbaşkanına hakaret	- Genel güvenliği kasten tehlikeye sokma - Genel güvenliği taksirle tehlikeye sokma - Trafik güvenliği tehlikeye sokma - Tck 191 - Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması - Sağlık için tehlikeli madde temini - Tck 188 uyuşturucu madde ticareti - Müstehcenlik - Resmi belgede sahtecilik - Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan - Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbire aykırı davranma	- Zehirlenme - İntihara teşebbüs 6136 skm - Yangın - İş kazası - Diğer kazalar 5607 skm - Kayıp eşya - Kayıp şahıs 4320 skm 6222 skm 6284 skm 2313 skm 6831 skm orman kanunu kapsamında işlenen suçlar

4. SUÇ VE COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

4.1 Suç ve Coğrafya

Suç; Sınırları belirli kurallar çerçevesinde çizilmiş, kişilerin kesin bir şekilde uyması gereken kural ve davranışlara uymaması, aykırı davranması olarak tanımlanabilmekteyken coğrafya ise en basit anlatımla insan ve mekân (yer) arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim dalı olarak tanımlanabilmektedir.

Coğrafya bilimi için mekân kavramı oldukça önem arz eden bir olgudur. Mekân kavramının coğrafya için önemi şu sözlerle dile getirilmeye çalışılmıştır: “Coğrafya, her türlü faaliyeti mekân üzerinden okuma halidir, mekânsal bir perspektiftir” (Bilgili ve Kocalar 2020: 148). Yani mekân üzerinde meydana gelen her türlü etkileşim halinin coğrafya biliminin ilgi alanına girdiği, mekân üzerinde meydana gelen etkileşimleri yorumlama durumunun coğrafyayı oluşturduğu ifade edilmeye çalışılmıştır.

Mekân kavramı coğrafyacı araştırmacılar tarafından alıntısı en fazla yapılan kavramlardan bir tanesidir (Thrift, 2003; Elden, 2009; Bilgili, 2020’den aktaran Başaran 2022: 630). Mekân kavramının coğrafya biliminin içerisinde bu kadar yer edinmiş olması, coğrafya bilimi için ne denli önemli olduğunu, bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Suç fiilinin gerçekleştiği belli başlı mekânların, insanlar tarafından ele alınması, suçların mekânsal niteliklerini öne çıkarmaktadır. Yani suç kavramının coğrafyacılar tarafından ele alınıp incelenmesini zorunlu kılan unsurlar: Beşer, yer ve zaman’dır (Başaran 2022: 627). Suç fiilinin ortaya çıktığı mekânın yapısı; suç kavramının tahlil edilmesini, suç fiilinin ortaya çıkmadan önce engellemesini veyahut suç fiilini işleyen şüpheli bireylerin ele geçirilmesinde önem arz etmektedir (Yılmaz ve Ergün, 2006’dan aktaran Başaran 2022: 627). Örneğin; Kastamonu iline bağlı Bozkurt ilçesinde 11 Ağustos 2021 tarihinde, ilçeyi tamamıyla etkisi altına alan sel felaketi meydana gelmiş, bu sel felaketi neticesinde, şehirde birçok can ve mal kaybı meydana gelmiştir. Bu afet durumu yaşandıktan sonra Bozkurt ilçesine gerek devlet eli ile gerekse gönüllü halk aracılığı ile yardım faaliyetleri ivedi bir şekilde ulaştırılarak bölgenin yaraları

sarılmaya çalışılmıştır. Ancak sel felaketi yaşandıktan sonra bölgede ulaşım ve güvenlik bakımından sorunlar yaşanmış, bu güvensiz ortamı fırsat bilen bazı insanlar sahipsiz malları almaya çalışarak hırsızlık faaliyetinde bulunmuşlardır. Bunun sebebi bölgede yaşanan kargaşa neticesinde güvenlik açısından bir boşluk oluşması ve etrafta bulunan malların sahipsiz kalması gösterilebilir. Bu örnekte de açıkça görüldüğü gibi mekânın yapısı suç fiilinin oluşmasında ve ortaya çıkmasında oldukça etkili olmuştur.

Suç coğrafyası, beşerî coğrafyanın alt dallarından bir tanesi olarak kabul görmektedir. Suç kavramı ile ilgili bütün değerlendirmeleri mekân (yer) kavramı içerisinde açıklamaktadır (Başaran 2022: 627).

Suç coğrafyası; suçun ortaya çıktığı, yayılım gösterdiği mekânsal alanı ifade etmektedir. Coğrafya biliminin ilgilendiği alanlardan birisidir. Sevim (2018)'e göre; suçun etken öznesi beşerdir. Yani insanların yaşamlarını sürdürdükleri ortamlarda, suç fiilini işlemeleri nedeniyle; coğrafya biliminin alt dalı olarak suç coğrafyasının meydana geldiğini söylemiştir. Suç coğrafyası; herhangi bir mekânda, ele alınmak istenen konuları; harita, grafik gibi görsel araçlar yardımıyla somutlaştırarak aktarılmasını sağlar. Dijital açıdan önem arz eden CBS programı da suç coğrafyası alanında araştırılmak istenen herhangi bir konuyu somutlaştırmakta oldukça etkili olan diğer bir araçtır. Özellikle suç türleri ve miktarları vb. suç coğrafyasının ele aldığı en önemli konular arasında yer almaktadır. Suç türleri, suç miktarları vb. harita, grafik, CBS gibi araçlar yardımıyla ele alınıp mekânsal alanlar üzerinde somutlaştırılmaktadır.

Suç ve Coğrafya arasındaki münasebet toplumlar arası gruplarda yaklaşık 150 yıllık bir maziye sahipken ülkemizde ise çok daha yakın dönemlerden itibaren üzerinde durulan bir konu olmuştur (Başaran 2022: 628).

Bazı unsurların (ekonomik, salgın hastalık, savaş vb.) suç kavramının ortaya çıkmasında veyahut yayılmasında doğrudan ve dolaylı etkiye sahip oldukları bilinmektedir. Alt başlıklar halinde suç kavramını etkileyen bazı etmenlerin özelliklerine değinilerek suç üzerinde ne denli etken sahibi olduğuna değinmeye çalışacaktır.

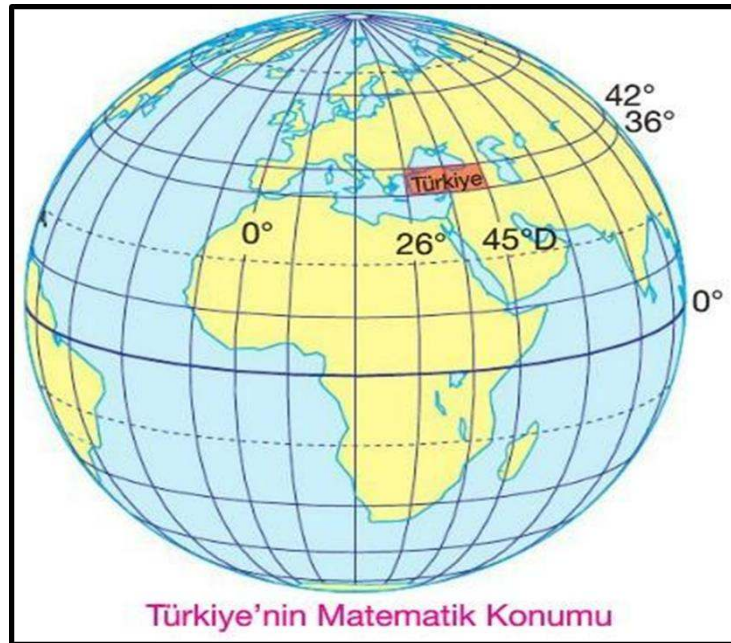
4.2 Coğrafi Konumun Suç Üzerine Etkileri

Coğrafi Konumun suç üzerine etkisine değinmeden önce coğrafi konum nedir? sorusuna cevap verilerek konuya giriş yapılmalıdır. Coğrafi konum; matematik konum ve özel konum olarak ikiye ayrılmaktadır.

Matematik konum; dünya üzerinde yer alan herhangi bir yerin enlem ve boylam özellikleri kıstas alınarak gösterilen konum çeşididir. Özel konum ise dünya üzerinde yer alan herhangi bir yerin dağlara, denizlere, ovalara, kıyılara göre vb. özellikleri kıstas alınarak gösterilen konum çeşididir. Kısacası coğrafi konum, herhangi bir yerin konumu ile ilgili bilgi sahibi olunmasını sağlamaktadır.

Ekvator 0° paraleli olarak tanımlanmaktadır. Ekvatorun kuzeyinde 90 tane güneyinde 90 tane toplam 180 tane paralel vardır. Başlangıç meridyeni ise 0° meridyeni olarak tanımlanmaktadır. Doğusunda 180 tane batısında 180 tane toplam 360 tane meridyen vardır.

Ülkemiz, matematiksel konum itibari ile kuzey yarım kürede yer alıp, 36-42 derece kuzey enlemleri ile 26-45 derece doğu boylamları arasında bulunmaktadır (Şekil 4.1).

Şekil 4.1 Türkiye'nin Matematiksel Konumu (URL-7, 2023)

Bir yerin coğrafi konumu kişilere veyahut ülkelere göre olumlu-olumsuz birçok özelliği bünyesinde barındırabilmektedir. Örneğin; Dünya’da Ortadoğu diye adlandırılan bölgede: “Türkiye, Irak, Suriye, Suudi Arabistan, İran vb.” ülkeler bulunmaktadır. Bahse konu bu ülkelerin çoğunluğu başta petrol ve doğalgaz kaynakları olmak üzere; önemli birçok yer altı kaynaklarına sahiptirler. Dünya ülkelerince enerji kaynak kullanımı açısından oldukça önem arz eden bu yer altı kaynaklarına talep oldukça fazladır. Bu talepler olumlu anlamda birçok maddi imkânı ise beraberinde getirmekte ve bazı bölge ülkelerinin: “Suudi Arabistan, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt vb.” ülkeler başta olmak üzere bu sayede zenginleşerek refah seviyelerinin arttırdıkları gözlenmektedir.

Bununla birlikte Ortadoğu ülkelerinde bulunan bu enerji kaynaklarından daha fazla pay sahibi olmak isteyen ülkelere olumsuz anlamda huzursuz ortamlar oluşturulmaya çalışılarak bu kaynaklardan mümkün olduğunca istifade etmeye çalışmaktadırlar. Örneğin; 19. Yüzyıl’da Ortadoğu’da çıkarılan Petrol’de söz sahibi olarak en fazla maddi getiriye bünyesine katan ülke enerji şirketleri aracılığı ile İngiltere olmuştur (Akkaya 2016: 21).

Gerek ülke dışındaki dış güçler gerekse ülke içerisinde yer alan iç güçler aracılığıyla kargaşa ortamı oluşturulan bu ülkelerde: “Irak, İran, Yemen, Suriye vb.” istikrarsız ortamlar meydana getirilmiş, bu durum dolayısıyla suç fiillerinde de artışların olduğu gözlenmiştir.

Ülkemizi kıstas olarak değerlendirecek olursak özellikle Ortadoğu ülkelerine olan yakınlığı dolayısıyla ülkemizin bazı konularda olumlu anlamda etkilendiğini görmekteyiz. Özellikle petrol ve doğalgaz kaynakları bakımından fakir olan ülkemiz bu eksikliğini enerji koridor vazifesi görerek kapatmaya çalışmaktadır. Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir yerde bulunması dolayısı ile enerji kaynaklarının transferinde önemli bir görev üstlenerek maddi anlamda ülkemize olumlu etkileri olmuştur (Şekil 4.2).

Şekil 4.2 Türkiye'nin Asya ve Avrupa Kıtaları Arasındaki Konumu (URL-8, 2023)

Coğrafi konum yakınlığımız sebebiyle kargaşanın eksik olmadığı Suriye, Irak vb. ülkelerden ise olumsuz anlamda etkilendiğimiz söylenebilir. Örneğin; son yıllarda savaş sebebi ile özellikle kargaşa ortamının eksik olmadığı bu ülkelerden, ülkemize doğru yoğun göç hareketleri gerçekleşmiştir. Bu göç hareketleri neticesinde gerek kültürel farklılıklardan kaynaklı gerekse denetim de zorluk gibi nedenlerden dolayı suç fiillerinde artışlar meydana gelmiş, bu gibi nedenlere bağlı olarak suç oranlarında ciddi yükselme sonuçları meydana gelmiştir.

Coğrafi konumun, ülkelere birçok avantaj ve dezavantaj getirdiği görülmektedir. Özellikle ülkemiz, yoğun göç hareketleri dolayısıyla son yıllarda suç fiillerinde meydana gelen bu artışlardan etkilenmiştir.

4.3 Jeomorfolojik Özelliklerin Suç Üzerine Etkileri

Jeomorfoloji; dağlar, platolar, ovalar, göller vb. kısacası etrafımızda bulunan her çeşit maddesel yer şekliyle ilgilenmektedir (Erkal, 2019). Jeomorfoloji: Yeryüzünde, karaların üstünde ve denizlerin dip kısımlarında bulunan yer şekillerinin oluşum ve gelişimini inceleyen bilim dalıdır (Erinç, 2000'den aktaran Erkal 2019: 1). Kısacası

Jeomorfolojik özelliklerin suç fiillerinin ortaya çıkarak yayılmasında etken sahibi olduğu görülmüştür.

4.4 İklim Elemanlarının Suç Üzerine Etkileri

Dünya üzerinde bulunan herhangi bir yerde, yapılan gözlemler neticesinde; uzun yıllar süresince süregelen meteorolojik (sıcaklık, nem, basınç, yağış vb.) durumların ortalaması iklim olarak ifade edilmektedir (Yalçın, Demircan, Ulupınar ve Bulut, 2005).

Türkiye orta kuşak ikliminde yer alır. Orta kuşak ikliminde yer alan ülkelerde 4 mevsim (İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış) iklim özellikleri belirgin bir şekilde yaşanmaktadır.

İklim kavramının içerisinde yer alan sıcaklık, yağış, nem, rüzgâr, basınç gibi özellikler iklim elemanlarını oluşturan unsurlardır. Peki, bu iklim elemanları, suç kavramını ne derece etkilemiş olabilir?

İklim ve iklimi oluşturan elemanlar; suçun artmasında veya azalmasında etken sahibi olmuşlardır. Montesquieu, iklimi kıstas olarak insanları sınıflandırmaya çalışmıştır. Sıcak iklim de yaşamını sürdüren insanlar ile soğuk iklim de yaşamını sürdüren insanlar arasında gerek fiziksel gerekse ahlaki bakımdan farklılıkların oluştuğunu, bu durumun asıl sebebinin iklimi oluşturan elemanlardan sıcaklık unsuru olduğunu söylemiştir. Soğuk iklimde yaşayan insanların sıcak iklimde yaşayan insanlara nazaran daha çalışkan ve ahlaklı olduklarını beyan etmiştir. Bu özellikleri sayesinde de bağımsızlıklarına düşkün bir yapıya sahip olduklarını dile getirmiştir (Montesquieu, 1963: 30).

Montesquieu' ya göre; sıcak iklim özelliklerinin hâkim olduğu yerlerde yaşayan insanların, yapısal olarak iradelerinin zayıf olmalarından kaynaklı zevklerine bağımlı olduklarını, bu sebeple de ahlaki tavırlarının yeterince gelişmediğini söylemiştir. Bu durumun ise suç miktarında yükselişleri meydana getirdiğini dile getirmiştir (Karnıbüyük, 2018).

Küresel ısınma kavramının yarattığı en büyük etki ise havaların aşırı ısınmasıdır. Havanın aşırı derece de ısınmasının insan fizyolojisi açısından olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu durum kişilerin saldırgan tutumlar içerisinde bulunmasına neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar neticesinde, havaların aşırı ısınması şiddet içeren (kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit, hakaret vb.) suç miktarlarının oransal olarak yükseldiğini ortaya koymuştur (Cankardaş ve Sofuoğlu 2021: 143).

Görüldüğü gibi iklim elemanları suç kavramını etkilemiş, oransal bakımdan suç miktarının artmasında veya azalmasında doğrudan veya dolaylı etkiye sahip olmuştur.

4.5 Nüfus Özelliklerinin Suç Üzerine Etkileri

Nüfus; herhangi bir alanda, bir müddet boyunca hayatını idame ettiren toplam insan âdetidir (Aksu, 2011). Kısacası nüfus bir alanda bulunan insanların oluşturduğu topluluk olarak tanımlanabilmektedir.

Bir ülkenin nüfus sayısının fazla olmasının avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Bir devleti güçlü kılan birçok özellik vardır. Bunlar: “Teknolojik gelişme, askeri güç, ekonomik güç, nüfus vb. “devletleri güçlü kılan birden çok özellik bulunmakla birlikte nüfus sayılarının fazla olması askeri güç bakımından devletlere güç katarak caydırıcı etken sahibi olmalarını sağlamaktadır. Tabi sayısal çoğunluğun bir ülkeye askeri caydırıcılık anlamında güç kattığı fikrini genel bir kanı olarak kabul etmek doğru bir değerlendirme olmayacaktır. Birkaç ülke özelinde bu konuyu örneklendirmek daha doğru olacaktır.

-Çin: Asya kıtasında yer alır. Nüfus sayısı bakımından dünyanın en kalabalık ülkesi konumunda bulunmaktadır. Çin’in güçlü olmasında birçok etken vardır. Teknolojik gelişme, üretim, askeri güç vb. bu özelliklerin bir arada bulunması nüfusun anlamlı olmasını sağlamaktadır. Nüfusun fazla olması tek başına güçlü olunur özelliğini ülkelere sağlamakta yetersiz kalabilmektedir.

-Nijerya: Afrika kıtasında yer alır. Yaklaşık 205 milyon civarında nüfusuyla kıtanın en kalabalık ülkesi konumundadır. Yeraltı kaynakları bakımından da oldukça zengin olan bu ülke geri kalmış, gelişmemiş ülkeler arasında gösterilmektedir. Nüfusunun bu

denli fazla olması Nijerya'yı askeri güç anlamında caydırıcı bir konuma taşımaya yetmemiştir. Bir ülkenin nüfusunun fazla olması o ülkeyi güçlü kılmadığı gibi yer altı kaynaklarının zengin olması da güçlü kılmak için yeterli olmayabilmektedir.

-Japonya: Asya kıtasında yer alan ada ve adacıklardan müteşekkil, nüfus sayısına bağlı olarak yüzölçümünün oldukça küçük olduğu bir ülkedir. 125 milyon civarında nüfus sayısı ile toprak yüzölçümünün de küçük olması sebebiyle oldukça kalabalık ve yoğun nüfuslu bir ülkedir. Ülke topraklarının yaklaşık %90'ının dağlık olması, yer altı kaynakları bakımından oldukça fakir olmasına karşın yapmış olduğu teknolojik atılımlar sayesinde dünyada en gelişmiş teknolojik ülkeler arasında yer almaktadır.

3 ülkenin özelliklerini incelendiğinde; bir ülkenin caydırıcı güç konumunda yer almasının tek bir kıstasa bağlı olamayacağı, konumuzun içeriğini oluşturan nüfus özelliklerinin sayısal açıdan fazla ya da az olmasının tek başına caydırıcı bir güç unsuru oluşturmaya yetmeyeceği anlaşılmıştır.

Araştırma konumuzu oluşturan ana tema nüfus özelliklerinin suç üzerine etkisinin ne olduğu konusuna değinmektir? Bu konuya göz atmak için tarihte meydana gelmiş birçok örnek bulunmakla birlikte kavimler göçüne kısaca değinilmesi konunun daha iyi anlaşılmasına yardım edecektir.

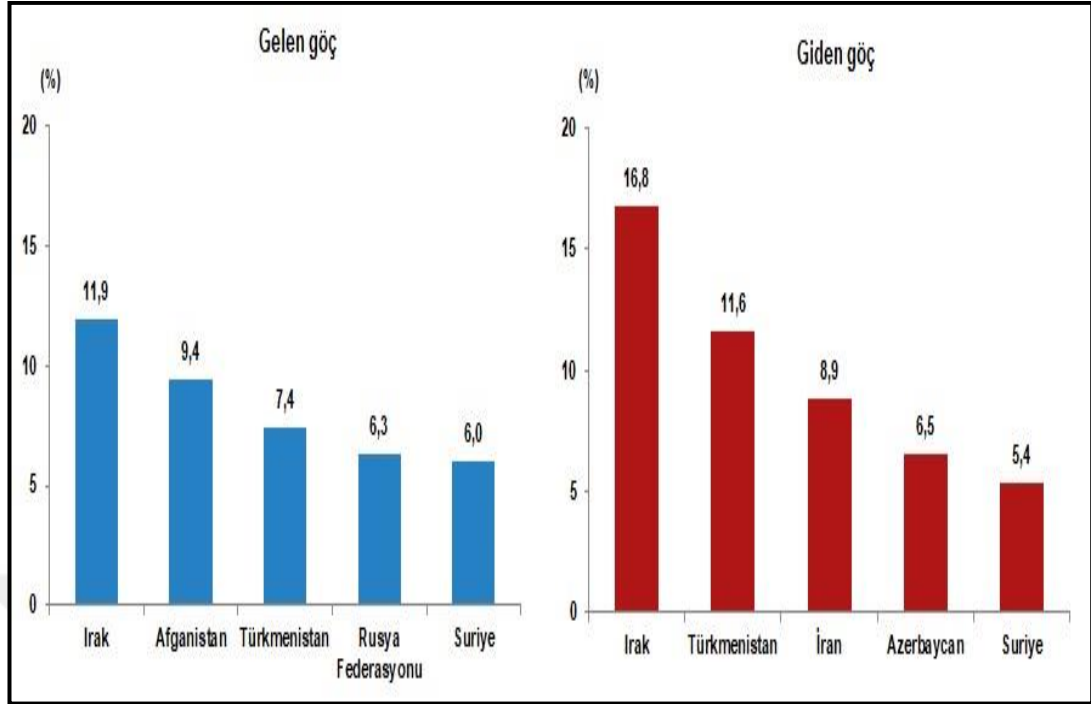
Kavimler Göçü; M.S (Milattan Sonra) 375 yılından sonra Asya kıtasında bulunan Asya Hunlarının batıya doğru toplu göç etmesiyle başlamıştır. Hunların batıya göçünde birçok etken bulunmaktadır. Bunlar: “Dış baskı, iç çekişme, kuraklık” gibi özellikler gösterilebilmektedir. Nüfusun artması kuraklık ve iklim sorunuyla da pekişince doğal kaynakların insanlara yetmesinde sorunlar baş göstermiştir. Bu sebeplerin sonucunda toplu bir göç hareketi ortaya çıkmıştır. Bu göç hareketi domino etkisi yaparak her bir topluluğu yerinden etmiş ve ülkeler nezdinde kargaşa ortamının oluşmasına sebebiyet vermiştir. Bu göçler neticesinde o zamanın süper gücü olarak bilinen devletler (Roma İmparatorluğu vb.) yıkılmış ve otorite boşluğu meydana gelmiştir. Otoritenin büyük anlamda sekteye uğraması halkı saldırıya açık hale getirmiş ve o dönemde suç oranlarında artışların meydana gelmesi kaçınılmaz bir hal

almıştır. Toplu nüfus hareketlerinin yoğun ve ani bir şekilde gerçekleşmesi bir bölge de kargaşa çıkarmaya yetebilmekte ve suç oranları üzerine etken sahibi olabilmektedir.

Günümüz koşullarıyla kıyasladığımızda özellikle Suriye iç savaşı neticesinde, Suriye'den dünya ülkelerine yoğun göç hareketleri yaşanmış, bu göç hareketlerinden en çok etkilenen ülkelerden birisi ise ülkemiz olmuştur. Coğrafi konumun suç üzerine etkisi konusunda değinilen bu göç hareketleri ülkemizde suç oranlarını arttırdığı kanaatine varılmıştır. Gerek kültürel farklılıklar gerekse de denetim mekanizmasının yetersiz kalması bu suç oranlarının artışında etken sahibi olan unsurlardandır.

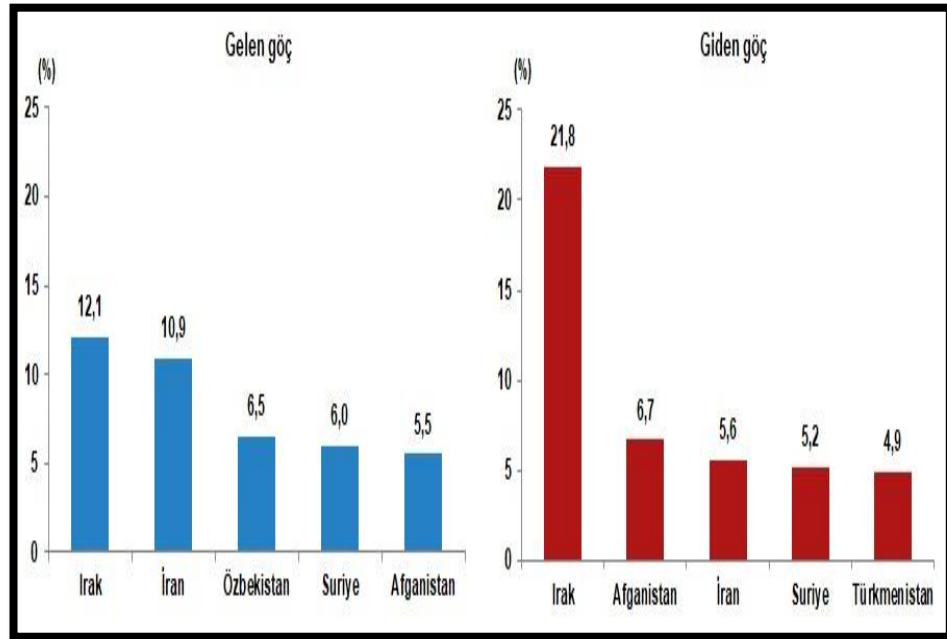
Savaştan kaçarak başka ülkelere yerleşen insanların suç üzerindeki etkisinde ekonomik sıkıntıların olduğu bilinmektedir. Malthus, nüfus artışının yüksek olması iktisadi kalkınmayı sekteye uğratacağını ön sezmiştir (Eren 2020: 142). Bir toplumda işsizlik oranının az olması, ekonomik olarak refah içinde bulunması vb. göç hareketleri neticesinde ortaya çıkması muhtemel suç oranlarının yükselme ihtimalini azaltırken tam tersine işsizliğin fazla olduğu yerlere yapılan göç hareketleri ise toplum nezdinde ekonomik sıkıntıyı artıran bir etken olduğu düşüncesiyle suç oranlarını artırdığı dile getirilmiştir (Dost 2021: 10).

2020 yılında yurtdışından ülkemize yoğun göç hareketleri gerçekleşmiştir. Vatandaşlık ilkesine göre Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den ayrılan vatandaşların en fazla olduğu ülke Irak olmuştur. İlk 5 ülke aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Şekil 4.4).

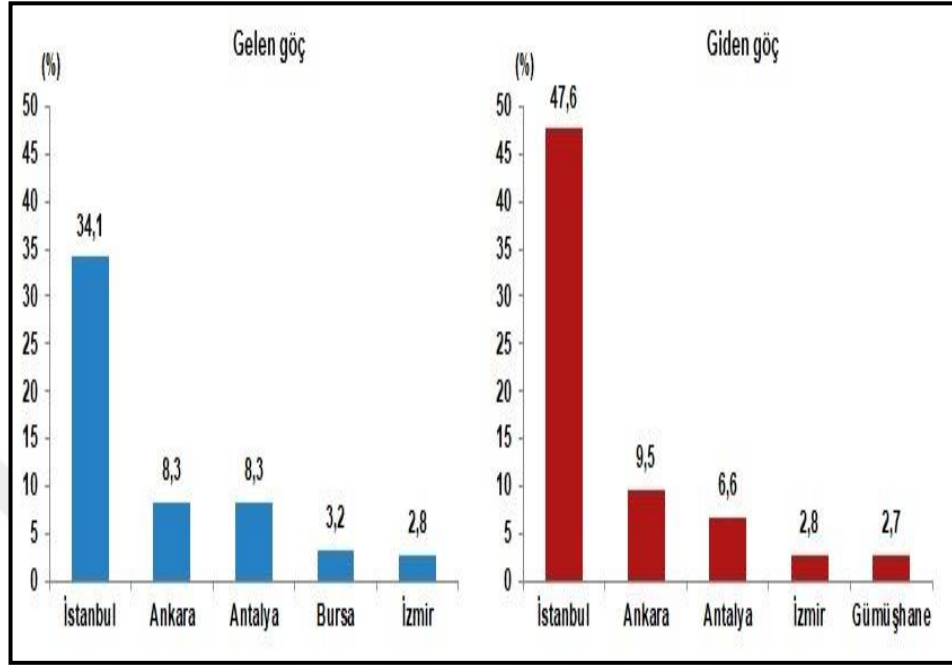
Şekil 4.4 Uluslararası Göç İstatistikleri Ülkeler (2020) (TÜİK, 2023).

2021 yılında yurtdışından ülkemize yoğun göç hareketleri gerçekleşmiştir. Vatandaşlık ilkesine göre Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den ayrılan kişilerin en fazla olduğu ülke Irak olmuştur. İlk 5 ülke aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Şekil 4.5).

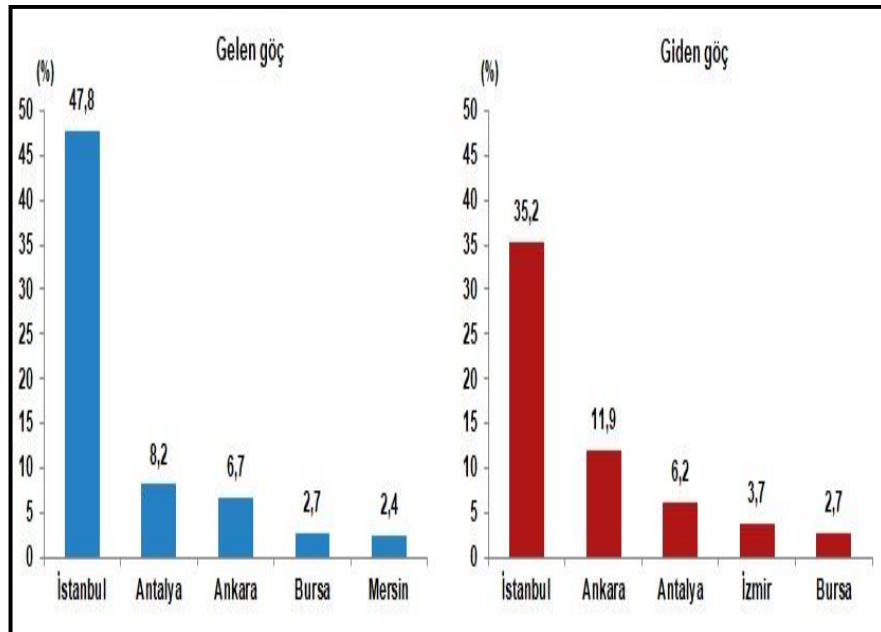
Şekil 4.5 Uluslararası Göç İstatistikleri Ülkeler (2021) (TÜİK, 2023).

2020 yılında Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den ayrılan insanların en fazla olduğu il İstanbul olmuştur. İlk 5 il aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Şekil 4.6).

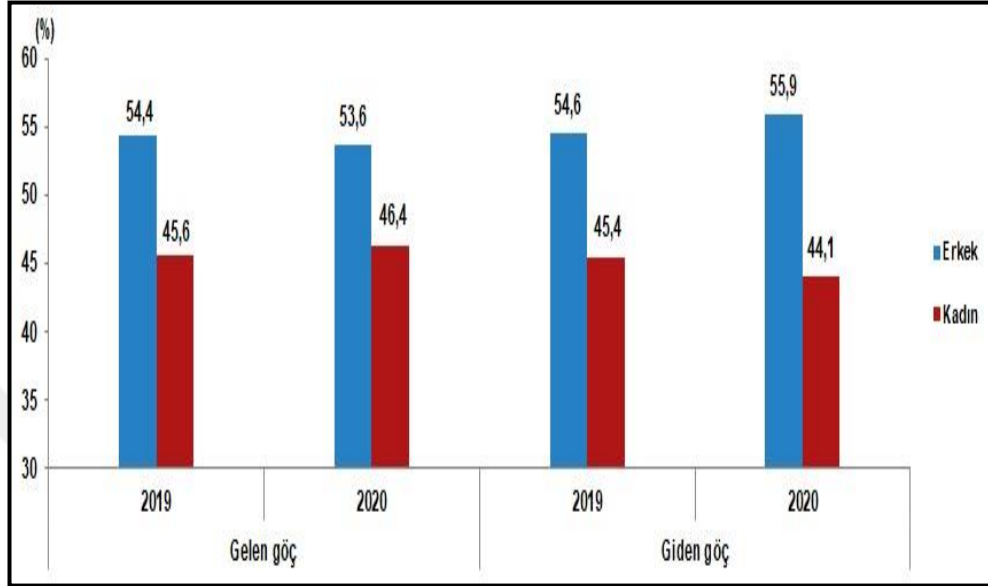
Şekil 4.6 Uluslararası Göç İstatistikleri İller (2020) (TÜİK, 2023)

2021 yılında Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den ayrılan insanların en fazla olduğu il İstanbul olmuştur. İlk 5 il aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (Şekil 4.7).

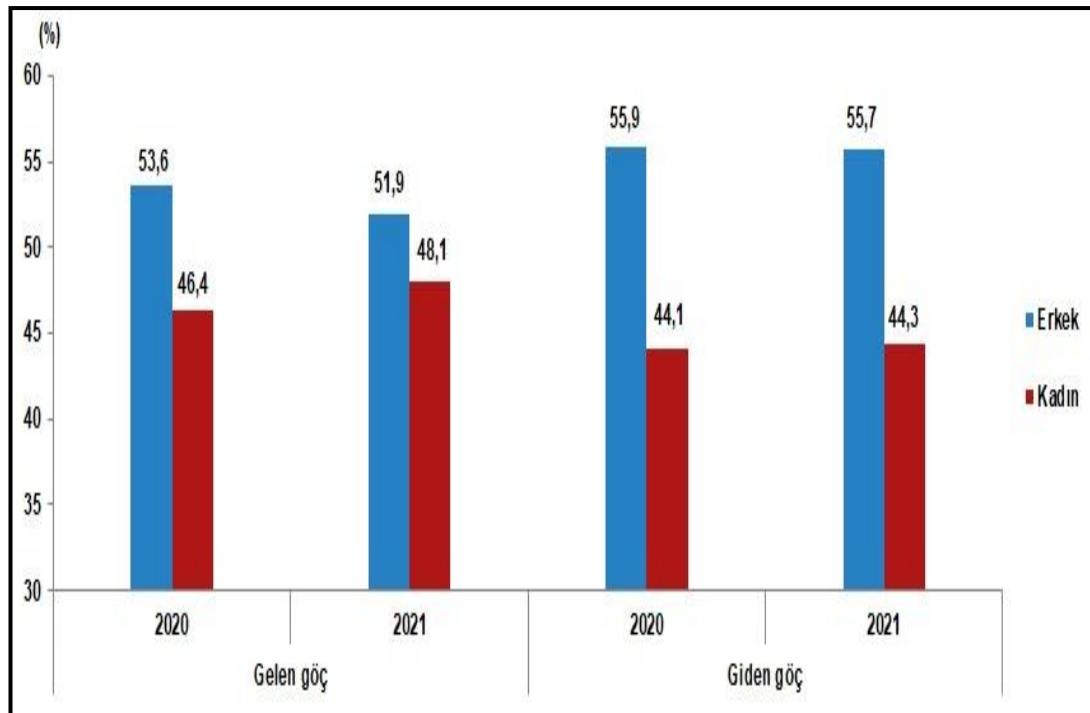
Şekil 4.7 Uluslararası Göç İstatistikleri İller (2021) (TÜİK, 2023)

2019-2020 yılları arasında Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den giden kişilerin cinsiyete göre dağılımında gelen ve giden göç oranında en fazla payın erkeklere ait olduğu görülmüştür (Şekil 4.8).

Şekil 4.8 Uluslararası Göç İstatistikleri Cinsiyet (2019-2020) (TÜİK, 2023)

2020-2021 yılları arasında Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den giden kişilerin cinsiyete göre dağılımında en fazla payın erkeklere ait olduğu görülmüştür (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 Uluslararası Göç İstatistikleri Cinsiyet (2020-2021) (TÜİK, 2023)

Konuyu özetleyerek açıklamak gerekirse nüfusun suç üzerinde etken sahibi olduğu kanaatine varılmıştır.

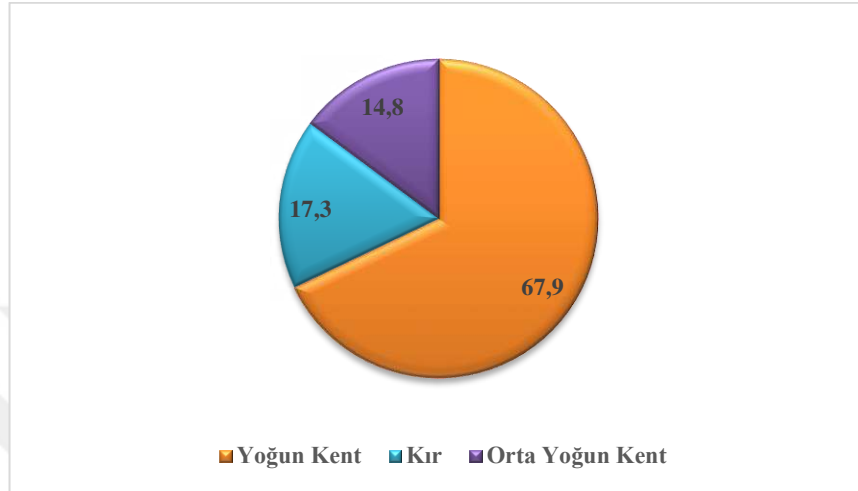
- Nüfusun yapısal özellikleri,
- Nüfus topluluklarının toplu olarak göç hareketleri,
- Kültürel farklılıklar ve denetim de zorluk,
- Ekonomik sıkıntılar gibi birçok özelliğin bir ülke de veyahut bölgede suç miktarlarını oransal açıdan etkileyebilmektedir.

4.6 Yerleşme Özelliklerinin Suç Üzerine Etkileri

Yerleşme, kentsel ve kırsal yerleşme olarak ikiye ayrılmaktadır. Yerleşmelerin kentsel ve kırsal yerleşme olarak tasnif edilmesinde birçok kriter bulunmaktadır. Bu kriterler arasında en çok tercih edileni ise nüfus miktarıdır. Bazı bilimciler tarafından yerleşmelerin tasnif edilmesinde kabul gören nüfus miktarı ise 10.000'dir. 10.000 rakamının altında olan yerleşmeler kırsal, üstünde olan yerleşmeler ise kentsel yerleşme kategorisinde değerlendirilmektedir. Kırsal yerleşme olarak değerlendirilen kasaba, köy vb. yerleşimlerde ekonomik faaliyet türlerinin daha çok hayvansal ve tarımsal faaliyetleri kapsadığı, nüfus yoğunluğunun ise seyrek yapıda olduğu analizi yapılmış. Kentsel yerleşme kategorisinde değerlendirilen bir yerde ise ekonomik faaliyet türlerinin daha çok sanayi ve hizmet alanlarını kapsadığı, nüfus yoğunluğunun sık olduğu, kurumlar arası organize olma durumunun ise kırsal yerleşme alanlarına nazaran daha planlı ve düzenli alanlardan müteşekkil olduğu kabul görmektedir (Yılmaz, 2019).

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa da kır-kent tasnifinde değişikliklere gidilmiş, 2019-2023 yılları arasında Cumhurbaşkanlığına düzenlenen kalkınma planları çerçevesinde, kır-kent tanımlamalarının düzenlenmesi görevi TÜİK'e bırakılmıştır. TÜİK, devletten almış olduğu bu yetkiye dayanarak kır-kent ayrımını 3 başlık altında; yoğun kent, orta yoğun kent ve kır biçiminde tasnif etmiştir. Bu duruma göre nüfusun %50' sinin kentte yaşadığı yerlere yoğun kent, nüfusun %50'sinden fazlasının kırsal alanlarda yaşadığı yerlere kır, tanımlama bakımından ne yoğun kent ne de kır yerleşme şartlarını taşımayan yerler ise orta yoğun kent adıyla tasnif edilmiştir (TÜİK, 2023).

31 Aralık 2022 tarihli TÜİK verilerine göre; Türkiye’de toplam yüzölçümünün %1,6’sında, ülke nüfusunun %67,9’unun yaşadığı, ülke yüzölçümünün %93,5’inde ise toplam nüfusun %17,3’ünün yaşadığı görülmüştür. Aşağıdaki görselde Türkiye’de kır-kent tasnifine göre nüfusun dağılımı gösterilmiştir (Şekil 4.10).

Şekil 4.10 Kent-Kır Sınıflamasına Göre Nüfusun Dağılımı, 2022 (TÜİK, 2023)

Yerleşme ile ilgili birçok tanım ve tasnif bulunmaktadır. Yerleşmenin çalışmayı ilgilendiren asıl kısmı ise suç üzerinde ne gibi etkilere sahip olduğuna değinmektir? Kırsal alanlarda yaşayan insanlar, kentsel alanlarda yaşayan insanlara göre hem etnik köken hem kültürel çeşitlilik hem de sosyo-ekonomik özellikler bakımından daha homojen yapıda bulunmaktadır. Bu sebeple suç miktar ve çeşitliliği kentsel yerleşmeye göre oldukça düşük oranda kalmaktadır. Akalın (2017)’a göre kentlerin, çevre yerleşmelerden sürekli yoğun göç alması neticesinde, bu yerleşim yerlerinde hayatlarını idame ettirmeye çalışan insanların farklı kültürlerde yetişen kişilerden olması sebebiyle heterojen nüfus oranının artacağını, göç alan şehirlerin bir süre sonra yoğun nüfus hareketlerine dayanamayarak çarpık kentleşme denilen gecekondu yerleşmelerinin ortaya çıkacağını, gecekondu diye tabir edilen bu yerleşim yerlerinde; denetimlerin zayıf olması, alt yapı ve üst yapı çalışmalarının, sosyal denetim mekanizmasının yetersiz olmasından kaynaklı suç sayılarında artışların meydana geleceğini belirtmiş ve bahsedilen bu eksiklikler dolayısıyla da bu yerleşim yerlerinde suça meyilli kişiler tarafından oluşturulan suç çetelerinin ortaya çıkacağını, birçok olumsuz durumun meydana geleceğini dile getirmiştir.

Şekil 4.10 incelendiğinde; ülke yüzölçümünün büyük çoğunluğunun kırsal yerleşme kategorisinde yer aldığını, buna karşın nüfus miktarının büyük çoğunluğunun ise kentsel yerleşme diye tabir edilen alanlarda yaşadığı görülür. Suç fiilinin oluşabilmesinde, ortaya çıkmasında en önemli unsurlardan birisi insanın varlığıdır. Bir fiilin suç olarak tanımlanabilmesinde hem suçu işleyen kişinin hem de suça maruz kalan kişinin bulunması gerekmektedir. Kısacası suç ile insan ayrılmaz iki kavramdır. Bu bilgiler ışığında, yerleşme ile suç ilişkisine doğru orantılı bakış açısıyla bakılacak olursa nüfus miktarının yani insan sayısının fazla olduğu yerleşim yerlerinde suç oranlarının da buna paralel olarak daha fazla olacağını öngörmek hatalı bir genelleme olmayacaktır. Nüfus artışı ile suç arasındaki ilişki düzeyini açıklayan Koşaroğlu (2022) nüfus artış miktarının yüksek olduğu bir ekonomide suç oranlarının da fazla olması beklenmektedir. Ancak bir toplumda ekonomik olanak artırılırsa nüfus artışının suç miktarını artırma durumunun azalabileceğini söylemiş ancak nüfus artış hızına paralel olarak toplumdaki refah seviyesi olanağı düzeltilmez ise suç oranlarında da artışların meydana gelebileceğini dile getirmiştir.

Yıldız, Öcal ve Yıldırım (2011) ise bir yerleşim yerinde meydana gelen hızlı nüfus artışının birçok olumsuz sonuçlar meydana getirebileceğini ifade etmişlerdir. Hızlı nüfus artışının olduğu yerleşim yerlerinde, alt yapı ve üst yapı çalışmalarının yetersiz kalacağı, çarpık kentleşme yerleşimlerinin artacağı, artan nüfus dolayısıyla da işe girmenin zorlaşarak işsizlik oranının yükseleceği belirtilmiş, bu gibi sebeplerle kişilerin maddi kazanç sağlamak için farklı yollara başvurabileceği ve bu durumunda suç miktar ve oranlarında artışları meydana getireceğini dile getirilmişlerdir. Kentlerin nüfus yoğunluğu ve suç oranları arasında anlamlı seviyede ilişkinin olduğunu söylemişlerdir.

Özetle, kent yerleşmelerinin kır yerleşmelerine nazaran birçok etken sebebiyle suç miktar ve çeşitliliği bakımından daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

5. PANDEMİ

5.1 Pandemi

Pandemi Yunanca bir kelimedir. Yunanca da; pan “bütün”, demos “insan” manasına gelmektedir. Yani Pandemi Yunanca da kelime kökleri bakımından “Bütün İnsanlar” anlamını taşımaktadır (Mutlu, 2022).

Tekin (2021) Dünya Sağlık Örgütü’ nün (WHO) yapmış olduğu nitelendirme sonucunda 3 kıstasın birlikte bulunmasının Pandemi’nin ilk adımı olduğunu belirtmiştir. Bu kıstaslar:

1. Şimdiye kadar karşılaşılmamış bir hastalığın meydana gelmesi.
2. Meydana gelen hastalığın başka İnsanlara sirayet etmesi, sirayet eden hastalığın ise riskli neticelerinin bulunması.
3. Meydana gelen hastalığın ise zahmetsiz ve aralıksız bir şekilde insanlığa bulaşması.

Dünya sağlık örgütü, herhangi bir hastalığı, küresel anlamda Pandemi kategorisinde değerlendirebilmek için 3 kıstasın birlikte olması gerektiğini söylemiştir.

T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 bilgilendirme platformunda; bir hastalığın Pandemi olarak nitelendirilebilmesi için meydana gelen hastalığın bir vatanda, anakarada veyahut tüm yerkürede yayılım gösterecek kadar geniş coğrafyalara sirayet etmesi gerektiğini söylemiştir (URL-10, 2022).

Kısaca özetlemek gerekir ise bir salgın hastalığın Pandemi olarak değerlendirilebilmesi için birçok kriterin bulunması gerektiği, her salgın hastalığın Pandemi kategorisine sokulamayacağı aktarılmaya çalışılmıştır. Bir hastalığın;

- Bireylere bulaş hızının yüksek olması,
- Hastalığa yakalananlarda şiddetli etki meydana getirmesi,

- Geniş coğrafi alanlarda yaşayan birçok topluluğa sirayet etmesi ve hastalığın sürekli yayılım göstermesi vb.

Salgın hastalığın Pandemi kategorisinde değerlendirilebilmesi için önemli kıstaslardan olduğu belirtilmeye çalışılmıştır.

5.2 Geçmişten Günümüze Gerçekleşen Bazı Pandemi Örnekleri

İnsanlar, tarih boyunca gerek doğal (heyelan, sel, deprem vb.) faktörlerin etkisiyle gerekse beşerî (savaş, sağlık, ekonomik rekabet, topluluklar arasında gerçekleşen iç çekişmeler sonucunda meydana gelen göçler vb.) faktörlerin etkisiyle birçok afet durumu ile karşı karşıya kalmışlardır. İnsanların maruz kaldığı afetler, topluluklar nezdinde ciddi yıkımlara sebep olmuştur. İnsanların karşılaştıkları olumsuzlukların türleri (sosyal, psikolojik, ekonomik, kültürel vb.) ne olursa olsun, ciddi zorluklar ile baş etmek zorunda kalmışlardır. Bu zorlukların üstesinden gelemeyen topluluklar için ise ölüm kaçınılmaz bir son olmuştur. Beşerî afetlerden biri olan sağlıksal problemler de insanlığı etkileyen en önemli afet konuları arasında bulunmaktadır. Geçmiş zamandan günümüze değin toplulukları her açıdan etkileyen birçok salgın hastalık meydana gelmiştir. Bazı hastalıklar yerküre üzerinde yaşayan toplumlar üzerinde yani geniş coğrafyalar üzerinde etkisini göstermiş, kısacası Pandemi olarak anılmışlardır. Bu kısımda tarihe yön vermiş bazı Pandemi hastalıklarına değinilmiştir.

İnsanların yeryüzünde yaşadıkları süreçten itibaren sosyal ve kültürel yaşantılarında kalıcı değişimler süreklilik arz etmekteydi. Topluluklar, aralarındaki etkileşimin artmasıyla birlikte kültürel, sosyal, siyasal vb. birçok alanda birbirlerini etkilemeyi başarmışlardır. Örneğin; tarih öncesi çağlarda yaşayan toplumların bakır, tunç ve demir çağlarını sırasıyla yaşaması beklenir. Bazı toplumlar bu sıralamaya uyum sağlamışken bazı toplumlar ise bu sıralamaya uyum sağlayamamışlardır. Etkileşim halinde olan toplumlardan A toplumu bakır devrinde, b toplumu ise demir devrinde bulunuyorsa A toplumu ve B toplumu arasındaki etkileşim sonucunda; B toplumunun çağ olarak gerisinde kalan A toplumu olumlu bir etkileşim neticesinde, tunç devrini yaşamadan bakır devrinden, demir devrimine geçerek sıralamanın genel bir kaide olmadığını göstermiş olur. Yani insan toplulukları sebep ne olursa olsun bir etkileşim

halinde bulunduklarında olumlu anlamda kendi toplumlarını ileri bir seviyeye çıkarabilmişlerdir. Her etkileşimin olumlu sonuçlar doğurduğunu söylemek ise doğru bir genelleme olarak nitelendirilemez. Şöyle ki; insanlar kendilerinde bulunan bir hastalığı etkileşim içerisinde bulunduğu bir başka insan topluluğuna taşıyabilir. Bünye açısından yeni tür hastalıklar ile daha önceden tanışmamış toplumlar arasında, bu hastalıklar salgına sebep olarak ölümlerle sonuçlanabilecek kadar yıkıcı etkilere sebep olabilmektedirler.

Coğrafi keşifler ile birlikte Batı Avrupa (Portekiz, İspanya, İngiltere, Hollanda vb.)’ da yer alan ülkelerin, Amerika kıtasını keşfetmesiyle top yekûn sömürgecilik faaliyetleri hız kazanmıştır. 1519 yılında Hernan Cortes isimli denizci yanında bulunan yaklaşık 600 askeri ile birlikte Meksika’nın Yukatan Yarımadasına sömürgecilik faaliyetlerine hız vermek maksatlı çıkarma yapmıştır. Milyonlarca nüfusa sahip olan Aztek isimli topluluğa karşı galibiyet alınmasındaki en büyük etkenin teknolojik açıdan ellerinde bulunan ateşli silahların aksine bünyelerinde barındırdıkları çiçek hastalığı olmuştur. Çiçek hastalığına karşın bağışıklığı olmayan Aztekler, İspanyolların taşıdığı bu hastalıkla mücadele edemeyerek toplu ölümler neticesinde güçsüz duruma düşmüşlerdir. İspanyolların bu hastalık karşısında bağışıklığının bulunması, Aztekler’in ise bağışıklığının bulunmaması 600 kadar insan topluluğunun milyonlarca insan topluluğuna karşı galip gelinmesinde ana etken olmuştur (Akpınar, 2012: 97). Görüldüğü gibi toplumlar arasında meydana gelen çekişmelerde, sonucu belirleyen (savaş, ekonomik etmenler, iç çekişmeler vb.) birçok etken bulunmakla birlikte bir toplumun taşıdığı hastalıkta mücadelenin kazanan tarafını zahmetsiz bir şekilde belirleyebilmektedir.

Mutlu (2022) ‘ya göre dünya tarihinde; Pandemi olarak kabul edilen 21 salgın hastalık, sebebi ve tahmini ölüm sayıları ile birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 5.1).

Tablo 5.1 Geçmişten Günümüze Değın Gerçekleşen Pandemiler (Mutlu, 2022)

	PANDEMİ	HASTALIK SEBEBİ	ÖLÜM SAYISI
1	Atina Vebası (M.Ö. (Milattan Önce) 429-426)	Tifo veya tifüs	Yaklaşık 75,000-100,000 kişi
2	Antoninus Vebası (165-180)	Çiçek veya kızamık	Yaklaşık 5 milyon kişi
3	Justinianus Vebası (541-542)	Yersinia pestis / pire	Yaklaşık 30-50 milyon kişi
4	Japon Çiçek Hastalığı Salgını (735-737)	Variola virüsü	Yaklaşık 1 milyon kişi
5	Kara Ölüm/ Veba (1347-1351)	Yersinia pestis / pire	Yaklaşık 200 milyon kişi
6	Yeni Dünya Çiçek Hastalığı Salgını (1520-1902)	Variola virüsü	Yaklaşık 56 milyon kişi
7	İtalyan Vebası 1629-1631	Yersinia pestis / pire	Yaklaşık 1 milyon kişi
8	Büyük Londra Vebası (1665)	Yersinia pestis / pire	Yaklaşık 100.000 kişi
9	Kolera Pandemisi 1817-1923	Vibrio Cholerae	1 milyon kişiden az olduğu tahmin edilmektedir.
10	3. Veba (1885)	Yersinia pestis / pire	Yaklaşık 12 milyon kişi
11	Sarihumma (1800'lerin ortası ve sonları)	Aedes aegypti cinsi sivrisinek	Yaklaşık 100,000-150,000 kişi
12	Rus Gribi (1889-1890)	H2N2 virüsü	Yaklaşık 1 milyon kişi
13	İspanyol Gribi (1918-1919)	H1N1 virüsü	Yaklaşık 40-50 milyon kişi
14	Asya Gribi (1957-1958)	H2N2 virüsü	Yaklaşık 1,1 milyon kişi
15	Hong Kong Gribi (1968-1970)	H3N2 virüsü	Yaklaşık 1 milyon kişi
16	HIV/AIDS (1981- Günümüz)	HIV	Yaklaşık 35-40 milyon kişi
17	SARS (2002-2003)	Korona virüs	Yaklaşık 770 kişi
18	Domuz Gribi (2009-2010)	H1N1 virüsü	Yaklaşık 200,000 kişi
19	Ebola (2014-2016)	Ebola virüs	Yaklaşık 11.000 kişi
20	MERS (2012- Günümüz)	Korona virüs	Yaklaşık 850 kişi
21	COVID-19 (2019- Günümüz)	Korona virüs	1,848,704 (05.01.2021)

Dünya tarihinde, geçmişten günümüze değin meydana gelmiş önemli bazı Pandemi hastalıklarından olan **Kara Ölüm/Veba**, **İspanyol Gribi** ve **HIV/AIDS** salgın hastalıklarına kısaca değinildikten sonra günümüz tarihinin son Pandemisi olarak kabul gören araştırma konumun temelini oluşturan **Covid-19 (Korona virüs)** salgın hastalık Pandemisi açıklanmaya çalışılacaktır.

5.2.1 Kara Ölüm/Veba

Veba, 1347-1351 yılları arasında Asya kıtasında ortaya çıkmış, Avrupa Kıtasında yayılım göstermiş salgın hastalıktır (Genç, 2011). Pandemi olarak nitelendirilen veba milyonlarca insanın ölmesine sebep olmuş, yaşandığı dönemde oldukça etkili olmuştur.

Veba hastalığının en etkili olduğu kıtaların başında Avrupa gelmektedir. Kara ölüm yani veba hastalığının ortaya çıktığı yer ile ilgili farklı görüşler olmakla birlikte ilk çıkış alanının Asya kıtası olduğu akabinde de dünyanın diğer ülkelerine yayıldığı düşünülmektedir. Avrupa kıtasında etkili olan veba Pandemisi nüfusun 3'te 1'lik kısmının ölümüne neden olmuştur. Veba salgınının yayılması ile ilgili birçok görüş bulunmakla birlikte kabul gören en etkili yayılım türünün fareler ve fareler üzerinde bulunan pireler olduğu düşünülmektedir (Genç, 2011).

Tablo 5.1'de değinilen Veba Pandemisi, 200 milyon civarında insanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Kara ölüm en çok can kaybının meydana geldiği Pandemilerin başında yer almaktadır.

5.2.2 İspanyol Gribi

1918-1920 yılları arasında etkisini göstermiş salgın hastalıklardan biriside İspanyol gribidir. Bu tarihlerde 1. Dünya savaşı (1914-1918) patlak vermiş. İnsanlar hem savaşın verdiği zararlar ile hem de İspanyol gribi adlı Pandemi salgın hastalığı ile mücadele etmeye çalışmışlardır (Arıkan 2021: 5).

İspanyol gribinin kuş orjinli bir virüs olduğu yapılan araştırmalar neticesinde ortaya konmuştur. Özellikle 1. Dünya savaşında askeri anlamda meydana gelen hareketlilik bu hastalığın kısa süre de birçok ülke’ de yayılım göstermesine sebep olmuştur. İspanyol gribi ilk olarak ABD’nin Kansas şehrinde ortaya çıkmış, akabinde ise Fransa da etkili olmuştur. Dünya nüfusunun yaklaşık 3’te 1’i bu virüse yakalanmıştır. (Temel, 2012).

Tablo 5.1’de değinilen İspanyol gribi salgını neticesinde yaklaşık 50 milyon insan hayatını kaybetmiştir İspanyol gribi de en çok can kaybına neden olan Pandemilerden biri olarak tarihe geçmiştir.

5.2.3 HIV/AIDS

HIV insanların bağışıklık sistemlerini etkiler. AIDS ise HIV’nin sebep olduğu bağışıklık sistem yetersizliğini, bağışıklık sistem bozukluğuna dönüştürür (Akbaş 2018: 2). Yani HIV tedavi edilmediği takdirde AIDS hastalığına dönüşür. AIDS olan hastalar ise sonucu ölümcül olan aşamaya geçmiş olurlar.

Bu virüsü taşıyan insanlar, bağışıklık sistemlerinin zayıf olmasından kaynaklı tedavisinin rahatlıkla yapılabilirdiği herhangi bir hastalığa yakalanmaları durumunda dahi yakalandıkları hastalıkların iyileşme sürecini oldukça güçleştirir (Akbaş, 2018). Yani HIV neticesinde, bağışıklık sistemi zayıflayan insanlar en ufak hastalıkta dahi sarsıntılı süreçler geçirebilmektedirler.

Tümer ve Ünal (2016)’a göre Dünya’da HIV’nin resmi kayıtlara geçtiği daha doğrusu tespitinin yapıldığı ilk ülke ABD’dir. 1981 yılında Haiti ülkesinden ABD’ye gelen göçmenlerde bu virüsün bulunduğu tespit edilmiş, Türkiye’de ise bu tespitten yaklaşık 4 yıl sonra takvimlerin 1985 yılını gösterdiği zamanda HIV resmi kayıtlara geçmiştir. 1981-2000 yılları arasında resmi kayıtlarda yer alan 36.1 milyon kişinin bu hastalığa yakalandığı tespit edilmiştir. HIV’nin en etkili yayılma yolu ise cinsel birlikteliktir. Tabi kan transferi veyahut yeni anne olmuş HIV taşıyıcısı kişilerin bebeklerini emzirmesi yoluyla da bu hastalık hızla yayılabilmektedir. Bu virüs her ortamda bulaş riskini bulundurmaz. Sarılmak, birlikte gezmek veyahut aynı elbiseleri giyinmek gibi yakın temas gerektiren durumlarda HIV kişilere bulaşmaz.

Tablo 5.1’de değinilen HIV/AIDS Pandemisinde yaklaşık 35-40 milyon civarında insan hayatını kaybetmiştir. Tarihte görülmüş ve en fazla can kaybının yaşandığı Pandemilerden birisidir.

5.3 Covid -19 (Korona Virüs) Pandemisi

Covid-19 yeni tip korona virüs olarak anılmaktadır. Bunun sebebi ise hastalık kökeninin korona virüs olduğu salgın hastalıklar ile insanlığın çok daha önceden tanışmış olmalarıdır. İnsanlar, hastalık sebebinin korona virüs olduğu hastalık türüne ilk olarak 1960 senesinde rast gelmiştir (Arıkan, 2021).

Tablo 5.1’de değinilen **SARS** (2002-2003) ve **MERS** (2012’den günümüze) Pandemilerinin de hastalık sebebinin yani türünün de korona virüs kökenli olduğu bilinmektedir.

SARS Pandemisi; 2002 ve 2003 yılları arasında etkili olmuştur. Ortaya çıktığı ilk ülke ise Çin’dir. Akabinde tüm Dünya’da etkisini göstermiştir. Toplam 770 kişinin ölmesine neden olmuştur. **MERS Pandemisi** ise 2012 yılında ortaya çıkarak günümüze kadar etkisini devam ettirmiştir. Bu salgın hastalığın ortaya çıktığı ilk ülke Suudi Arabistan’dır. Akabinde tüm dünyada etkisini göstermiştir. Toplam 850 kişinin ölümüne sebep olduğu bilinmektedir (Arıkan, 2021).

Korona virüs; fare, yarası, domuz gibi birçok hayvanda bulunabilen bir virüs olduğu gibi insanlarda da görülebilen bir hastalıktır. Aralık 2019 yılından itibaren Dünya’da adından söz ettirmeye başlayan ve insanlara bulaştığı tespit edilen yeni tip korona virüsünün bazı yetkili kurumlar tarafından sars-cov hastalığı ile paralel özellikler barındırdığı düşünülmektedir. Bu virüse şiddetli akut solunum sendromu korona virüsü 2 adını vererek yeni tip korona virüsü sars-cov-2 diye adlandırmışlardır (Casella, Rajnik, Aleem, Dulebohn, 2021’den aktaran Gültepe 2021: 3-4).

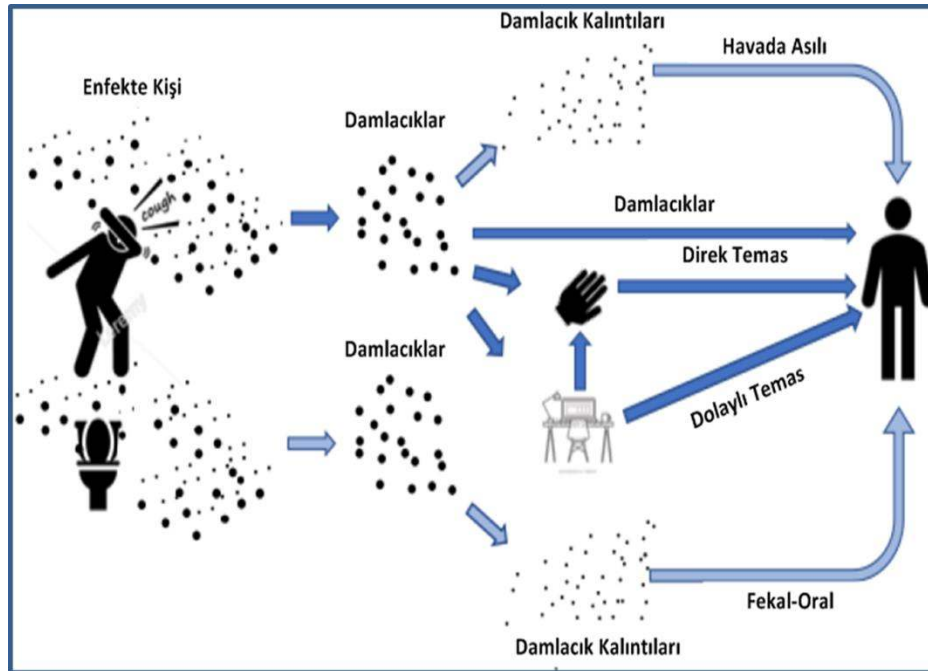
Covid-19 salgın hastalık Pandemisinin hastalık türü bakımından aynı kategoride yer aldığı korona virüs tabanlı SARS ve MERS salgın hastalık Pandemisine nazaran ölüm oranlarının oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir (Chen, 2020’den aktaran Gültepe 2021: 5). Covid-19 Pandemisinin ölüm oranlarının korona virüs temelli diğer iki

Pandemi hastalığına karşı düşük olmasına rağmen yıkıcı etki göstermesinin birçok sebebi bulunmakla birlikte en önemli sebepleri virüsün hızlı bir şekilde yayılım göstermesi bulaştığı kişide uzun süre etkisini göstermesi gibi birçok özellik belirtilebilmektedir (Gültepe, 2021).

5.3.1 Covid -19 Pandemi Bulaş Yolu ve Belirtileri

Covid-19 hastalığı insandan insana oldukça kolay bir şekilde geçerek bulaşabilmektedir. Doğrudan ve dolaylı temas şeklinde virüsün insanlara geçtiği kabul görmektedir. Doğrudan temas yoluyla bulaşma; virüsü bedeninde taşıyan hastanın aksırması, öksürmesi ya da solunum neticesinde karşısındaki insana virüsü bulaştırması olarak tanımlanmaktadır. Dolaylı temas yoluyla bulaşma ise virüsü bünyesinde barındıran insanın bulunduğu mekânda bıraktığı virüsün başka bir insan tarafından temas yoluyla (dokunma) bulaşılması olarak açıklanabilmektedir (Sadıkoğlu 2021: 6).

Covid-19 salgın hastalığın doğrudan veya dolaylı temas yoluyla bulaşma durumu aşağıdaki görselde gösterilmiştir (Şekil 5.1).

Şekil 5.1 Covid-19 Virüsünün Bulaşma Yolu (Sadi ve Köymen, 2022)

Covid-19 hastalığı özellikle yaşlı insanlar ile bağışıklık sistemini olumsuz etkileyen kronik rahatsızlığı olan insanlarda ağır sonuçları olmaktadır. Bu hastalığa yakalanan insanlarda görülen en genel belirtiler: Yüksek ateş, ishal, öksürük ve eklem ağrısı gibi etkiler sayılabilmektedir (Sadıkoğlu 2021: 5).

5.4 Dünya’da Covid -19 Pandemi Serüveni

Tablo 5.2 Covid-19 Pandemisinin Dünya’da Yayılış Seyri

S.N.	Yayılış Tarihi	Covid-19 Pandemisi Yayılış Tarihi Açıklaması
1	31 Aralık 2019	Çin’de zatürre durumu olarak bilinen ilk vakalar DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü)’ye bildirildi.
2	5 Ocak 2020	DSÖ bu yeni hastalığı salgın olarak ilk defa dile getirdi.
3	10 Ocak 2020	Korona Virüs kaynaklı olduğu bilenen SARS ve MERS hastalığı esas alınarak ilk rehber yayınlandı.
4	11 Ocak 2020	Bu hastalıktan ilk ölüm Çin’de gerçekleşti.
5	13 Ocak 2020	Bu hastalık Çin dışında ilk kez Tayland’da görüldü.
6	02 Şubat 2020	Çin dışındaki ilk ölüm vakası Filipinler’de gerçekleşti.
7	07 Şubat 2020	Yeni tür bir hastalık ile karşı karşıya kalındığını Dünya’ya duyuran Çinli Dr. Li Wenliang’ın ölümü gerçekleşti.
8	09 Şubat 2020	Yeni tür hastalıktan ölenlerin sayısı SARS ’tan kaynaklı ölüm oranlarını geçti.
9	11 Şubat 2020	Yeni tür hastalık Covid-19 olarak isimlendirildi.
10	14 Şubat 2020	Afrika Kıtasında Covid-19 görüldüğü ilk Ülke Mısır oldu. Asya Kıtası dışındaki ilk ölümden Fransa da görüldü.
11	17 Şubat 2020	DSÖ toplu alanlarda bir arada bulunulmaması gerektiği konusunda toplumları uyardı.
12	24 Şubat 2020	Avrupa Kıtasında salgından en çok etkilenen Ülke İtalya oldu.
13	26 Şubat 2020	Latin Amerika Kıtasında virüsün ilk görüldüğü Ülke Brezilya oldu.
14	07 Mart 2020	Resmi olarak Toplam 100 Ülkede hastalığın görüldüğü belirtildi.
15	11 Mart 2020	Türkiye’de ilk Covid-19 vakasını tespit edildi. DSÖ bu yeni tür hastalığı Pandemi olarak ilan ettiğini Dünyaya duyurdu.
16	16 Mart 2020	Covid-19 hastalığını yenmek amacıyla ilk deneysel yollu aşılama yapıldı.
17	18 Mart 2020	Avrupa Kıtasında yer alan İtalya, Fransa, İspanya’dan sonra Ülke geneli karantina kararı alan 4. Ülke Belçika oldu.
18	29 Mart 2020	Dünya çapında görülen ölüm sayısı 30 bin rakamını geçti.
19	15 Nisan 2020	Dünya da görülen toplam vaka sayısı 2 milyonu aştı.
20	24 Nisan 2020	DSÖ Avrupa ofisi, alınan tedbirlerin kademeli şekilde azaltılması yönünde rehber yayınladı
21	27 Nisan 2020	Dünya da görülen toplam vaka sayısı 3 milyonu aştı. Rusya’da görülen vaka sayısı oranları Çin’i geride bıraktı.
22	03 Mayıs 2020	ABD, İngiltere, Çin, Almanya 11’e yakın aşı çalışmasının deney aşamasında olduğunu bildirdi.
23	05 Mayıs 2020	İngiltere 30 bin’ den fazla ölüm oranıyla Avrupa Kıtasında görülen ölüm oranları bakımından zirveye yerleşti.
24	08 Mayıs 2020	DSÖ özellikle Afrika Kıtasında yıl içerisinde görülecek tahmini ölüm oranları (83000-190000) ile enfekte olacak kişi sayısını (44.000.000) paylaştı.

31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan şehrinde daha önceden karşılaşılmamış, tanımı yapılmamış yeni tür hastalık vakaları ile karşı karşıya kalındığı yerel kurumlar tarafından dillendirilmeye başlanmıştır. 5 Ocak 2020 tarihinde ise insanlarda görülen bu yeni tür hastalığın, daha önce tespiti yapılmış hastalıklardan olmadığı, hastalık sebebinin ise korona virüs kökene sahip yeni bir hastalık türü olduğu uzman kurumlar tarafından belirtilmiştir (WHO, 2020e'den aktaran Budak ve Korkmaz 2020: 66).

Covid-19 salgın hastalık Pandemisi, Çin'de ortaya çıktığının kabul edildiği 31 Aralık 2019 tarihinden itibaren dünyanın geri kalan ülkelerinde hızlı ve etkili bir şekilde yayılış göstermiştir. Dünya ülkelerinde, meydana gelen bu yayılış serüvenine ait belli başlı önemli bilgilere yukarıdaki tabloda yer verilmiştir (Tablo 5.2).

5.5 Türkiye de Covid-19 Pandemi Serüveni

Türkiye, Covid-19 salgın hastalığının ortaya çıktığı ilk andan itibaren aldığı önlemler, uyguladığı tedbirlerin verimliliği sayesinde Dünya'nın geri kalan ülkeleri tarafından örnek gösterilmiş, DSÖ'nün takdirini kazanmış nadir ülkelerden birisi olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti'nin korona virüs tedbirlerini erken dönemlerden itibaren alması, tedbirlerin uygulanmasına yönelik hassasiyet göstermesi vb. Covid-19 salgın hastalık Pandemisinin dünyanın geri kalan ülkelerinin birçoğuna nazaran ülkemizde daha geç dönemlerde ortaya çıkmasında etken sahibi olmuştur. Ülkemizde; alınan tedbirlerin ciddiye alınarak uygulanması, Covid-19 virüsünün dünyanın geri kalan ülkelerinde ortaya çıktığı tarihten yaklaşık 42 gün sonra görülmesine neden olmuştur. (Sadıkoğlu, 2021).

Tablo 5.2'de değinilen ülkemizdeki ilk korona virüs vakası 11 Mart 2020 tarihinde tespit edilmiştir. Ülkemizde virüsün resmi olarak tespitinin yapıldığı bu tarihte aynı zaman' da DSÖ de Covid-19 salgın hastalığını Pandemi olarak adlandırmıştır.

Korona virüs hastalığının ortaya çıkış tarihi olan 31 Aralık 2019 tarihinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin Covid-19 salgın hastalık Pandemisine karşın almış olduğu önlemler, uyguladığı tedbirlerden önem arz eden belli başlı uygulamalar aşağıdaki tablo' da gösterilmiştir (Tablo 5.3). (AA, 2020a; AA, 2020b; AA, 2020c; AA, 2020d;

CNNTÜRK, 2020; DAILY SABAH, 2020; EURONEWS, 2020; T.C. İçişleri Bakanlığı, 2020; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020b; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020d; TTB, 2020; TÜBA, 2020'den aktaran Budak ve Korkmaz 2020: 72-74).

Tablo 5.3 Covid-19 Pandemisinin Türkiye’de Yayılış Seyri

Sıra No	Covid-19 Pandemisi Yayılış Tarihi	Covid-19 Pandemisi Yayılış Tarihi Açıklaması
1	10 Ocak 2020	Sağlık Bakanlığı yönetiminde; Korona Virüs Bilim Kurulu oluşturuldu.
2	14 Ocak 2020	Covid-19 Rehberi yayınladı.
3	23 Ocak 2020	Korona Virüsün ortaya çıkış yeri olan Wuhan şehrine uçuşlara yasak getirildi. Çin’den ülkemize gelen yolcuların Covid-19 belirtilerinden biri olan yüksek ateş durumunu ölçmek için termal kamera sistemi ile denetimler başlandı. Korona Virüs belirtisi gösteren herkese karantina uygulaması uygulanmaya başlandı.
4	04 Şubat 2020	Hastalığın resmi olarak tespit edildiği ülkelerden gelen insanların Ülkeye giriş yaptığı yerlerde termal kamera uygulaması uygulanmaya başlandı.
5	05 Şubat 2020	Çin ile yapılan tüm uçuşlar durduruldu.
6	23 Şubat 2020	İran ile bağlantımızı sağlayan kara yolu gümrük noktaları kapatıldı.
7	29 Şubat 2020	İtalya ile yapılan gidiş-dönüş yolculuklar durduruldu.
8	1 Mart 2020	Yurt dışından ülkemize gelen herkese 14 günlük karantina uygulamasına geçildi. Karantina altında kalan vatandaşların bu kurala mümkün olduğunca dikkat etmesi istendi.
9	11 Mart 2020	Ülkemizdeki İlk Covid-19 vakası görüldü.
10	12 Mart 2020	İlk ve Orta seviyeli okullar ile Üniversitelerde eğitime ara verildi.
11	13 Mart 2020	Diyanet Başkanlığı tarafından yapılan açıklama da Cuma namazlarının bir süre Camilerde kılınmaması yönünde karar alındı.
12	15 Mart 2020	Eğlence mekanlarının açık olma durumuna son verildi. İspanya, Almanya, Avusturya, Fransa... karşılıklı olmak üzere uçuşlar sonlandırıldı.
13	16 Mart 2020	Spor müsabakalarında seyircisiz olma koşulu getirildi. Camilerde toplu namaz kılınma durumu geçici süreyle durduruldu.
14	17 Mart 2020	Türkiye’de Covid-19 kaynaklı ilk ölüm gerçekleşti.
15	20 Mart 2020	Cumhurbaşkanının yayınladığı genelgeye istinaden her türlü bilimsel, kültürel, sanatsal... faaliyetlere ara verildi. Sağlık Bakanlığınca belli kriterleri kapsayan tüm hastaneler Pandemi hastanesi olarak tanımlandı.

Tablo 5.3'ün devamı

Sıra No	Covid-19 Pandemisi Yayılış Tarihi	Covid-19 Pandemisi Yayılış Tarihi Açıklaması
16	21 Mart 2020	65 yaş üstü ve kronik rahatsızlığı olanlara sokağa çıkma yasağı getirildi. HES(Hayat Eve Sığar) uygulaması hayata geçirilerek Korona Virüs hastalığı açısından bir risk taşıyıp taşımadığının güvenli paylaşımına yarayan bir kod'dur. Güzellik salonları kapatıldı. Restoranlar sadece paket servis uygulamasına geçti.
17	22 Mart 2020	Kamu da görevli olanlar ile ilgili esnek çalışma modeline geçildi. Toplu taşıma aralarında kapasitesinin yarısı kadar yolcu alınması yönünde kararlar verildi.
18	23 Mart 2020	Marketlerin çalışma saatleri düzenlenerek 09.00-21.00 olarak değiştirildi. Marketler de içeri de bulunacak müşteri sayısında kısıtlama getirildi. Ülkemiz genelindeki tüm eğitim kurumlarında uzaktan eğitime geçildi.
19	25 Mart 2020	Ekonomik destek paketleri açıklanarak vatandaşların ekonomik sıkıntıları bir nebze olsun azaltılmaya çalışıldı.
20	31 Mart 2020	Yapılan toplam test sayısı: 92 bin 400, toplam vaka sayısı:13 bin 533, toplam ölüm sayısı 214, toplam iyileşen hasta sayış 243 olarak duyuruldu.
21	03 Nisan 2020	Türkiye'de 30 Büyükşehir ve Zonguldak ili dahil olmak üzere toplam 31 ilimizde 15 gün süreç boyunca şehre giriş-çıkışlar yasaklandı. THY(Türk Hava Yolları) iç hat seferini sonlandırdı.
22	04 Nisan 2020	20 yaş altı vatandaşlar için sokağa çıkma yasağı kısıtlaması hayata geçirildi.
23	09 Nisan 2020	Özel hastanelerde Covid-19 vakasının tanı ve tedavisi acil müdahale kapsamına alınarak vatandaşlardan ücret talep edilmeyeceği belirtilmiştir.
24	10 Nisan 2020	30 Büyükşehir ve Zonguldak'ta hafta sonları olmak üzere sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Tablo 5.3'ün devamı

25	14 Nisan 2020	THY tüm dış uçuşlarını belli bir süreye kadar durdurduğunu ilan etti.
26	15 Nisan 2020	Pandemi döneminin etkisiyle Ceza infaz düzenlemesinin gerçekleştirilmesinden sonra Cezaevinde kalan yaklaşık 90 bin küsur hükümlünün tahliye edilmesine başlandı
27	19 Nisan 2020	Türkiye'de toplam vaka sayısı 86 bin 306'ya çıkmasıyla virüsün ana vatanı olan Çin ülkesini dahi rakamsal anlamda geçmiştir.
28	20 Nisan 2020	90 bin 980 toplam vaka sayısı, 2 bin 140 toplam ölüm sayısı resmi olarak bildirildi.
29	24 Nisan 2020	Türkiye'de iyileşen toplam vaka sayısı ilk defa o günkü ölüm sayılarını geçmeyi başardı.
30	27 Nisan 2020	Türkiye'de iyileşen günlük hasta sayısı o günkü günlük vaka sayısının iki katı orana ulaştı. İyileşen kişi sayısı bugünden itibaren artarak devam etti.
31	30 Nisan 2020	1 milyon 33 bin 617 toplam test sayısı, 120 bin 204 toplam vaka sayısı, 3 bin 174 toplam ölüm sayısı, 48 bin 886 toplam iyileşen hasta sayısı olduğu duyuruldu.
32	04 Mayıs 2020	Cumhurbaşkanı tarafından normalleşme takvimi duyuruldu.
33	08 Mayıs 2020	DSÖ'ye bağlı temsilcilik Türkiye'ye göstermiş olduğu gayretten dolayı teşekkür etti.

5.5.1 Kastamonu Şehrinde Uygulanan Kısıtlamalar

Araştırma konusu olan çalışmamın ana temalarından birisi olan il Kastamonu ilidir. Türkiye’de bazı illerimizde, Covid-19 Pandemisi sebebiyle zaman zaman farklı kısıtlama çeşitleri yetkili kurumlar aracılığıyla karara bağlanıp uygulanmıştır. Genelde cumhurbaşkanı tarafından bir zat ortaya koyulan kısıtlamalar mevcutken, özel de ise il hıfzıssıhha kurulları marifetiyle Valiler aracılığıyla kısıtlamalar karara bağlanarak uygulanmasına gayret gösterilmiştir.

11 Mart 2020 tarihinde Türkiye’de ilk Covid-19 vakası tespit edildi. Aynı gün Covid-19 salgın hastalığı DSÖ tarafından Pandemi olarak kabul edildi. Bu tarihten sonra Türkiye’de genel kısıtlama tedbirleri alınarak uygulanmaya başlandı.

Kastamonu ilinde, 2020/4 No’ lu karar ile 16.03.2020 tarihinden itibaren Kastamonu Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü sekreteryasında; Vali yardımcısı başkanlığında toplanan il tedbir kararları, ilgili kurul üyelerince imza altına alınarak hayata geçirilmiştir. Kastamonu il hıfzıssıhha kurul kararlarının sonuncusu olan karar 2022/14 no’ lu karar ile 31.05.2022 tarihinde, Kastamonu Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü sekreteryasında; Vali başkanlığında toplanarak alınan kararlar olmuştur. Kastamonu Valiliği olarak 16.03.2020 tarihinden 31.05.2022 tarihine kadar olan süreçte 194 adet toplantı yapılmış, bu toplantılar da ise Covid-19 Pandemisi ile ilgili tedbir kararları alınmıştır (URL-11, 2023).

6. PANDEMİ VE SUÇ ANALİZİ

6.1 Pandemi (Covid-19) Suç İlişkisi

6.2 Asayiş ve Çocuk Suçları Kapsamındaki Suç Gruplarının Çizgi Grafik İncelemesi

Bu çalışmada, Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünden temin edilen Kastamonu şehir merkezini kapsayan Asayiş ve Çocuk Şube Müdürlüklerinden alınan 2010-2022 (2022 yılı 31 Mayıs dâhil) yılları arasındaki suç türleri ve suç oranlarına ait istatistiki veriler alınmıştır. Öncelikle suç verileri analiz edilerek oluşturulan çizgi grafik görselinde yorumlanmış, akabinde SPSS programında suç ve değişim oranlarının Pandemi öncesi ve sürecindeki etkisi değerlendirilmiştir.

Söz konusu bu suçlar ise:

1. Topluma Karşı İşlenen Suçlar
2. Kişilere Karşı İşlenen Suçlar
3. Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar
4. Takibi Gereken Suçlar
5. Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar olmak üzere toplam 5 ana başlık halinde ele alınarak incelenmiştir.

Ayrıca tüm suçlarda kullanılacak çizgi grafik görselinde, öncelikle istatistiki veriler Excel ortamında analiz edilerek çizgi grafiğine aktarılmıştır. Suçların; 2010-2022 yılları arasında göstermiş olduğu değişim çizgi grafik görselinde, dikey yönlü rakamlar suç türlerinin sayısal durumunu ifade ederken yatay yönlü rakamlar ise suç türlerinin zamansal durumunu ifade etmektedir. Suçların çizgi grafiği; 2010-2022 yılı arasındaki ayları kapsar çerçevede ele alınmış olup, bu aylar 1 ile 149. aylar olarak nitelendirilmiştir. 1-149. aylar arası toplam 13 dönem bulunmaktadır. Bunlar:

1. Yıl: 1-12, **2. Yıl:** 13-24, **3. Yıl:** 25-36, **4. Yıl:** 37-48, **5. Yıl:** 49-60, **6. Yıl:** 61-72, **7. Yıl:** 73-84, **8. Yıl:** 85-96, **9. Yıl:** 97-108, **10. Yıl:** 109-120, **11. Yıl:** 121-132, **12. Yıl:** 133-144, **13.Yıl:** 145-149.şeklinde uyarlanmıştır.

Covid-19 virüsü DSÖ tarafından 11 Mart 2020 tarihinden itibaren Pandemi olarak ilan edilmiştir. Ülkemizde, Covid-19 virüsünün resmi olarak tespit edildiği ilk tarih 11 Mart 2020 günü 'dür. Ülkemizde, 11 Mart 2020 tarihinden itibaren birçok konuya (sokağa çıkma yasağı, maske takma zorunluluğu, seyahat yasakları vb.) kısıtlamalar getirilmiş, bu kısıtlamalar ülke geneline yaygınlaştırılmıştır. Ülkemizde, 11 Mart 2020 tarihinden önce de bazı kısıtlamalar uygulanmış, özellikle Covid-19 virüsünün ortaya çıktığı ülke olan Çin'den ülkemize gelenlere karantina uygulaması başlamış, risk derecesi yüksek olan ülkeler ile uçuşlar dahi durdurulmuştur. Ülke genelinde olduğu gibi Kastamonu ilinde de bu kısıtlama kararları alınarak uygulanmıştır.

Çizgi grafik görselinde, Covid-19 virüsünün Pandemi olarak ilan edildiği, kısıtlamaların daha katı uygulandığı tarih ise 11 Mart 2020 gününden sonraki zamanlardır. Çizgi grafik görselinde bu tarih aralığına denk gelen zaman aralığı ise 11.Yıl: 121-132. ile 12 Yıl: 133-144. aylar arasındaki zaman dilimidir. 123. Ay 11 Mart 2020 tarihinin içinde bulunduğu Mart ayıdır.

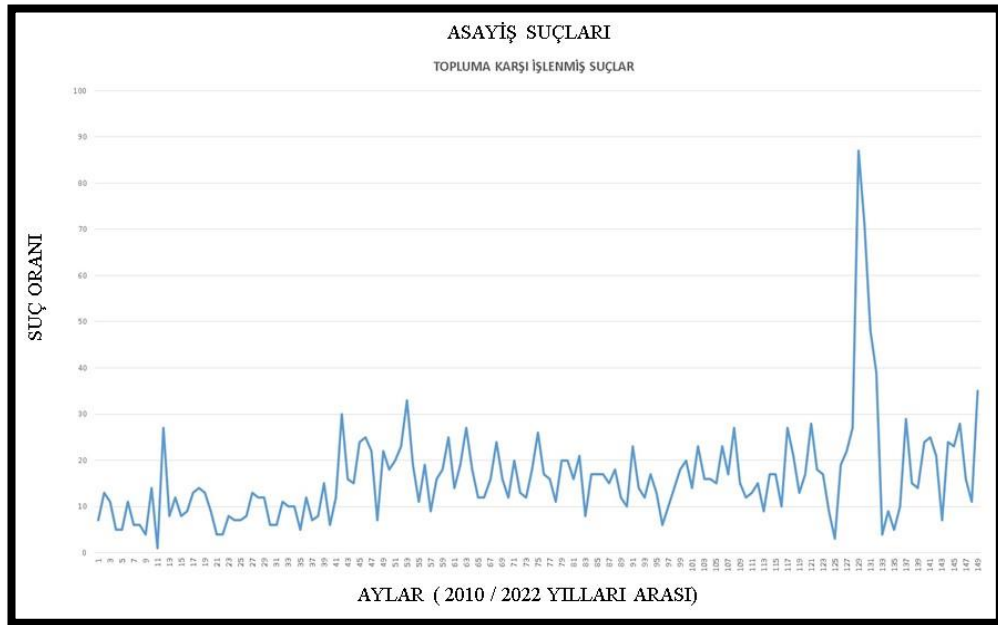
Çizgi grafik görselinde yer alan 13.Yıl: 144-149. aylar arası dönem ise Kastamonu şehir merkezinde Pandemi ile ilgili kısıtlama kararlarının yayınlandığı son tarihi içermektedir. Bu dönemde ayrıca kısıtlama kararları oldukça esnek olarak uygulanmıştır. Kastamonu Valiliğince yayınlanan Pandemi ile ilgili son hıfzıssıhha kararının yayınlandığı tarih (31 Mayıs 2022) bu dönem içerisinde yer almaktadır.

Bu çalışmada ki amaç, Pandemi sürecinin suç üzerinde sayısal bakımdan artış veya azalış anlamında etken sahibi olup olmadığını araştırmaktır. Bu sebeple Pandemi sürecinde ve öncesinde en çok artan ya da azalan suç türleri ön plana çıkartılarak değerlendirmeler yapılmıştır.

6.2.1 Topluma Karşı İşlenen Suçlar (Şekil 6.1-Şekil 6.2)

Asayiş suç kategorisi içinde yer alan Topluma Karşı İşlenen Suçlar kapsamında Şekil 6.1 incelendiğinde; suç türlerinde zaman içerisinde sayısal bakımdan artışların ve azalışların olduğu gözlenmektedir. 1-149. aylar arasında Topluma Karşı İşlenen Suçların toplam sayısı 2.417’dir. Çizgi grafik görselinde, zamansal durum 12 aylık periyotlar halinde incelenmiştir. Suç türleri ve miktarlarındaki değişimler’ de en fazla miktarda suç oranına sahip olan iki suç türü rakamsal sayıları ile birlikte verilerek değerlendirilecektir. Ayrıca Pandemi döneminin başlaması ile birlikte suçlarda sayısal bakımdan meydana gelen artış-azalış oranları ele alınarak Pandemi sürecinin suçlar üzerindeki etkisi yorumlanmıştır.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.1’ de; dikkat edilmesi gereken ve istatistiki veriyi etkileyen, **“bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma”** suç türü bulunmaktadır. 2010-2022 yılları arasındaki suç türleri içerisindeki etki durumu incelendiğinde; bu suç türünün 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerde istatistiki veri bilgisi sunduğu görülmüştür. Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma suç fiilinin bu sebeple ortaya konan istatistiki verileri etkileyeceği aşikârdır. Çizgi grafik görselinin analiz edilmesi sürecinde bu unsura dikkat edilecek olup değerlendirme kısmı buna göre yorumlanacaktır.

Şekil 6.1 2010-2022 Yılları Arası Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

Topluma karşı işlenen suçlar; toplam 13 dönem (yıl) halinde inceleneceğinden, her dönem de meydana gelen toplam suç sayısı içeriğinden en çok suç sayısının bulunduğu iki suç türü rakamsal sayıları ile birlikte ifade edilecektir.

1.Yıl: 1-12. aylar:

Suç sayısı toplam: 110.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 41.

2. Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması: Toplam 33.

2.Yıl:13-24. aylar:

Suç sayısı toplam: 109.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 44.

2. Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması: Toplam 30.

3.Yıl: 25-36. aylar:

Suç sayısı toplam: 112.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 41.

2. Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması: Toplam 13.

4.Yıl: 37-48 aylar:

Suç sayısı toplam: 187.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 124.

2. Fuhşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama: Toplam 14.

5.Yıl: 49-60 aylar:

Suç sayısı toplam: 233.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 156.

2. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali: Toplam 25.

6.Yıl: 61-72 aylar:

Suç sayısı toplam: 203.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 119.

2. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali: Toplam 20.

7.Yıl: 73-84 aylar:

Suç sayısı toplam: 202.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 143.

2. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması İhlali: Toplam 13.

8.yıl: 85-96 aylar:

Suç sayısı toplam: 174.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 102.

2. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması İhlali: Toplam 18.

9.Yıl: 97-108 aylar:

Suç sayısı toplam: 213.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 149.

2. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması İhlali: Toplam 17.

10.Yıl: 109-120 aylar:

Suç sayısı toplam: 186.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 141.

2. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması İhlali: Toplam 12.

11.Yıl: 121-132 aylar:

Suç sayısı toplam: 388.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 234.

2. Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma: Toplam: 91.

12.Yıl: 133-144 aylar:

Suç sayısı toplam: 311.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 184.

2. Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma: Toplam: 31.

13.Yıl: 145-149 aylar:

Suç sayısı toplam: 113.

1. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak): Toplam: 61.

2. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali: Toplam 13.

2. Resmî Belgede Sahtecilik: Toplam 13.

Genel olarak Şekil 6.1’ de dikkat çeken hususlar incelendiğinde; 1-149. aylar arasında, rakamsal olarak en fazla işlenen suç türünün Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma (Alkollü Araç Kullanmak, Hasarlı Trafik Kazası, Tehlikeli Araç Kullanmak) suçu olduğu gözlenmiştir. 1-149. aylar arasında, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçunun ardından en fazla sayıda işlenen suç türlerinin ise, Genel Güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması, Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması, Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali, Resmî Belgede Sahtecilik, Fuhşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama ve Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma suçlarının olduğu gözlenmiştir.

1-149. aylar arası işlenen suçların toplamı 2.417 olduğu dikkate alındığında, bu suçların 1.539’unu ise Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçunu oluşturduğu, genel suçlar arasında %63,67’lik bir orana;

Genel Güvenliğinin Taksirle Tehlikeye Sokulması suçunun toplam 79 tane olduğu, genel toplam suçlar arasında %3,27’lik bir orana, Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması suçunun toplam 158 tane olduğu, genel toplam suçlar arasında %6,54’lik bir orana;

Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali suçunun toplam 122 tane olduğu, genel toplam suçlar arasında%5,05’lik bir orana;

Resmî Belgede Sahtecilik suçunun toplam 87 tane olduğu, genel toplam suçlar arasında%3,60’lik bir orana;

Fuhşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama suçunun toplam 81 tane olduğu, genel toplam suçlar arasında%3,35’lik bir orana;

Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma suçunun toplam 122 tane olduğu, genel toplam suçlar arasında%5,05’lik bir orana sahip olduğu görülmüştür.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.1’ de, 1-149. aylar arasındaki zaman diliminde 1. ve 2. sıralamada yer alarak en çok rakamsal istatistike sahip olan suçların oransal açıdan toplamının %90,53’lük bir orana ulaştığı görülmektedir.

Şekil 6.1’de, görülen yükseliş ve azalış durumlarına bakıldığında değişken bir yapının olduğu, belli dönemlerde suç oranlarının yükseldiği belli dönemlerde ise azaldığı gözlenmektedir. Pandemi sürecinin başladığı ve en yoğun dönemlerini kapsadığı 121-132. aylar arasında suç oranlarında fark edilir bir yükselişin olduğu, kısıtlamaların en yoğun şekilde uygulandığı bu dönemde, özellikle, bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma suçunun etkisiyle grafiğin zirve noktasına ulaştığı gözlenmektedir.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar’ da bütün dönemler içerisinde Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün en yüksek suç oranına ulaştığı gözlenmiştir. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçunun dönemsel açıdan oransal ve rakamsal durumu incelendiğinde;

1-12. aylar arasında, oransal % 37,27, rakamsal:41

13-24. aylar arasında, oransal % 40,37, rakamsal: 44

25-36. aylar arasında, oransal % 36,61, rakamsal: 41

- 37-48.** aylar arasında, oransal % 66,31, rakamsal: 124
- 49-60.** aylar arasında, oransal % 66,95, rakamsal: 156
- 61-72.** aylar arasında, oransal % 58,62, rakamsal: 119
- 73-84.** aylar arasında, oransal % 70,49, rakamsal: 143
- 85-96.** aylar arasında, oransal % 58,62, rakamsal: 102
- 97-108.** aylar arasında, oransal % 69,95, rakamsal: 149
- 109-120.** aylar arasında, oransal % 75,81, rakamsal: 141
- 121-132.** aylar arasında, oransal % 60,31, rakamsal: 234
- 133-144.** aylar arasında, oransal % 59,16, rakamsal: 184
- 145-149.** aylar arasında, oransal % 53,98 rakamsal: 61

olduğu görülmüştür.

Bir konunun analiz edilmesinde; tek bir ölçütün kıstas alınmasının yeterli bir verisel doküman imkânı sunmayacağı unutulmamalıdır. Tek bir ölçütün veri olarak kabul edilmesinin analiz edilmek istenen konu hakkında genelleme yaparak bir sonuca varma olanağını ortadan kaldıracaktır. Şöyle ki; 2010 yılında Kastamonu ilinde bulunan nüfus sayısı ile 2022 yılında bulunan nüfus sayısı arasında farklılıklar bulunmaktadır. Nüfus miktarının az veya çok olması suç oranlarını sayısal anlamda doğrudan veyahut dolaylı açıdan etkileyebilmektedir. Bunun gibi bazı kriterlerin (sağlık, ekonomik, küreselleşme, göç, eğitim, güvenlik vb.) suç miktarları üzerinde etkili olabileceği göz ardı edilmemelidir.

1-149. aylar arası Şekil 6.1' de, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç oranının dönemsel olarak artıp azaldığı, oransal bakımdan en fazla yükselişin 109-120. aylar arasında olduğu (% 75,81) görülmüştür. Pandemi döneminin başladığı ve

kısıtlamaların uygulandığı, 121-132. aylar arasında, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçunun oransal bakımdan (% 60,31) düşük düzeyde kaldığı, en yüksek oranın görüldüğü dönemin bir önceki yıl olduğu tespit edilmiştir. 109-120. aylar arasında, Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün oransal anlamda en fazla olduğu, Pandemi dönemi başlangıcının ve kısıtlamaların uygulandığı 121-132. aylar arasındaki dönemde ise oransal bakımdan düşüş eğilimi gösterdiği gözlenmiştir.

Şekil 6.1'deki veriler incelendiğinde; 121-132. aylar arası dönemde Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün oransal bakımdan düşük kaldığı, sayısal rakam bakımından (234) ise en fazla olduğu dönemi kapsadığı görülmektedir. Bu durumun farklılık oluşturduğu, özellikle istatistiki veriyi etkileyen, “*Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma*” suç türünün önemli bir değişken unsuru olduğu gözden kaçmamalıdır.

Şekil 6.1'deki suç türleri içerisinde bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma suç fiilinin 13 dönem içerisinde sadece 2 dönemde rakamsal olarak yer almasının istatistiki veriyi etkilediği, araştırma konusu olan Pandemi sürecinin suç türleri üzerinde meydana getirdiği oransal veya sayısal artış-azalış durumunu değiştirdiği düşünülmektedir. Şöyle ki bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma suç türünün kısıtlama tedbirlerinin yoğunluk kazandığı, Pandemi sürecinin başladığı 121-132. aylar arasındaki zaman diliminden itibaren istatistiki veri anlamında işlenmeye başladığı bilinmektedir. Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma suç türünün istatistiki olarak bu dönemde suç olarak işlenmesi dolayısıyla ortaya çıkan istatistik verisinin Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç fiilinin oransal açıdan payını azalttığı görülmektedir. Bu durum Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç fiilinin 121-132. aylar arası dönemde oransal miktarında meydana gelen düşüşü daha net açıklamaktadır.

Daha sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek için 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerde, Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma suç türünün istatistiki verisi çıkarılarak yapılan incelemesinde;

Trafik güvenliği tehlikeye sokma suç türünün istatistiki verisi;

121-132. aylar arası dönemde; (% 78,79)

133-144. aylar arası dönemde ise (% 65,71) şeklinde olacaktır.

Bu oranlara bakıldığında 121-132. aylar arasındaki dönemde, sayısal bakımından en fazla rakama sahip olan Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün oransal istatistiki bakımından da Pandemi döneminin başladığı ve kısıtlamaların yoğun uygulandığı dönemde en yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

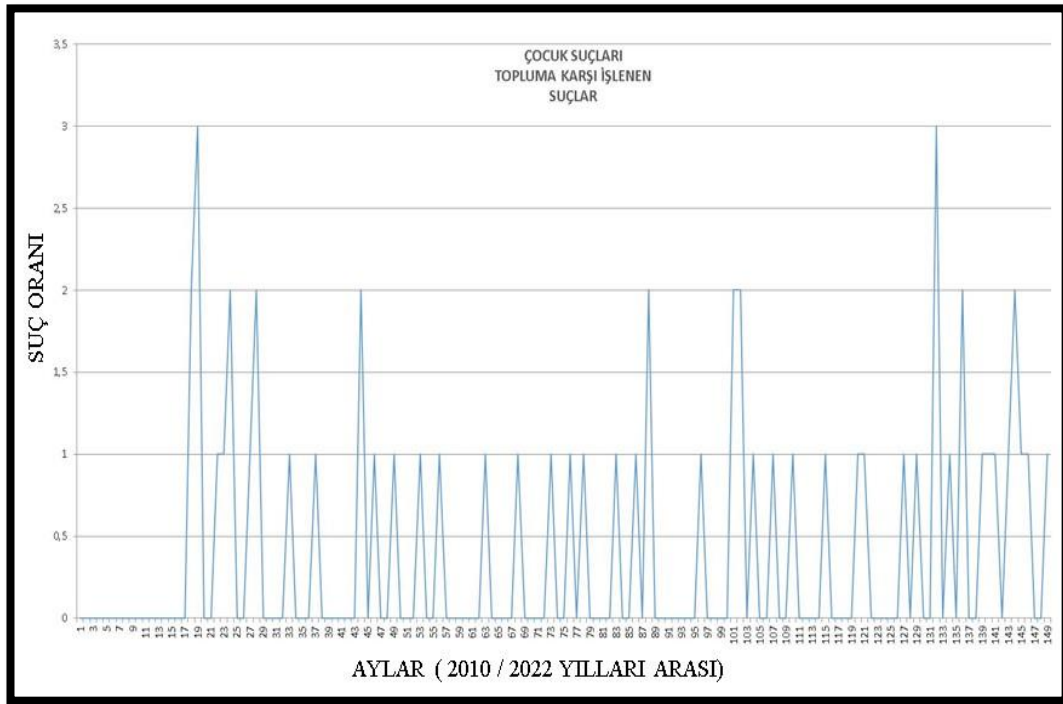
Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün Pandemi dönemi sürecinde en fazla orana ve rakamsal istatistiki veriye ulaşmasında birçok sebep bulunmaktadır. Bahse konu bu sebepler irdelendiğinde; en büyük etken yasakların getirmiş olduğu kısıtlamalardır. Konu sokağa çıkma kısıtlama örneği üzerinden açıklanırsa;

Sokağa çıkma kısıtlama kararının uygulanmaya başladığı dönemlerde, kısıtlama kararının ihlalinin hem adli hem de idari para cezası yaptırım durumunun olması, bireylerin kısıtlamaya riayet etme olasılığını artırmıştır. Kısıtlama konusu gereği güvenlik güçlerince yapılan uygulamalar neticesinde, cezai yaptırımlara maruz kalmak istemeyen insanların ikametlerinde oturmayı tercih etmeleri, ikametlerinin dışına zorunlu haller olmaksızın çıkmamaları vb. araç kullanma yoğunluğunu azaltan bir etken olmuştur. Ayrıca söz konusu Pandeminin bulaşıcı olması ve sonucunda bazı hastaların ölümlü vakalar ile sonuçlanması vatandaşta korku etkisi de yarattığından sağlık gerekçesiyle yasalara uyup sokağa çıkılmaması yoğunluğu azaltan diğer bir sebep olmuştur.

Ancak Pandemi dönemindeki kısıtlama kararlarına herkesin tam anlamıyla uyduğu söylenemez. Kısıtlama kararlarının uygulandığı dönemlerde, kısıtlama kararlarına riayet etmeyen bazı kişilerin geçerli bir nedenleri olmaksızın ikametlerinden araçları ile trafiğe çıktıkları bilinmektedir. Pandemi sürecinde kısıtlama kararlarının uygulanmasını sağlayan güvenlik güçlerince yapılan uygulamalar bulunmaktaydı. Ancak güvenlik güçlerince yapılan bu uygulamalara geçerli bir neden sunamayacak olan bu kişiler, yakalanmaları halinde cezai işleme maruz kalacaklarını bilmekteydiler.

Bu durumdan kaçınmak maksatlı güvenlik güçlerinin dur ikazına uymayarak araçları ile bölgeden uzaklaşmaya çalıştıkları gözlenmiştir. Daha sonra güvenlik güçlerince yakalanan bu kişilere ise Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçundan adli işlem yapıldığı anlaşılmıştır. Bu etkenlere bağlı olarak bu suç türünün oransal ve rakamsal bakımdan diğer dönemlerden daha yüksek seviyede kalmasına neden olduğu değerlendirilmiştir.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar ile ilgili olarak, Pandemi dönemini de kapsayan 121-132. aylar arasındaki dönemde, toplam 388 tane suç miktarının olduğu, oransal açıdan en fazla rakamlara bu dönemde ulaştığı görülmüş, Şekil 6.1'e bakıldığında en fazla suç miktarının işlendiği dönemin bu dönem olduğu gözlenmiştir. Ayrıca karantina altında bulunması gereken kişilerin bu kısıtlamaya riayet etmediklerinin tespit edilmesi halinde bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma adli suç işleminin tesis edildiği, bu suç türünün sayısal ve oransal anlamda en fazla olduğu dönemin Pandemi dönemine denk geldiği görülmüştür. Topluma Karşı İşlenen suçlar nezdinde yapılan inceleme de Pandemi döneminin suç türleri üzerinde sayısal anlamda fark yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 6.2 2010-2022 Yılları Arası Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

Çocuklara karşı işlenen suç kategorisi içinde yer alan Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar Şekil 6.2’de, toplam 11 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Şekil 6.2’ de yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

1. Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Sokma,
2. Genel Güvenliği Taksirle Tehlikeye Sokma,
3. Trafik Güvenliği Tehlike Sokma,
4. TCK 191,
5. Çocuğun Kaçırılması ve Alıkonulması,
6. Sağlık İçin Tehlikeli Madde Temini,
7. Resmî Belgede Sahtecilik,
8. Resmî Belgenin Düzenlenmesinde Yalan Beyan,
9. TCK 188 Uyuşturucu İmal ve Ticareti,
10. Müstehcenlik,
11. Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Tedbirlere Aykırı Davranma

1-149. aylar arası dönemde, toplam 57 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12: 0, 2. Yıl: 13-24: 9, 3. Yıl: 25-36 : 4, 4. Yıl: 37-48 : 4, 5. Yıl: 49-60 : 3, 6. Yıl: 61-72 : 2, 7.Yıl: 73-84 : 4, 8. Yıl: 85-96 : 4, 9. Yıl: 97-108 : 6, 10. Yıl: 109-120 : 3, 11. Yıl: 121-132 : 6, 12. Yıl: 133-144 : 9, 13. Yıl: 145-149 : 3.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.2 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün toplam 17 tane olduğu gözlenmiştir. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suç türünün ardından sayısal anlamda en fazla işlenen suç türleri: TCK 191 (15), Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Sokma : (8), suçları olduğu görülmüştür.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.2’de yer alan Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma, TCK 191, Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Sokma suç türlerinin 1-149.

aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suç Türü:

1-12 : 0, 13-24: 7, 25-36 : 1, 37-48 : 2, 49-60 : 1, 61-72 : 1, 73-84 : 3, 85-96 : 0, 97-108 : 0, 109-120 : 0, 121-132 : 1, 133-144 : 1, 145-149 : 0

TCK 191 Suç Türü:

1-12 : 0, 13-24: 0, 25-36 : 3, 37-48 : 0, 49-60 : 1, 61-72 : 1, 73-84 : 1, 85-96 : 1, 97-108 : 2, 109-120 : 1, 121-132 : 1, 133-144 : 3, 145-149 : 1

Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Sokma Suç Türü:

1-12 : 0, 13-24: 1, 25-36 : 0, 37-48 : 1, 49-60 : 1, 61-72 : 0, 73-84 : 0, 85-96 : 0, 97-108 : 2, 109-120 : 0, 121-132 : 0, 133-144 : 1, 145-149 : 2

Şekil 6.2’de, bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 1, 133-144. aylar arası dönemde: 1 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam belirgin bir farklılık oluşturmadağı gözlenmiştir.

TCK 191 Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 1, 133-144. aylar arası dönemde: 3 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadağı, 133-

144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısının işlendiği 2 dönemden biri olduğu gözlenmiştir.

Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Sokma Suç Türünün;

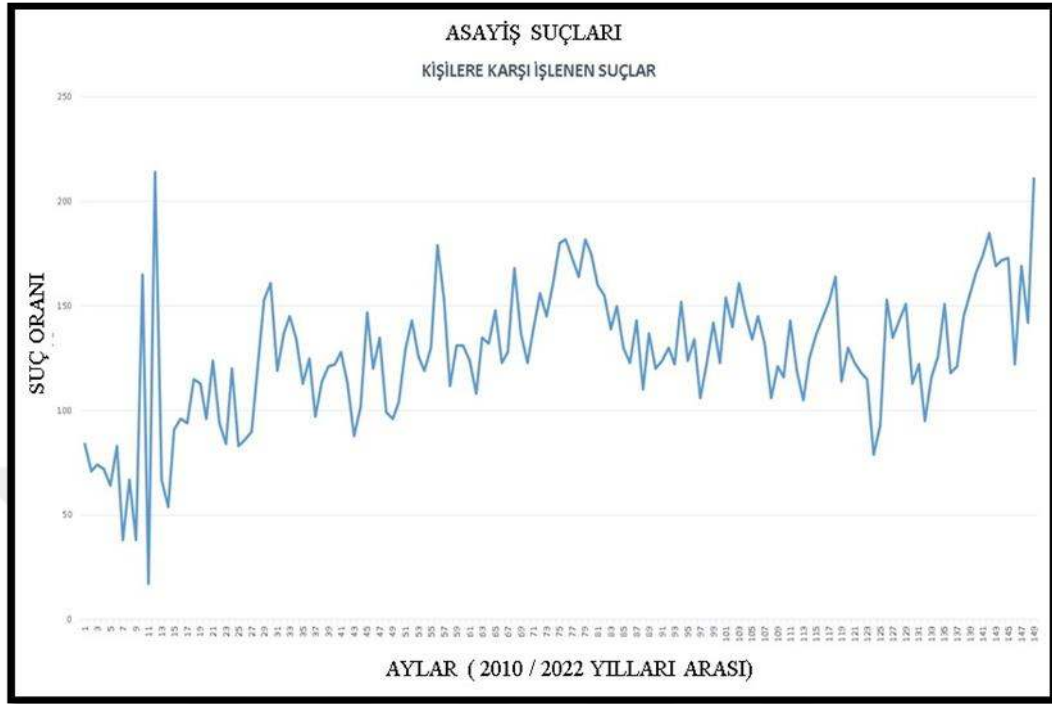
121-132. aylar arası: 0, 133-144. aylar arası dönemde: 1 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, gözlenmiştir.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.2’de; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Şöyle ki Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma ve Genel Güvenliği Kasten Tehlikeye Sokma suç türlerinin; 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, gözlenmiştir.

TCK 191 suç türünün; 121-132. aylar arası dönemde sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemde ise sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2 dönemden biri olduğu gözlenmiştir.

6.2.2 Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (Şekil 6.3- Şekil 6.4)

Şekil 6.3 2010-2022 Yılları Arası Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

Asayiş suç kategorisi içinde yer alan Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.3'te, toplam 28 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

1. Azmettirme,
2. Cinsel Saldırı,
3. Cinsel Taciz,
4. Çocuğun Cinsel İstismarı,
5. Çocuk Düşürme,
6. Hakaret,
7. İntihara Yönlendirme,
8. Kamu Kurumu Veya Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Engellenmesi,
9. Kasten Öldürme,
10. Kasten Yaralama,

11. Kasten Öldürmeye Teşebbüs,
12. Kişiler Arasındaki Konuşmaların Dinlenmesi Ve Kayda Alınması, Kişilerin Huzur Ve Sükununu Bozma,
13. Kişisel Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme Veya Ele Geçirmek,
14. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma,
15. Konut Dokunulmazlığının İhlali,
16. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal,
17. Reşit Olmayanla Cinsel İlişki,
18. Şantaj,
19. Taksirle Öldürme,
20. Taksirle Yaralama,
21. Tehdit,
22. Terk Etme,
23. İş Ve Çalışma Hürriyetinin İhlali,
24. Haberleşmenin Engellenmesi,
25. Yardım Veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi,
26. Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi,
27. Kişisel Verilerin Kaydedilmesi,
28. Eğitim Ve Öğretimin Engellenmesi

1-149. aylar arası dönemde, toplam 18.913 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12 : 987, 2. Yıl: 13-24: 1.148, 3. Yıl: 25-36 : 1.466, 4. Yıl: 37-48 : 1.386, 5. Yıl: 49-60 : 1.553, 6. Yıl: 61-72 : 1.621, 7.Yıl: 73-84 : 1.966, 8. Yıl: 85-96 : 1.549, 9. Yıl: 97-108 : 1.612, 10. Yıl: 109-120 : 1.569, 11. Yıl: 121-132 : 1.440, 12. Yıl: 133-144 : 1.799, 13. Yıl: 145-149 : 817.

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.3 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış- azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen Kasten Yaralama suç türünün toplam 6.701 tane olduğu gözlenmiştir. Kasten Yaralama suç türünün ardından sayısal anlamda en fazla işlenen

suç türleri; Tehdit: (4.242), Taksirle Yaralama: (4.220), Hakaret: (1715), suçları olduğu görülmüştür.

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.3' te, yer alan Kasten Yaralama, Tehdit, Taksirle Yaralama, Hakaret Suç türlerinin 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

Kasten Yaralama Suç Türü:

1-12 : 287, 13-24: 282, 25-36 : 503, 37-48 : 554, 49-60 : 634, 61-72 : 621, 73-84 : 609, 85-96 : 551, 97-108 : 611, 109-120 : 624, 121-132 : 528, 133-144 : 650, 145-149 : 247

Tehdit Suç Türü:

1-12 : 213, 13-24: 230, 25-36 : 276, 37-48 : 255, 49-60 : 280, 61-72 : 318, 73-84 : 472, 85-96 : 343, 97-108 : 395, 109-120 : 403, 121-132 : 348, 133-144 : 471, 145-149 : 238

Taksirle Yaralama Suç Türü:

1-12 : 233, 13-24: 314, 25-36 : 413, 37-48 : 365, 49-60 : 368, 61-72 : 429, 73-84 : 580, 85-96 : 367, 97-108 : 316, 109-120 : 265, 121-132 : 211, 133-144 : 245, 145-149 : 114

Hakaret Suç Türü:

1-12 : 160, 13-24: 217, 25-36 : 146, 37-48 : 105, 49-60 : 116, 61-72 : 107, 73-84 : 119, 85-96 : 95, 97-108 : 109, 109-120 : 122, 121-132 : 158, 133-144 : 161, 145-149 : 100

Şekil 6.3' te, bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

Kasten Yaralama Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 528, 133-144. aylar arası dönemde: 650 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı 4. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemi oluşturduğu gözlenmiştir.

Tehdit Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 348, 133-144. aylar arası dönemde: 471 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2. dönemi oluşturduğu, gözlenmiştir.

Taksirle Yaralama Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 211, 133-144. aylar arası dönemde: 245 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı 2. dönemi oluşturduğu, gözlenmiştir.

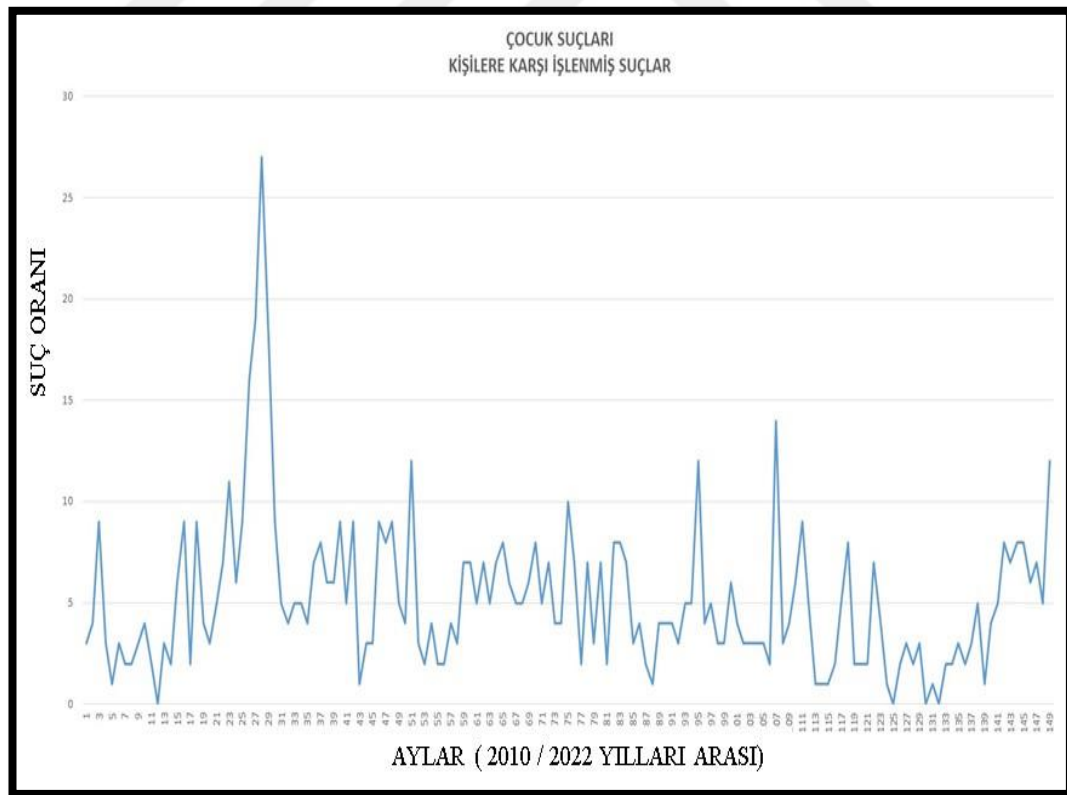
Hakaret Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 158, 133-144. aylar arası dönemde: 161 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 4. dönem olduğu 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2. dönemi oluşturduğu gözlenmiştir.

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.3' te; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Şöyle ki Tehdit ve Hakaret suç türlerinin; 133-144. aylar arası dönemlerinde, sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2. dönem olduğu, Tehdit suç türünün; 121-132. aylar arası döneminde belirgin bir farklılığın bulunmadığı, Hakaret suç türünün; 121-132. aylar arası döneminde, sayısal açıdan en fazla suç sayısına ulaştığı 4. dönem olduğu gözlenmiştir.

Kasten Yaralama suç türünün; 121-132. aylar arası dönemde sayısal rakam açısından en az sayıya ulaştığı 4. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemde ise en fazla rakamsal sayıya ulaştığı dönem olduğu görülmüş, Hakaret suç türünün; 121-132. aylar arası dönemde sayısal açıdan en fazla sayıya ulaştığı 4. dönem olduğu, 133-144. aylar arasında dönemde ise fazla sayısal rakama ulaştığı 2. dönem olduğu gözlenmiştir.

Şekil 6.4 2010-2022 Yılları Arası Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

Çocuklara karşı işlenen suç kategorisi içinde bulunan Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar Şekil 6.4' te, toplam 15 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

1. Kasten Yaralama,
2. Taksirle Yaralama,
3. Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Ele Geçirme,
4. Çocuğun Cinsel İstismarı,
5. Reşit Olmayanla Cinsel İlişki,
6. Kasten Öldürmeye Teşebbüs,
7. Hakaret,
8. Kasten Öldürme,
9. Tehdit-Şantaj,
10. İntihara Yönlendirme,
11. Konut Dokunulmazlığının İhlali,
12. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma,
13. Cinsel Saldırı-Cinsel Taciz,
14. Kişilerin Huzur Ve Sükununu Bozma,
15. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal

1-149. aylar arası dönemde, toplam 767 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12 : 36, 2. Yıl: 13-24: 67, 3. Yıl: 25-36 : 128, 4. Yıl: 37-48 : 76, 5. Yıl: 49-60 : 55, 6. Yıl: 61-72 : 74, 7.Yıl: 73-84 : 69, 8. Yıl: 85-96 : 51, 9. Yıl: 97-108 : 52, 10. Yıl: 109-120 : 46, 11. Yıl: 121-132 : 25, 12. Yıl: 133-144 : 50, 13. Yıl: 145-149 : 38.

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.4 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen Kasten Yaralama suç türünün toplam 427 tane olduğu gözlenmiştir. Kasten Yaralama suç türünün ardından sayısal anlamda en fazla işlenen

suç türleri; Taksirle Yaralama: (159), Tehdit-Şantaj: (61), Çocuğun Cinsel İstismarı: (46), suçları olduğu görülmüştür.

Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.4' te, yer alan Kasten Yaralama, Taksirle Yaralama, Tehdit-Şantaj, Çocuğun Cinsel İstismarı suç türlerinin 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

Kasten Yaralama Suç Türü:

1-12 : 22, 13-24: 40, 25-36 : 52, 37-48 : 49, 49-60 : 35, 61-72 : 37, 73-84 : 41, 85-96 : 24, 97-108 : 30, 109-120 : 26, 121-132 : 13, 133-144 : 34, 145-149 : 26

Taksirle Yaralama Suç Türü:

1-12 : 8, 13-24: 9, 25-36 : 43, 37-48 : 13, 49-60 : 12, 61-72 : 22, 73-84 : 16, 85-96 : 16, 97-108 : 5, 109-120 : 4, 121-132 : 3, 133-144 : 3, 145-149 : 5

Tehdit-Şantaj Suç Türü:

1-12 : 2, 13-24: 8, 25-36 : 12, 37-48 : 2, 49-60 : 1, 61-72 : 12, 73-84 : 4, 85-96 : 3, 97-108 : 0, 109-120 : 5, 121-132 : 4, 133-144 : 5, 145-149 : 3

Çocuğun Cinsel İstismarı Suç Türü:

1-12 : 2, 13-24: 2, 25-36 : 8, 37-48 : 1, 49-60 : 1, 61-72 : 1, 73-84 : 4, 85-96 : 3, 97-108 : 8, 109-120 : 8, 121-132 : 3, 133-144 : 4, 145-149 : 1

Şekil 6.4 grafik tablosunda bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

Kasten Yaralama Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 13, 133-144. aylar arası dönemde: 34 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, gözlenmiştir.

Taksirle Yaralama Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 3, 133-144. aylar arası dönemde: 3 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönemleri oluşturduğu gözlenmiştir.

Tehdit-Şantaj Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 4, 133-144. aylar arası dönemde: 5 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

Çocuğun Cinsel İstismarı Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 3, 133-144. aylar arası dönemde: 4 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

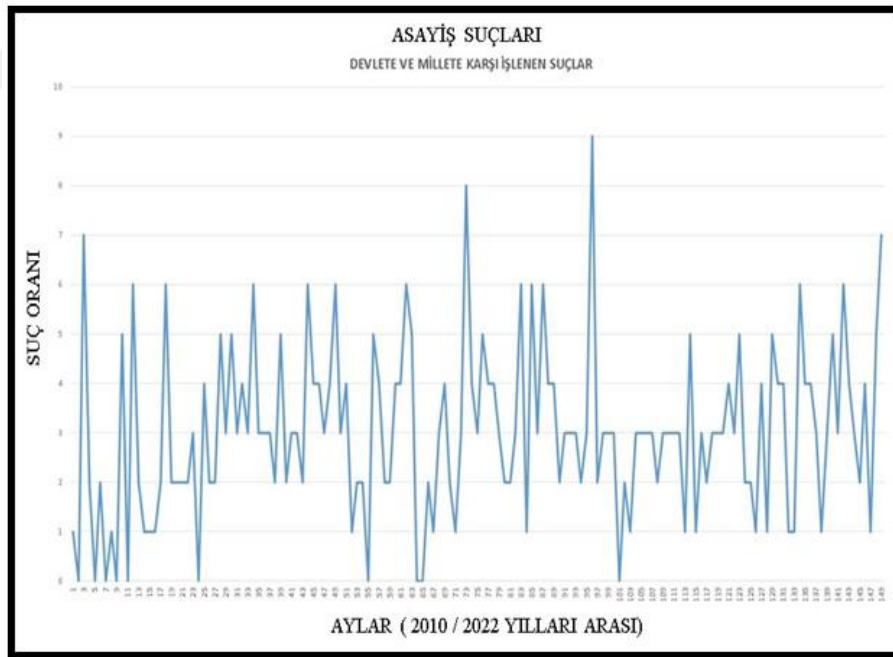
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.4' te; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Şöyle ki Tehdit-Şantaj ve Çocuğun Cinsel İstismarı suç türlerinin; 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerinde, sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

Kasten Yaralama suç türünün; 121-132. aylar arası dönemde sayısal açıdan en az sayıya ulaştığı dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemde ise belirgin bir farklılık oluşturmadığı görülmüş, Taksirle Yaralama Suç Türünün; 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerinde sayısal açıdan en az sayıya ulaştığı dönemler olduğu gözlenmiştir.

6.2.3 Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar (Şekil 6.5- Şekil 6.6)

Asayiş suç kategorisi içinde yer alan Millete ve Devlete karşı işlenen suçlar Şekil 6.5’de gösterilmiş ve toplam 33 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 6.5 2010-2022 Yılları Arası Millete ve Devlete Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

1. Askeri Yasak Bölgeye Girme,
2. Devletin Egemenlik Alametlerini Asağılama ,
3. Görevi Kötüye Kullanma ,

4. Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs ,
5. Başkasına Ait Kimlik Veya Kimlik Bilgilerinin Kullanılması ,
6. Cumhurbaşkanına Hakaret ,
7. Göreve İlişkin Sırrın Açıklanması ,
8. Denetim Görevinin İhmali(madde 251) ,
9. Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet) ,
10. Gözaltına Alınan Ve Tutuklu Veya Hükümlünün Kaçmasına İmkan Sağlama ,
11. Hükümlü Veya Tutuklunun Kaçması ,
12. Kamu Görevinin Usulsüz Olarak Üstlenilmesi ,
13. Kişilerin Malları Üzerinde Usulsüz Tasarruf ,
14. Kötü Muamele ,
15. Hükümlünün Veya Tutuklunun Hak Kullanımını Veya Beslenmeyi Engelleme,
16. İftira ,
17. Kamu Görevinin Usulsüz Olarak Üstlenilmesi ,
18. Kamu Görevinin Terki Veya Yapılmaması ,
19. İnfaz Kurumuna Veya Tutukluveine Yasak Eşya Sokmak ,
20. Muhafaza Görevini Kötüye Kullanma ,
21. Kamu Görevine Ait Araç Ve Gereçleri Suçta Kullanma ,
22. Kişilerin Malları Üzerinde Usulsüz Tasarruf ,
23. Özel Belgede Sahtecilik ,
24. Tutuklu,hükümlü Veya Suç Delillerini Bildirmeme ,
25. Özel İşaret Ve Kıyafetleri Usulsüz Kullanma ,
26. Yargılama/Soruşturmanın Ses Veya Görüntülerin Kayda Alınması ,
27. Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme Veya Değiştirme ,
28. Suç Uydurma ,
29. Suç Üstlenme ,
30. Suçu Bildirmeme ,
31. Yalan Tanıklık ,
32. Türk Milletini, Cumhuriyeti, Devletin Kurum Ve Organlarını Aşağılama ,
33. Zimmet .

1-149. aylar arası dönemde, toplam 450 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12 : 24, 2. Yıl: 13-24: 24, 3. Yıl: 25-36 : 43, 4. Yıl: 37-48 : 41, 5. Yıl: 49-60 : 35, 6. Yıl: 61-72 : 31, 7.Yıl: 73-84 : 45, 8. Yıl: 85-96 : 48, 9. Yıl: 97-108 : 28, 10. Yıl: 109-120 : 33, 11. Yıl: 121-132 : 36, 12. Yıl: 133-144 : 43, 13. Yıl: 145-149 : 19.

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.5 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu gözlenmiştir. En fazla işlenen Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet) suç türünün toplam 267 tane olduğu görülmüştür. Millete ve Devlete Karşı İşlenen 33 farklı suç türü içerisinde Görevi Yaptırmamak İçin Direnme suç türü istatistiki veri olarak % 59.33'lük bir orana ulaşmaktadır.

Millete ve Devlete Karşı İşlenen suçlar Şekil 6.5' te, yer alan Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet), suç türünün 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

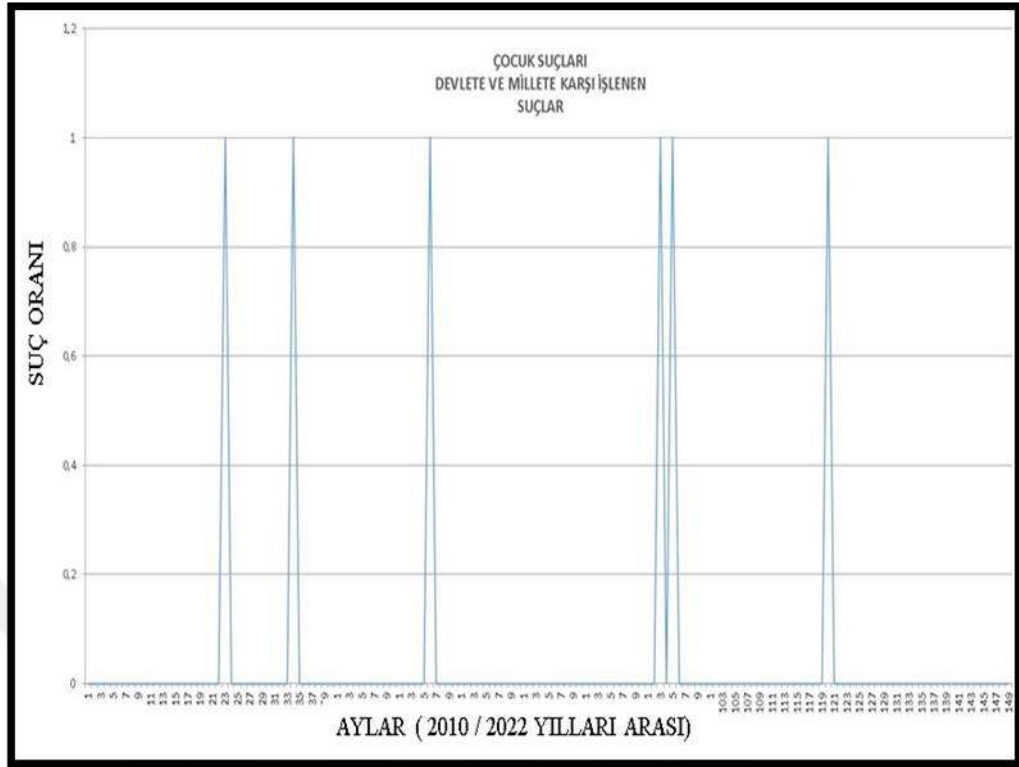
Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet):

1-12 : 12, 13-24: 12, 25-36 : 26, 37-48 : 26, 49-60 : 28, 61-72 : 16, 73-84 : 14, 85-96 : 17, 97-108 : 17, 109-120 : 22, 121-132 : 25, 133-144 : 35, 145-149 : 17

Şekil 6.5' te, bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

121-132. aylar arası dönemde: 25, 133-144. aylar arası dönemde: 35 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 5. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemi oluşturduğu gözlenmiştir.

Millete ve Devlete karşı işlenen suçlar Şekil 6.5'te; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Şekil 6.6 2010-2022 Yılları Arası Millete ve Devlete Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

Çocuklara karşı işlenen suç kategorisi içinde yer alan Millete ve Devlete Karşı suçlar Şekil 6.6’da, toplam 3 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

1. Cumhurbaşkanına Hakaret,
2. Görevi Yaptırmamak İçin Direnme,
3. Türk Milletini, Cumhuriyetini, Devletin Kurum ve Organlarını Aşağılama

1-149. aylar arası dönemde, toplam 6 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12: 0, 2. Yıl: 13-24: 1, 3. Yıl: 25-36 : 1, 4. Yıl: 37-48 : 0, 5. Yıl: 49-60 : 1, 6. Yıl: 61-72 : 0, 7.Yıl: 73-84 : 0, 8. Yıl: 85-96 : 2, 9. Yıl: 97-108 : 0, 10. Yıl: 109-120 : 1, 11. Yıl: 121-132 : 0, 12. Yıl: 133-144 : 0, 13. Yıl: 145-149 : 0.

Millete ve Devlete Karşı işlenen suçlar Şekil 6.6 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen Görevi Yaptırmamak İçin Direnme suç türünün toplam 4 tane olduğu gözlenmiştir. Millete ve Devlete Karşı işlenen 14 farklı suç türü içerisinde yer alan Görevi Yaptırmamak İçin Direnme suç türü istatistiki veri olarak %66,67 'lik bir orana ulaşmaktadır.

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.6' da, yer alan Görevi Yaptırmamak İçin Direnme suç türünün 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet):

1-12 : 0, 13-24: 1, 25-36 : 1, 37-48 : 0, 49-60 : 0, 61-72 : 0, 73-84 : 0, 85-96 : 1, 97-108 : 0, 109-120 : 1, 121-132 : 0, 133-144 : 0, 145-149 : 0

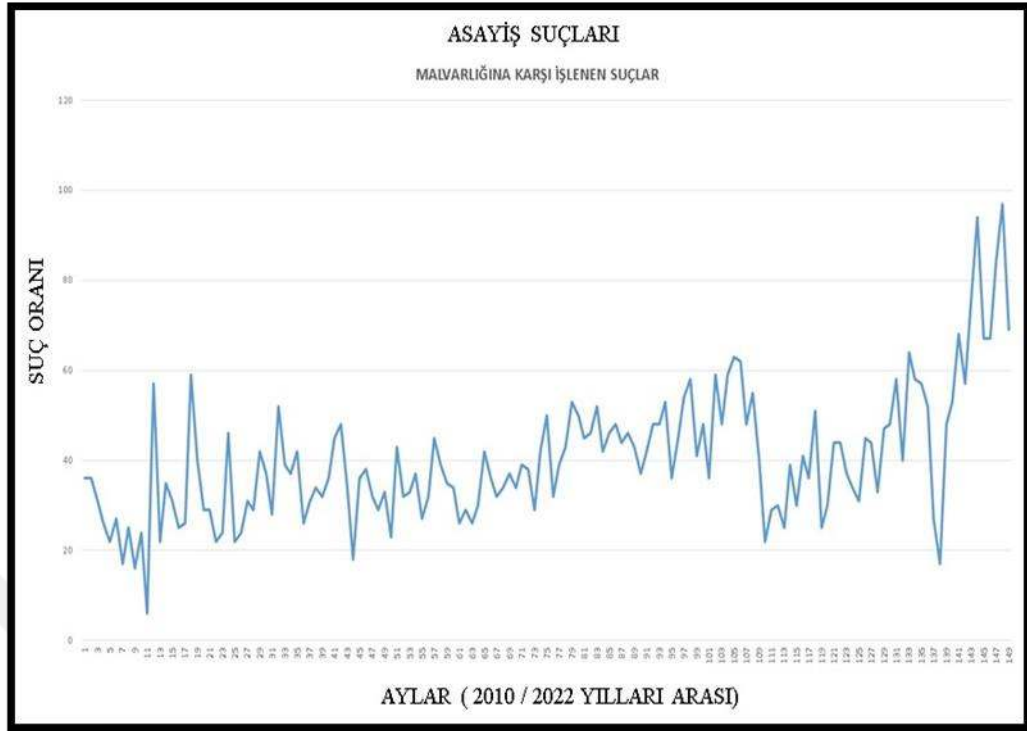
Şekil 6.6'da, bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet) Suçların geneline bakıldığında, 121-132. aylar arası dönemde: 0, 133-144. aylar arası dönemde: 0 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam belirgin bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

6.2.4 Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar (Şekil 6.7- Şekil 6.8)

Asayiş suç kategorisi içinde yer alan Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.7' de, toplam 29 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

1. Açıktan Hırsızlık ,
2. Banka Veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması,
3. Bedelsiz Senedi Kullanma,
4. Bilişim Yolu İle Hırsızlık ,
5. Bisiklet Ve Elektrikli Bisiklet Hırsızlığı ,
6. Dolandırıcılık ,
7. Enerji (Elektrik,sıvı,Gaz) Hırsızlığı ,
8. Evden Hırsızlık ,
9. Güveni Kötüye Kullanma ,
10. Hakkı Olmayan Yere Tecavüz ,
11. Hayvan Hırsızlığı ,
12. İşyerinden Ve Kurumdan Hırsızlık ,
13. Kapkaç ,
14. Karşılıksız Yararlanma ,
15. Kaybolmuş Veya Hata Sonucu Ele Geçmiş Eşya Üzerinde Tasarruf ,
16. Mabetten Hırsızlık ,
17. Mala Zarar Verme ,
18. Motosiklet Hırsızlığı ,
19. Nitelikli Dolandırıcılık (Tck 158) ,
20. Hakkı Olmayan Yere Tecavüz ,
21. İbadethane Ve Mezarlıklara Zarar Verme ,
22. Nitelikli Yağma ,
23. Nitelikli Hırsızlık ,
24. Oto Hırsızlığı ,
25. Otodan Hırsızlık ,
26. Suç Eşyasının Satın Alınması Veya Kabul Edilmesi ,
27. Şirket Veya Kooperatif Hakkında Yanlış Bilgi Verme ,
28. Yağma (Gasp) ,
29. Yankesicilik .

Şekil 6.7 2010-2022 Yılları Arası Mal Varlığına Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

1-149. aylar arası dönemde, toplam 5.988 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12 : 323, 2. Yıl: 13-24: 388, 3. Yıl: 25-36 : 409, 4. Yıl: 37-48 : 413, 5. Yıl: 49-60 : 413, 6. Yıl: 61-72 : 403, 7.Yıl: 73-84 : 523, 8. Yıl: 85-96 : 536, 9. Yıl: 97-108 : 631, 10. Yıl: 109-120 : 398, 11. Yıl: 121-132 : 505, 12. Yıl: 133-144 : 672, 13. Yıl: 145-149 : 384.

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.7 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen Mala Zarar Verme suç türünün toplam 1,379 tane olduğu gözlenmiştir. Mala Zarar Verme suç türünün ardından sayısal anlamda en fazla işlenen suç türleri; Dolandırıcılık: (896), Açıktan Hırsızlık: (835), Evden Hırsızlık: (778), suçları olduğu görülmüştür.

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.7' de, yer alan Mala Zarar Verme, Dolandırıcılık, Açıktan Hırsızlık ve Evden Hırsızlık suç türlerinin 1-149. aylar arası

dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

Mala Zarar Verme Suç Türü:

1-12 : 101, 13-24: 137, 25-36 : 107, 37-48 : 75, 49-60 : 113, 61-72 : 112, 73-84 : 90, 85-96 : 96, 97-108 : 131, 109-120 : 91, 121-132 : 115, 133-144 : 137, 145-149 : 74

Dolandırıcılık Suç Türü:

1-12 : 42, 13-24: 65, 25-36 : 61, 37-48 : 72, 49-60 : 75, 61-72 : 65, 73-84 : 128, 85-96 : 78, 97-108 : 67, 109-120 : 35, 121-132 : 69, 133-144 : 89, 145-149 : 50

Açıktan Hırsızlık Suç Türü:

1-12 : 21, 13-24: 27, 25-36 : 69, 37-48 : 60, 49-60 : 59, 61-72 : 52, 73-84 : 65, 85-96 : 79, 97-108 : 119, 109-120 : 69, 121-132 : 39, 133-144 : 123, 145-149 : 53

Evden Hırsızlık Suç Türü:

1-12 : 46, 13-24: 54, 25-36 : 53, 37-48 : 84, 49-60 : 54, 61-72 : 61, 73-84 : 41, 85-96 : 55, 97-108 : 73, 109-120 : 59, 121-132 : 75, 133-144 : 74, 145-149 : 49

Şekil 6.7 grafik tablosunda bulunan 13 dönem(yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

Mala Zarar Verme Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 115, 133-144. aylar arası dönemde: 137 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakamların önceki dönemlerden belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2 dönemden birini oluşturduğu gözlenmiştir.

Dolandırıcılık Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 69, 133-144. aylar arası dönemde: 89 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakamların önceki dönemlerden belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2 dönemden birini oluşturduğu gözlenmiştir.

Açıktan Hırsızlık Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 39, 133-144. aylar arası dönemde: 123 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az sayıda suç sayısının bulunduğu 3. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemi oluşturduğu gözlenmiştir.

Evden Hırsızlık Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 75, 133-144. aylar arası dönemde: 74 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakamlar bakımından en fazla suç sayısının görüldüğü 2. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 3. dönem olduğu, gözlenmiştir.

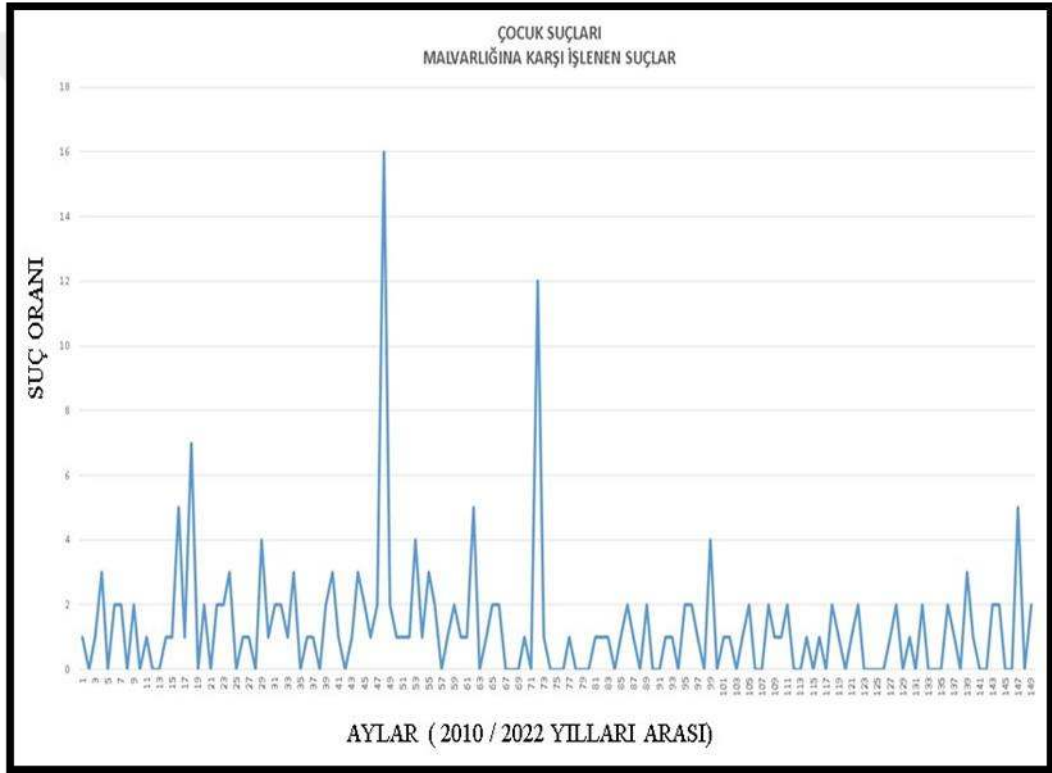
Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.7' de; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Sonuç itibari ile Mala Zarar Verme ve Dolandırıcılık Suç Türlerinin; 121-132. aylar arası döneminde sayısal açıdan farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemde ise en fazla rakamsal sayıya ulaştığı 2 dönemden birini oluşturduğu görülmüş,

Açıktan Hırsızlık, suç türünün 121-132. aylar arası dönemde sayısal açıdan en az sayıya ulaştığı 3. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemde ise en fazla rakamsal

sayıya ulaştığı dönem olduğu görülmüş, evden hırsızlık suç türünün 121-132. aylar arası dönemde en fazla suç sayısının görüldüğü 2 dönemden biri olduğunu, 133-144. aylar arasında dönemde ise en fazla rakamsal sayıya ulaştığı 3. dönem olduğu gözlenmiştir.

Çocuklara karşı işlenen suç kategorisi içinde yer alan Mal Varlığına Karşı İşlenmiş Suçlar Şekil 6.8’ de, toplam 13 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 6.8 2010-2022 Yılları Arası Mal Varlığına Karşı İşlenmiş Suçlar Grafiği

1. Açıktan Hırsızlık,
2. Mala Zarar Verme,
3. Bisiklet Ve Elektrikli Bisiklet Hırsızlığı,
4. Evden Hırsızlık,
5. Motosiklet Hırsızlığı,
6. Hayvan Hırsızlığı,
7. Oto Hırsızlığı,

8. Banka/Kredi Kartlarını Kötüye Kullanmak,
9. Yağma/Gasp,
10. Otodan Hırsızlık,
11. Kapkaç,
12. Eşya Üzerinde Tasarruf,
13. İşyerinden Ve Kurumdan Hırsızlık

1-149. aylar arası dönemde, toplam 192 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12: 12, 2. Yıl: 13-24: 24, 3. Yıl: 25-36 : 16, 4. Yıl: 37-48 : 32, 5. Yıl: 49-60 : 19, 6. Yıl: 61-72 : 24, 7.Yıl: 73-84 : 5, 8. Yıl: 85-96 : 12, 9. Yıl: 97-108 : 12, 10. Yıl: 109-120 : 9, 11. Yıl: 121-132 : 9, 12. Yıl: 133-144 : 11, 13. Yıl: 145-149 : 7.

Mal Varlığına karşı işlenen suçlar Şekil 6.8 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen Mala Zarar Verme suç türünün toplam 56 tane olduğu gözlenmiştir. Mala Zarar Verme suç türünün ardından sayısal anlamda en fazla işlenen suç türleri; İşyerinden ve Kurumdan Hırsızlık: (34), Açıktan Hırsızlık: (32), Evden Hırsızlık: (22), suçları olduğu görülmüştür.

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.8' de, yer alan Mala Zarar Verme, İşyerinden ve Kurumdan Hırsızlık, Açıktan Hırsızlık, Evden Hırsızlık suç türlerinin 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

Mala Zarar Verme Suç Türü:

1-12 : 3, 13-24: 10, 25-36 : 5, 37-48 : 10, 49-60 : 3, 61-72 : 12, 73-84 : 0, 85-96 : 2, 97-108 : 2, 109-120 : 3, 121-132 : 2, 133-144 : 1, 145-149 : 3

İşyerinden Ve Kurumdan Hırsızlık Suç Türü:

1-12 : 0, 13-24: 0, 25-36 : 4, 37-48 : 8, 49-60 : 7, 61-72 : 0, 73-84 : 2, 85-96 : 0, 97-108 : 4, 109-120 : 3, 121-132 : 4, 133-144 : 1, 145-149 : 1

Açıktan Hırsızlık Suç Türü:

1-12 : 5, 13-24: 6, 25-36 : 3, 37-48 : 4, 49-60 : 1, 61-72 : 2, 73-84 : 1, 85-96 : 2, 97-108 : 3, 109-120 : 1, 121-132 : 2, 133-144 : 1, 145-149 : 1

Evden Hırsızlık Suç Türü:

1-12 : 3, 13-24: 2, 25-36 : 2, 37-48 : 2, 49-60 : 2, 61-72 : 6, 73-84 : 0, 85-96 : 0, 97-108 : 0, 109-120 : 0, 121-132 : 1, 133-144 : 2, 145-149 : 2

Şekil 6.8’ de, bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir

Mala Zarar Verme Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 2, 133-144. aylar arası dönemde: 1 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı 2. dönemi oluşturduğu, gözlenmiştir.

İşyerinden ve Kurumdan Hırsızlık Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 4, 133-144. aylar arası dönemde: 1 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemlerden biri olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, gözlenmiştir.

Açıktan Hırsızlık Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 2, 133-144. aylar arası dönemde: 1 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönemlerden birini oluşturduğu, gözlenmiştir.

Evden Hırsızlık Suç Türünün;

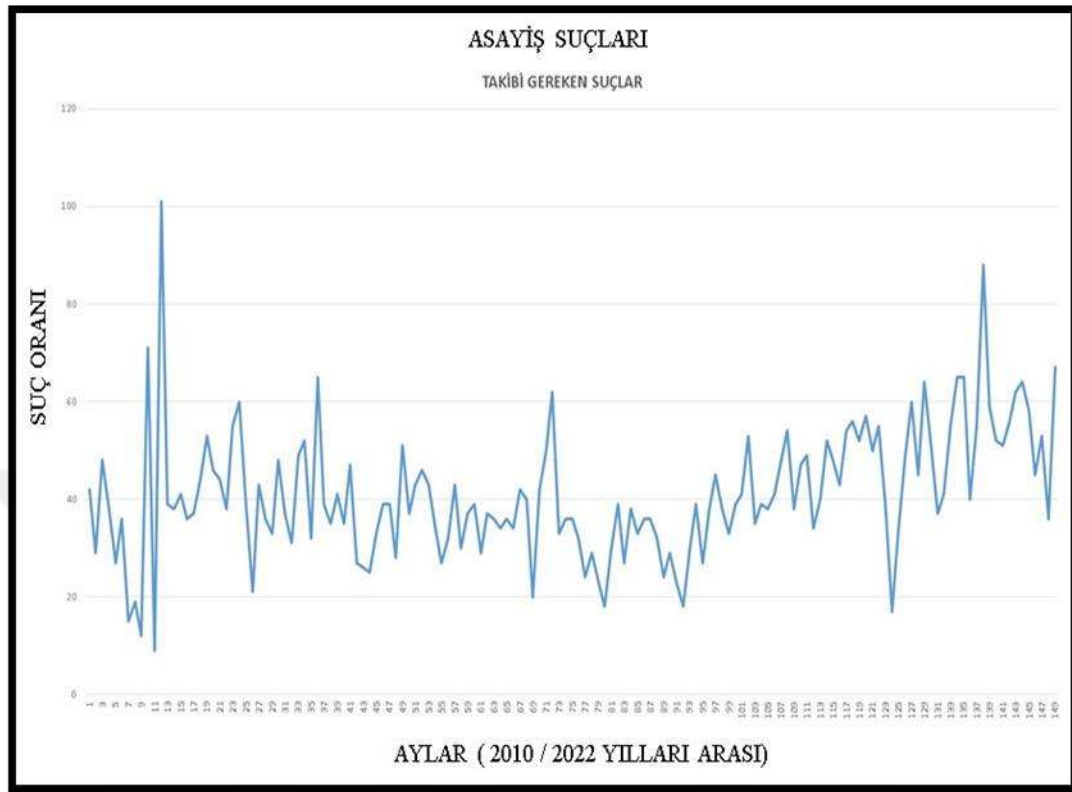
121-132. aylar arası: 1, 133-144. aylar arası dönemde: 2 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, gözlenmiştir.

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar Şekil 6.8’ de; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Şöyle ki Mala Zarar Verme ve Açıktan Hırsızlık suç türlerinin; 121-132. aylar arası dönemlerde sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılık oluşturmadığı, 133-144. aylar arası dönemlerinde; mala zarar verme suç türünün sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 2. dönem, açıktan hırsızlık suç türünün ise sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönemlerden birini oluşturdukları, gözlenmiştir.

İşyerinden ve Kurumdan Hırsızlık suç türünün; 121-132. aylar arası dönemde sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemlerden biri olduğu, 133-144. aylar arası dönemde ise sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı 2. dönem olduğu görülmüş, evden hırsızlık suç türünün; 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerinde sayısal açıdan belirgin bir farklılık oluşturmadığı, gözlenmiştir.

6.2.5 Takibi Gereken Suçlar (Şekil 6.9- Şekil 6.10)

Şekil 6.9 2010-2022 Yılları Arası Takibi Gereken Suçlar Grafiği

Asayiş suç kategorisi içinde yer alan Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.9’ da, toplam 38 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

1. 1632 Sayılı Askeri Ceza Kanuna Muhalefet,
2. 4915 Skm Kara Avcılığı Kanunu,
3. 1072 Rulet, Tilt, Langırt Ve Benzeri Oyun Alet Ve Makinaları Hakkında Kanun,
4. 1567 Skm Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu,
5. 2918 Skm Karayolları Trafik Kanunu,
6. 3285 Skm Hayvan Sağlığı Ve Zabıtası Kanunu,
7. 2521 Skm Avda Ve Sporda Kullanılan Tüfekler,Nişan Tabancaları Ve Av Bıçaklarının Yapımı,Alımı,Satımı Ve Bulundurulmasına Dair Kanun,
8. 5187 Sayılı Basın Kanunu,
9. 298 Sayılı Seçim Kanununa Muhalefet,

10. 2863 Skm Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,
11. 5607 Skm Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu,
12. 4250 Sayılı İspirto Ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu,
13. 1219 Skm Tababet Ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun,
14. 5188 Skm zel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun,
15. 5199 Skm Hayvanları Koruma Kanunu,
16. 6114 lçme Seçme Ve Yerleştirme Merkezi Hiz. Hk. Kanun,
17. 5682 Skm Pasaport Kanunu,
18. 5809 Skm Elektronik Haberleşme Kanunu,
19. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Muhalefet,
20. 6136 Skm Ateşli Silahlar Ve Bıçaklar İle Diğerk Aletler Hakkında Kanun Kapsamında İşlenen Suçlar,
21. 6222 Skm Seyirden Yasaklanma,
22. 6222 Skm Tehdit Ve Hakaret İçeren Tezahürat,
23. 6222 Skm Müsabaka Ve Seyir Alanlarına Usulsüz Seyirci Giriş,
24. 6222 Skm Spor Alanlarında Taşkınlık Yapmak,
25. 6222 Skm Yasak Alanlara Girmek,
26. Diğerk kazalar,
27. 6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin nlenmesine Dair Kanun Kapsamında Verilen Tedbir Kararına Aykırılık,
28. Doğal afet,
29. 6831 Skm Orman Kanunu Kapsamında İşlenen Suçlar,
30. Buluntu Eşya,
31. İntihar,
32. İntihara Teşebbüs,
33. İş Kazası,
34. Kayıp Eşya,
35. Kayıp Şahıs,
36. Şüpheli lm,
37. Yangın,
38. Zehirlenme.

1-149. aylar arası dönemde, toplam 6.117 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12 : 447, 2. Yıl: 13-24: 531, 3. Yıl: 25-36 : 486, 4. Yıl: 37-48 : 414, 5. Yıl: 49-60 : 462, 6. Yıl: 61-72 : 462, 7.Yıl: 73-84 : 365, 8. Yıl: 85-96 : 365, 9. Yıl: 97-108 : 504, 10. Yıl: 109-120 : 570, 11. Yıl: 121-132 : 540, 12. Yıl: 133-144 : 712, 13. Yıl: 145-149 : 259.

Takibi gereken suçlar Şekil 6.9 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış- azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen iş kazası suç türünün toplam 922 tane olduğu gözlenmiştir. İş kazası suç türünün ardından sayısal anlamda en fazla işlenen suç türleri; İntihara Teşebbüs: (899), 6136 SKM (Sayılı Kanun Maddesi) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun Kapsamında İşlenen Suçlar: (826), 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Verilen Tedbir Kararına Aykırılık: (511), suçları olduğu görülmüştür.

Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.9’ da, yer alan İş Kazası, İntihara Teşebbüs, 6136 SKM Ve 6284 SKM suç türlerinin 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

İş Kazası Suç Türü:

1-12 : 2, 13-24: 17, 25-36 : 31, 37-48 : 48, 49-60 : 34, 61-72 : 58, 73-84 : 64, 85-96 : 64, 97-108 : 137, 109-120 : 101, 121-132 : 110, 133-144 : 233, 145-149 : 23

İntihara Teşebbüs Suç Türü:

1-12 : 68, 13-24: 111, 25-36 : 114, 37-48 : 104, 49-60 : 136, 61-72 : 103, 73-84 : 21, 85-96 : 21, 97-108 : 45, 109-120 : 49, 121-132 : 49, 133-144 : 52, 145-149 : 26

6136 SKM Suç Türü:

1-12 : 52, 13-24: 64, 25-36 : 43, 37-48 : 25, 49-60 : 48, 61-72 : 41, 73-84 : 75, 85-96 : 75, 97-108 : 60, 109-120 : 84, 121-132 : 70, 133-144 : 110, 145-149 : 79

6284 SKM Suç Türü:

1-12 : 109, 13-24: 90, 25-36 : 27, 37-48 : 32, 49-60 : 13, 61-72 : 14, 73-84 : 9, 85-96 : 9, 97-108 : 30, 109-120 : 59, 121-132 : 45, 133-144 : 50, 145-149 : 24

Şekil 6.9 grafik tablosunda bulunan 13 dönem(yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir

İş Kazası Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 110, 133-144. aylar arası dönemde: 233 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı 3. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemi oluşturduğu gözlenmiştir.

İntihara Teşebbüs Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 49, 133-144. aylar arası dönemde: 52 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki süreçte sayısal rakam bakımından önceki dönemlerden belirgin bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

6136 SKM Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 70, 133-144. aylar arası dönemde: 110 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından belirgin bir farklılığın bulunmadığı, 133-144. aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en fazla suç sayısına ulaştığı dönemi oluşturduğu gözlenmiştir.

6284 SKM Suç Türünün;

121-132. aylar arası: 45, 133-144. aylar arası dönemde: 50 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki süreçte sayısal rakam bakımından önceki dönemlerden belirgin bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

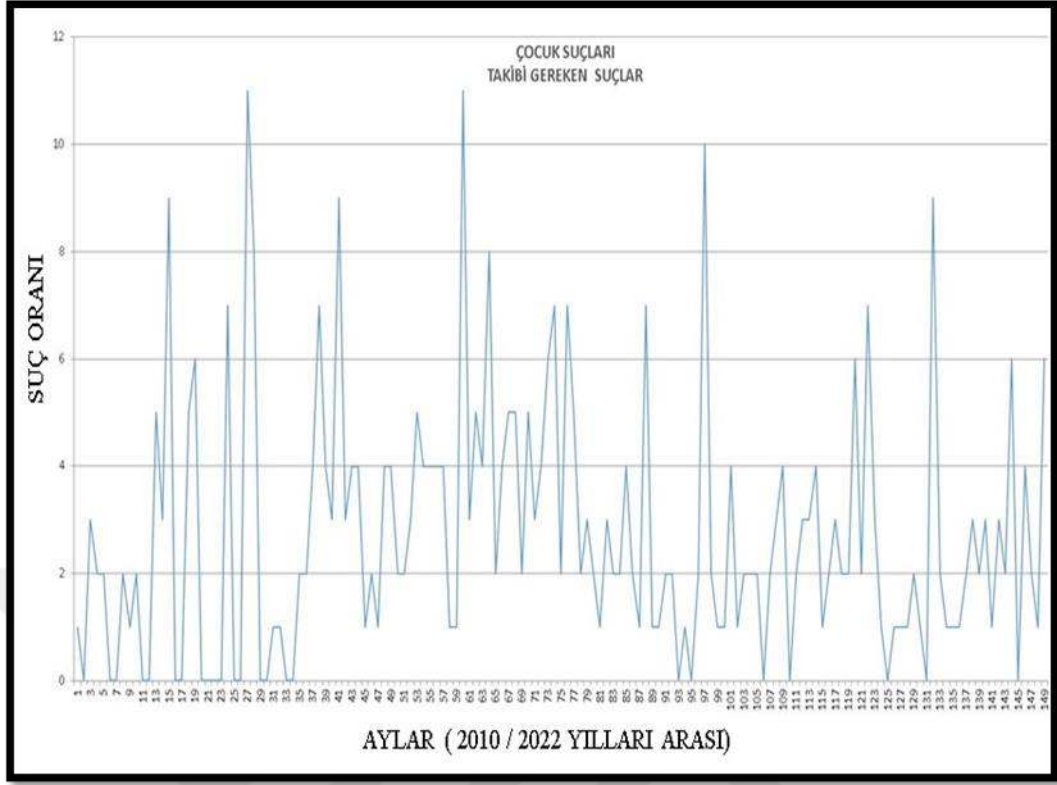
Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.9' da; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Sonuç itibariyle;

İntihara Teşebbüs ve 6284 SKM suç türlerinin; 121-132. ile 133.-144. aylar arası dönemlerinde sayısal açıdan belirgin bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

İş Kazası suç türünün 121-132. aylar arası dönemde sayısal açıdan en fazla sayıya ulaştığı 3. dönem olduğu, 133-144. aylar arası dönemde ise en fazla rakamsal sayıya ulaştığı dönem olduğu görülmüş, 6136 SKM suç türünün 121-132. aylar arası dönemde sayısal açıdan belirgin bir farklılığın bulunmadığı, 133-144. aylar arasında dönemde ise en fazla rakamsal sayıya ulaştığı dönem olduğu gözlenmiştir.

Çocuklara karşı işlenen suç kategorisi içinde yer alan Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.10' da, toplam 14 farklı suç türü analiz edilmiş, suç miktarlarında yıllara göre meydana gelen değişimler çizgi grafik görseli aracılığıyla gösterilmiştir. Çizgi grafik görselinde yer alan suç türleri aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 6.10 2010-2022 Yılları Arası Takibi Gereken Suçlar Grafiği

1. Zehirlenme,
2. İntihara Teşebbüs,
3. 6136 SKM,
4. Yangın,
5. İş Kazası,
6. Diğer Kazalar,
7. Kayıp Şahıs,
8. 5607 SKM,
9. Kayıp Eşya,
10. 4320 SKM,
11. 6222 SKM,
12. 6284 SKM,
13. 6831 SKM Orman Kanunu Kapsamında İşlenen Suçlar,
14. 2313 SKM

1-149. aylar arası dönemde, toplam 409 tane suç işlenmiştir. Dönemsel anlamda suçların toplam sayısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Yıl: 1-12: 13, 2. Yıl: 13-24: 35, 3. Yıl: 25-36 : 25, 4. Yıl: 37-48 : 46, 5. Yıl: 49-60 : 45, 6. Yıl: 61-72 : 50, 7.Yıl: 73-84 : 42, 8. Yıl: 85-96 : 23, 9. Yıl: 97-108 : 30, 10. Yıl: 109-120 : 32, 11. Yıl: 121-132 : 28, 12. Yıl: 133-144 : 27, 13. Yıl: 145-149 : 13.

Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.10 incelendiğinde; 1-149. aylar arası dönemlerde suç türlerinin sayısal rakam bakımından artış-azalış değişimlerinin olduğu görülmüştür. En fazla işlenen İntihara Teşebbüs suç türünün toplam 357 tane olduğu gözlenmiştir. Takibi gereken 14 farklı suç türü içerisinde yer alan İntihara Teşebbüs suç türü istatistiki veri olarak % 87,29 ‘ luk bir orana ulaşmaktadır.

Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.10’ da, yer alan İntihara Teşebbüs suç türünün, 1-149. aylar arası dönemdeki toplam sayısal istatistiki bilgileri verilecek olup Pandeminin suç türleri üzerindeki etkisi sayısal açıdan değerlendirilecektir.

İntihara Teşebbüs Suç Türü:

1-12 : 8, 13-24: 32, 25-36 : 55, 37-48 : 41, 49-60 : 38, 61-72 : 43, 73-84 : 36, 85-96 : 20, 97-108 : 25, 109-120 : 17, 121-132 : 17, 133-144 : 17, 145-149 : 8

Şekil 6.10’ da, bulunan 13 dönem (yıl) içerisinde, Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanacak olup sayısal farklılık değişimi irdelenecektir.

İntihara Teşebbüs Suç Türünün;

121-132. aylar arası dönemde: 17, 133-144. aylar arası dönemde: 17 tane suç sayısının işlendiği gözlenmiştir. Diğer dönemler ile kıyaslama yapıldığında, 121-132. İle 133-144 aylar arası dönemdeki süreçte sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönemlerden biri olduğu gözlenmiştir.

Takibi Gereken Suçlar Şekil 6.10’ da; suç türleri ve suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, İntihara Teşebbüs suç türünün; 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerde sayısal rakam bakımından en az suç sayısına ulaştığı dönemleri oluşturduğu gözlenmiştir.

6.3 Asayiş ve Çocuk Suçları Kapsamındaki Suç Gruplarının SPSS Analizleri

6.3.1 Pandemi Öncesi ve Sürecinde Asayiş ile Çocuk Suç Gruplarının Bağımsız Grup T Testi Analizi

Pandemi dönemi öncesi ve sürecinde meydana gelen suç kategorileri ile ilgili olarak Tablo 6.1 incelendiğinde; Asayiş ve Çocuk suçları kapsamında yer alan Topluma Karşı İşlenen Suçlar, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar, Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar ile Takibi Gereken Suçlar olmak üzere 5'er suç kategorisinin bulunduğu görülmektedir. Tablo 6.1'de Pandemi dönem öncesi 122, Pandemi dönem sürecinde ise 27 ay olmak üzere toplam 149 aylık zaman dilimi bulunmaktadır.

Asayiş suçları bağlamında Bağımsız Grup T Testi Tablo 6.2 incelendiğinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir ($p: 0,000$; $p<0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir ($p: 0,022$; $p<0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir ($p: 0,000$; $p<0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,253$; $p>0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p<0.05$).

Çocuk suçları bağlamında Bağımsız Grup T Testi Tablo 6.2 incelendiğinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,032; $p<0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,049; $p<0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,239; $p>0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,242; $p>0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, Pandemi dönemi öncesi ve sürecindeki suç sayıları kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,187; $p>0.05$).

Tablo 6.1 Asayiş Suçları ve Çocuk Suçlarının Pandemi Öncesi ve Pandemi Sürecindeki Analizi

SUÇ KATEGORİSİ	Pandemi	N	Mean (Ortalama)	Std. Deviation (Standart Sapma)	Std. Error Mean (Ortalamanın Standart Hatası)
		(Toplam Ay)			
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	14,55	6,372	0,577
	Pandemi süreci	27	20,41	11,966	2,303
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	123,61	31,7	2,87
	Pandemi süreci	27	139,19	30,93	5,953
Asayiş Suçları Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	37,09	10,791	0,977
	Pandemi süreci	27	54,56	19,649	3,782
Asayiş Suçları Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	2,94	1,75	0,158
	Pandemi süreci	27	3,37	1,757	0,338
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	Pandemi öncesi	122	38,61	12,196	1,104
	Pandemi süreci	27	52,07	13,934	2,682
Çocuk Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	0,33	0,622	0,056
	Pandemi süreci	27	0,63	0,792	0,152
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	5,43	3,887	0,352
	Pandemi süreci	27	3,85	3,009	0,579
Çocuk Suçları Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	1,38	2,058	0,186
	Pandemi süreci	27	0,89	1,251	0,241
Çocuk Suçları Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	0,05	0,217	0,02
	Pandemi süreci	27	0	0	0
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	Pandemi öncesi	122	2,87	2,499	0,226
	Pandemi süreci	27	2,19	2,058	0,396
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Pandemi öncesi	122	14,55	6,372	0,577
	Pandemi süreci	27	20,41	11,966	2,303

Tablo 6.2 Asayiş Suçları ve Çocuk Suçlarının Pandemi Öncesi ve Pandemi Sürecindeki Farklılık Analizi

Independent Samples Test (Bağımsız Grup T Testi)										
SUÇ KATEGORİSİ		Levene's Test for Equality of Variances (Levene Testi Varyansların Eşitliği)		t-test for Equality of Means (T Testi Ortalamaların Eşitliği)						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed) (Gruplar Arasındaki Farklılık Değeri)	Mean Difference (Ortalama Farkı)	Std. Error Difference (Standart Hata Farkı)	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	18,991	,000	-3,594	147	,000	-5,858	1,630	-9,080	-2,637
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			-2,468	29,341	,020	-5,858	2,374	-10,711	-1,005
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	,149	,700	-2,321	147	,022	-15,579	6,713	-28,846	-2,312
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			-2,357	39,039	,024	-15,579	6,608	-28,945	-2,212
Asayiş Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	17,127	,000	-6,410	147	,000	-17,465	2,725	-22,850	-12,080
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			-4,472	29,558	,000	-17,465	3,906	-25,447	-9,484
Asayiş Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	,585	,446	-1,148	147	,253	-,428	,372	-1,164	,308
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			-1,145	38,269	,259	-,428	,373	-1,184	,328
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	1,081	,300	-5,054	147	,000	-13,459	2,663	-18,722	-8,197
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			-4,641	35,345	,000	-13,459	2,900	-19,345	-7,574
Çocuk Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	3,880	,051	-2,164	147	,032	-,302	,139	-,577	-,026
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			-1,858	33,467	,072	-,302	,162	-,632	,029
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	,316	,575	1,986	147	,049	1,583	,797	,008	3,157
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			2,335	47,360	,024	1,583	,678	,220	2,945
Çocuk Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	,296	,587	1,183	147	,239	,488	,413	-,327	1,304
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			1,604	61,749	,114	,488	,304	-,120	1,097
Çocuk Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	6,129	,014	1,174	147	,242	,049	,042	-,034	,132
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			2,502	121,000	,014	,049	,020	,010	,088
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	Varsayılan Eşit Varyanslar	2,214	,139	1,324	147	,187	,684	,516	-,336	1,704
	Varsayılan Eşit Olmayan Varyanslar			1,499	44,729	,141	,684	,456	-,235	1,602

6.3.2 Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Yıllara Göre Anova Test Analizi

Asayiş suçları kapsamında Anova test yöntemiyle analiz edilen suç kategorilerinin yıllık (2010-2022) dönemler halinde yapılan Tablo 6.4 incelemesinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p<0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p<0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p<0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,043; $p<0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p<0.05$).

Çocuk suçları kapsamında Anova test yöntemiyle analiz edilen suç kategorilerinin yıllık (2010-2022) dönemler halinde yapılan Tablo 6.4 incelemesinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,231; $p>0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p<0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,235; $p>0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,546; $p>0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, suç sayılarının yıllık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,090; $p>0.05$).

Ayrıca 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Analizi (Tablo 6.3) aşağıda ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 6.3 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Analizi

SUÇ KATEGORİSİ	YIL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	9,17	6,847	1,977
	2011	12	9,08	3,343	0,965
	2012	12	9,33	2,807	0,81
	2013	12	15,58	8,084	2,334
	2014	12	19,42	6,259	1,807
	2015	12	16,92	4,907	1,417
	2016	12	16,83	4,859	1,403
	2017	12	14,5	4,38	1,264
	2018	12	17,75	4,751	1,371
	2019	12	15,5	4,927	1,422
	2020	12	24,75	13,679	3,949
	2021	12	15,58	8,723	2,518
	2022	5	22,6	9,503	4,25
	Total	149	15,61	7,967	0,653
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	82,25	54,978	15,871
	2011	12	95,67	20,869	6,024
	2012	12	122,17	25,803	7,449
	2013	12	115,5	17,011	4,911
	2014	12	129,42	22,138	6,391
	2015	12	135,08	16,279	4,699
	2016	12	163,83	14,751	4,258
	2017	12	129,08	11,253	3,248
	2018	12	134,08	17	4,907
	2019	12	129,75	17,792	5,136
	2020	12	117,5	23,22	6,703
	2021	12	147,92	23,52	6,79
	2022	5	162,2	33,447	14,958
	Total	149	126,43	32,029	2,624

Tablo 6.3'ün devamı

SUÇ KATEGORİSİ	YIL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Asayiş Suçları Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	26,92	12,717	3,671
	2011	12	32,33	11,138	3,215
	2012	12	34,08	8,908	2,572
	2013	12	34,42	7,609	2,197
	2014	12	34,42	6,142	1,773
	2015	12	33,58	5,125	1,479
	2016	12	43,58	7,525	2,172
	2017	12	44,67	4,774	1,378
	2018	12	52,58	8,469	2,445
	2019	12	33,17	8,386	2,421
	2020	12	42,08	7,585	2,19
	2021	12	56	20,338	5,871
	2022	5	76,8	13,349	5,97
	Total	149	40,26	14,443	1,183
Asayiş Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	2	2,558	0,739
	2011	12	2	1,477	0,426
	2012	12	3,58	1,24	0,358
	2013	12	3,42	1,24	0,358
	2014	12	2,92	1,73	0,499
	2015	12	2,58	1,929	0,557
	2016	12	3,75	1,913	0,552
	2017	12	4	2,045	0,59
	2018	12	2,33	0,985	0,284
	2019	12	2,75	1,055	0,305
	2020	12	3	1,537	0,444
	2021	12	3,58	1,621	0,468
	2022	5	3,8	2,387	1,068
	Total	149	3,02	1,753	0,144

Tablo 6.3'ün devamı

SUÇ KATEGORİSİ	YIL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	2010	12	37,25	26,595	7,677
	2011	12	44,25	7,864	2,27
	2012	12	40,5	11,681	3,372
	2013	12	34,5	6,895	1,991
	2014	12	38,5	7,039	2,032
	2015	12	38,5	10,44	3,014
	2016	12	30,42	6,515	1,881
	2017	12	30,42	6,515	1,881
	2018	12	42	6,688	1,931
	2019	12	47,5	7,367	2,127
	2020	12	45	12,792	3,693
	2021	12	59,33	11,523	3,327
	2022	5	51,8	11,904	5,324
	Total	149	41,05	13,519	1,108
Çocuk Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	0	0	0
	2011	12	0,75	1,055	0,305
	2012	12	0,33	0,651	0,188
	2013	12	0,33	0,651	0,188
	2014	12	0,25	0,452	0,131
	2015	12	0,17	0,389	0,112
	2016	12	0,33	0,492	0,142
	2017	12	0,33	0,651	0,188
	2018	12	0,5	0,798	0,23
	2019	12	0,25	0,452	0,131
	2020	12	0,5	0,905	0,261
	2021	12	0,75	0,754	0,218
	2022	5	0,6	0,548	0,245
	Total	149	0,38	0,664	0,054

Tablo 6.3'ün devamı

SUÇ KATEGORİSİ	YIL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	3	2,216	0,64
	2011	12	5,58	2,968	0,857
	2012	12	10,67	7,524	2,172
	2013	12	6,33	2,807	0,81
	2014	12	4,58	2,906	0,839
	2015	12	6,17	1,193	0,345
	2016	12	5,75	2,633	0,76
	2017	12	4,25	2,701	0,78
	2018	12	4,33	3,229	0,932
	2019	12	3,83	2,791	0,806
	2020	12	2,08	2,021	0,583
	2021	12	4,17	2,443	0,705
	2022	5	7,6	2,702	1,208
	Total	149	5,15	3,784	0,31
Çocuk Suçları Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	1	1,044	0,302
	2011	12	2	2,132	0,615
	2012	12	1,33	1,231	0,355
	2013	12	2,67	4,313	1,245
	2014	12	1,58	1,084	0,313
	2015	12	2	3,464	1
	2016	12	0,42	0,515	0,149
	2017	12	1	0,853	0,246
	2018	12	1	1,206	0,348
	2019	12	0,75	0,754	0,218
	2020	12	0,75	0,866	0,25
	2021	12	0,92	1,084	0,313
	2022	5	1,4	2,191	0,98
	Total	149	1,29	1,943	0,159

Tablo 6.3'ün devamı

SUÇ KATEGORİSİ	YIL	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Çocuk Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	2010	12	0	0	0
	2011	12	0,08	0,289	0,083
	2012	12	0,08	0,289	0,083
	2013	12	0	0	0
	2014	12	0,08	0,289	0,083
	2015	12	0	0	0
	2016	12	0	0	0
	2017	12	0,17	0,389	0,112
	2018	12	0	0	0
	2019	12	0,08	0,289	0,083
	2020	12	0	0	0
	2021	12	0	0	0
	2022	5	0	0	0
	Total	149	0,04	0,197	0,016
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	2010	12	1,08	1,084	0,313
	2011	12	2,92	3,343	0,965
	2012	12	2,08	3,605	1,041
	2013	12	3,83	2,29	0,661
	2014	12	3,75	2,633	0,76
	2015	12	4,17	1,642	0,474
	2016	12	3,5	2,153	0,622
	2017	12	1,92	1,929	0,557
	2018	12	2,5	2,576	0,744
	2019	12	2,67	1,557	0,449
	2020	12	2,33	2,807	0,81
	2021	12	2,25	1,422	0,411
	2022	5	2,6	2,408	1,077
	Total	149	2,74	2,433	0,199

Tablo 6.4 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Anova Test Analizi

SUÇ KATEGORİSİ		Sum of Squares (Kareler Toplamı)	df	Mean Square (Ortalama Kare)	F	Sig.
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	3011,139	12	250,928	5,347	,000
	Gruplar İçinde	6382,283	136	46,929		
	Toplam	9393,423	148			
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	68038,627	12	5669,886	9,203	,000
	Gruplar İçinde	83789,883	136	616,102		
	Toplam	151828,510	148			
Asayiş Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	17183,175	12	1431,931	14,226	,000
	Gruplar İçinde	13689,133	136	100,655		
	Toplam	30872,309	148			
Asayiş Suçları Mille ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	64,390	12	5,366	1,869	,043
	Gruplar İçinde	390,550	136	2,872		
	Toplam	454,940	148			
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	Gruplar Arasında	8970,770	12	747,564	5,624	,000
	Gruplar İçinde	18078,800	136	132,932		
	Toplam	27049,570	148			
Çocuk Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	6,661	12	,555	1,290	,231
	Gruplar İçinde	58,533	136	,430		
	Toplam	65,195	148			
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	653,302	12	54,442	5,052	,000
	Gruplar İçinde	1465,450	136	10,775		
	Toplam	2118,752	148			
Çocuk Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	56,807	12	4,734	1,283	,235
	Gruplar İçinde	501,783	136	3,690		
	Toplam	558,591	148			
Çocuk Suçları Mille ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	,425	12	,035	,903	,546
	Gruplar İçinde	5,333	136	,039		
	Toplam	5,758	148			
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	Gruplar Arasında	110,275	12	9,190	1,632	,090
	Gruplar İçinde	766,033	136	5,633		
	Toplam	876,309	148			

6.3.3 Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre Anova Test Analizi

Tablo 6.5 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre Analizi

SUÇ KATEGORİLERİ	MEVSİMLER	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Asayiş Suçları Toplum a Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	14,92	7,492	1,200
	Yaz	36	15,61	6,082	1,014
	Sonbahar	36	16,89	10,748	1,791
	Kış	38	15,11	7,043	1,143
	Total	149	15,61	7,967	,653
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	126,31	32,578	5,217
	Yaz	36	130,69	31,197	5,199
	Sonbahar	36	130,47	33,178	5,530
	Kış	38	118,68	30,925	5,017
	Total	149	126,43	32,029	2,624
Asayiş Suçları Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	39,31	15,664	2,508
	Yaz	36	38,92	11,584	1,931
	Sonbahar	36	41,50	14,712	2,452
	Kış	38	41,32	15,664	2,541
	Total	149	40,26	14,443	1,183
Asayiş Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	3,00	1,878	,301
	Yaz	36	2,67	1,586	,264
	Sonbahar	36	3,11	1,430	,238
	Kış	38	3,29	2,039	,331
	Total	149	3,02	1,753	,144
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	İlkbahar	39	39,10	9,848	1,577
	Yaz	36	38,28	14,878	2,480
	Sonbahar	36	41,58	13,727	2,288
	Kış	38	45,18	14,647	2,376
	Total	149	41,05	13,519	1,108
Çocuk Suçları Toplum a Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	,33	,662	,106
	Yaz	36	,47	,774	,129
	Sonbahar	36	,25	,439	,073
	Kış	38	,47	,725	,118
	Total	149	,38	,664	,054
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	6,21	5,526	,885
	Yaz	36	3,78	2,218	,370
	Sonbahar	36	5,47	3,121	,520
	Kış	38	5,05	2,986	,484
	Total	149	5,15	3,784	,310
Çocuk Suçları Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	1,33	1,475	,236
	Yaz	36	1,17	1,404	,234
	Sonbahar	36	,94	,893	,149
	Kış	38	1,68	3,155	,512
	Total	149	1,29	1,943	,159
Çocuk Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	İlkbahar	39	0,00	0,000	0,000
	Yaz	36	,03	,167	,028
	Sonbahar	36	,11	,319	,053
	Kış	38	,03	,162	,026
	Total	149	,04	,197	,016
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	İlkbahar	39	3,31	2,858	,458
	Yaz	36	2,42	1,628	,271
	Sonbahar	36	1,44	1,252	,209
	Kış	38	3,71	2,875	,466
	Total	149	2,74	2,433	,199

Tablo 6.6 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre Anova Test Analizi

SUÇ KATEGORİSİ		Sum of Squares (Kareler Toplamı)	df	Mean Square (Ortalama Kare)	F	Sig.
Asayiş Suçları Toplum a Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	86,964	3	28,988	,452	,717
	Gruplar İçinde	9306,459	145	64,182		
	Toplam	9393,423	148			
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	3523,381	3	1174,460	1,148	,332
	Gruplar İçinde	148305,129	145	1022,794		
	Toplam	151828,510	148			
Asayiş Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	198,041	3	66,014	,312	,817
	Gruplar İçinde	30674,268	145	211,547		
	Toplam	30872,309	148			
Asayiş Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	7,568	3	2,523	,818	,486
	Gruplar İçinde	447,371	145	3,085		
	Toplam	454,940	148			
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	Gruplar Arasında	1084,298	3	361,433	2,018	,114
	Gruplar İçinde	25965,272	145	179,071		
	Toplam	27049,570	148			
Çocuk Suçları Toplum a Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	1,332	3	,444	1,008	,391
	Gruplar İçinde	63,863	145	,440		
	Toplam	65,195	148			
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	115,304	3	38,435	2,782	,043
	Gruplar İçinde	2003,448	145	13,817		
	Toplam	2118,752	148			
Çocuk Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	10,825	3	3,608	,955	,416
	Gruplar İçinde	547,766	145	3,778		
	Toplam	558,591	148			
Çocuk Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	,257	3	,086	2,257	,084
	Gruplar İçinde	5,501	145	,038		
	Toplam	5,758	148			
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	Gruplar Arasında	112,546	3	37,515	7,122	,000
	Gruplar İçinde	763,762	145	5,267		
	Toplam	876,309	148			

Asayiş suçları bağlamında Anova test yöntemiyle analiz edilen suç kategorilerinin mevsimlik (İlkbahar-Yaz-Sonbahar-Kış) dönemler halinde yapılan Tablo 6.6 incelemesinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,717$; $p>0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,332$; $p>0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,817$; $p>0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,486$; $p>0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,114$; $p>0.05$).

Çocuk suçları bağlamında Anova test yöntemiyle analiz edilen suç kategorilerinin mevsimlik (İlkbahar-Yaz-Sonbahar-Kış) dönemler halinde yapılan Tablo 6.6 incelemesinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p: 0,391$; $p>0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,043; $p < 0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,817; $p > 0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,084; $p > 0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, suç sayılarının mevsimlik zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,000; $p < 0.05$).

Ayrıca yukarıda 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Mevsimlere Göre dağılımı (Tablo 6.5) ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

6.3.4 Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Anova Test Analizi

Asayiş suçları bağlamında Anova test yöntemiyle analiz edilen suç kategorilerinin 12 aylık dönemler halinde yapılan Tablo 6.8 incelemesinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,824; $p > 0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,285; $p > 0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,989; $p>0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,413; $p>0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,027; $p<0.05$).

Çocuk suçları bağlamında Anova test yöntemiyle analiz edilen suç kategorilerinin 12 aylık dönemler halinde yapılan Tablo 6.8 incelemesinde;

Topluma Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,646; $p>0.05$).

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,103; $p>0.05$).

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,089; $p>0.05$).

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir (p: 0,456; $p>0.05$).

Takibi Gereken Suçlarda, suç sayılarının 12 aylık zaman dilimi içerisindeki değişimi kıyaslandığında, rakamsal değişim bakımından anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir (p: 0,016; $p<0.05$).

Ayrıca 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Analizi (Tablo 6.7) aşağıda ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 6.7 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Analizi

SUÇ KATEGORİLERİ	AYLAR	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	1	13	13,38	7,355	2,040
	2	13	14,92	5,575	1,546
	3	13	15,69	6,263	1,737
	4	13	13,31	5,603	1,554
	5	13	15,77	10,142	2,813
	6	12	15,58	6,529	1,885
	7	12	15,00	5,461	1,576
	8	12	16,25	6,662	1,923
	9	12	17,33	11,812	3,410
	10	12	19,50	11,342	3,274
	11	12	13,83	9,034	2,608
	12	12	17,17	8,111	2,341
	Total	149	15,61	7,967	,653
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	1	13	112,23	27,614	7,659
	2	13	109,46	26,847	7,446
	3	13	129,00	30,800	8,543
	4	13	119,38	28,907	8,017
	5	13	130,54	38,697	10,733
	6	12	129,42	22,913	6,614
	7	12	125,33	36,470	10,528
	8	12	137,33	34,065	9,834
	9	12	135,83	33,922	9,792
	10	12	137,92	26,301	7,592
	11	12	117,67	37,274	10,760
	12	12	135,67	33,679	9,722
	Total	149	126,43	32,029	2,624

Tablo 6.7'nin devamı

SUÇ KATEGORİLERİ	AYLAR	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Asayiş Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	1	13	39,54	14,892	4,130
	2	13	40,00	14,514	4,026
	3	13	41,23	15,717	4,359
	4	13	39,77	19,180	5,319
	5	13	36,92	12,318	3,417
	6	12	40,33	11,911	3,438
	7	12	36,92	10,638	3,071
	8	12	39,50	12,845	3,708
	9	12	42,42	13,964	4,031
	10	12	42,58	12,479	3,602
	11	12	39,50	18,203	5,255
	12	12	44,67	18,317	5,288
	Total	149	40,26	14,443	1,183
Asayiş Suçları Millet ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	1	13	3,54	2,106	,584
	2	13	3,08	1,706	,473
	3	13	3,77	1,833	,508
	4	13	2,85	1,676	,465
	5	13	2,38	1,981	,549
	6	12	2,92	1,676	,484
	7	12	1,92	1,311	,379
	8	12	3,17	1,586	,458
	9	12	2,92	1,311	,379
	10	12	3,50	1,508	,435
	11	12	2,92	1,505	,434
	12	12	3,25	2,417	,698
	Total	149	3,02	1,753	,144

Tablo 6.7'nin devamı

SUÇ KATEGORİLERİ	AYLAR	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Çocuk Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	1	13	,38	,506	,140
	2	13	,31	,480	,133
	3	13	,15	,376	,104
	4	13	,54	,877	,243
	5	13	,31	,630	,175
	6	12	,42	,793	,229
	7	12	,50	,905	,261
	8	12	,50	,674	,195
	9	12	,25	,452	,131
	10	12	,17	,389	,112
	11	12	,33	,492	,142
	12	12	,75	1,055	,305
	Total	149	,38	,664	,054
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	1	13	4,69	2,323	,644
	2	13	5,46	3,597	,998
	3	13	7,31	4,626	1,283
	4	13	6,54	6,728	1,866
	5	13	4,77	5,134	1,424
	6	12	5,17	2,823	,815
	7	12	2,83	1,467	,423
	8	12	3,33	1,497	,432
	9	12	4,08	1,240	,358
	10	12	5,58	2,875	,830
	11	12	6,75	4,159	1,201
	12	12	5,00	3,104	,896
	Total	149	5,15	3,784	,310

Tablo 6.7'nin devamı

SUÇ KATEGORİLERİ	AYLAR	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Çocuk Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	1	13	,77	,599	,166
	2	13	1,00	1,414	,392
	3	13	1,38	1,557	,432
	4	13	1,15	1,625	,451
	5	13	1,46	1,330	,369
	6	12	1,25	1,960	,566
	7	12	1,00	1,206	,348
	8	12	1,25	,965	,279
	9	12	,75	,866	,250
	10	12	1,00	,953	,275
	11	12	1,08	,900	,260
	12	12	3,42	5,107	1,474
	Total	149	1,29	1,943	,159
Çocuk Suçları Mille ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	1	13	0,00	0,000	0,000
	2	13	0,00	0,000	0,000
	3	13	0,00	0,000	0,000
	4	13	0,00	0,000	0,000
	5	13	0,00	0,000	0,000
	6	12	0,00	0,000	0,000
	7	12	0,00	0,000	0,000
	8	12	,08	,289	,083
	9	12	,08	,289	,083
	10	12	,08	,289	,083
	11	12	,17	,389	,112
	12	12	,08	,289	,083
	Total	149	,04	,197	,016

Tablo 6.7'nin devamı

SUÇ KATEGORİLERİ	AYLAR	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	1	13	3,46	2,696	,748
	2	13	3,08	2,691	,746
	3	13	3,46	3,099	,859
	4	13	3,46	2,961	,821
	5	13	3,00	2,708	,751
	6	12	2,33	1,723	,497
	7	12	2,58	1,832	,529
	8	12	2,33	1,435	,414
	9	12	1,42	1,240	,358
	10	12	1,67	1,497	,432
	11	12	1,25	1,055	,305
	12	12	4,67	3,229	,932
	Total	149	2,74	2,433	,199

Tablo 6.8 2010-2022 Yılları Arası Asayiş ve Çocuk Suç Gruplarının Aylara Göre Anova Test Analizi

SUÇ KATEGORİSİ		Sum of Squares (Kareler Toplamı)	df	Mean Square (Ortalama Kare)	F	Sig.
Asayiş Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	433,410	11	39,401	,602	,824
	Gruplar İçinde	8960,013	137	65,402		
	Toplam	9393,423	148			
Asayiş Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	13452,497	11	1222,954	1,211	,285
	Gruplar İçinde	138376,013	137	1010,044		
	Toplam	151828,510	148			
Asayiş Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	669,456	11	60,860	,276	,989
	Gruplar İçinde	30202,853	137	220,459		
	Toplam	30872,309	148			
Asayiş Suçları Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	35,125	11	3,193	1,042	,413
	Gruplar İçinde	419,814	137	3,064		
	Toplam	454,940	148			
Asayiş Suçları Takibi Gereken Suçlar	Gruplar Arasında	3847,635	11	349,785	2,065	,027
	Gruplar İçinde	23201,936	137	169,357		
	Toplam	27049,570	148			
Çocuk Suçları Topluma Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	3,906	11	,355	,794	,646
	Gruplar İçinde	61,288	137	,447		
	Toplam	65,195	148			
Çocuk Suçları Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	242,361	11	22,033	1,609	,103
	Gruplar İçinde	1876,391	137	13,696		
	Toplam	2118,752	148			
Çocuk Suçları Mal Varlığına karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	65,700	11	5,973	1,660	,089
	Gruplar İçinde	492,891	137	3,598		
	Toplam	558,591	148			
Çocuk Suçları Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar	Gruplar Arasında	,425	11	,039	,993	,456
	Gruplar İçinde	5,333	137	,039		
	Toplam	5,758	148			
Çocuk Suçları Takibi Gereken Suçlar	Gruplar Arasında	132,943	11	12,086	2,227	,016
	Gruplar İçinde	743,365	137	5,426		
	Toplam	876,309	148			

7. SONUÇ

İnsanlığın var olduğu tarihi süreçten itibaren toplumlar birçok olumsuz durumla karşı karşıya kalmışlardır. “Savaş, göç, ekonomik buhran, güvenlik, sağlık vb.” bahse konu bu olumsuz durumların insanlık tarihindeki etkisi oldukça derin olmuştur. Kaotik ortam içinde bulunan toplumlarda suç işleme sayılarında artışların meydana geldiği bilinen bir gerçektir. Suç kavramı, toplumdan topluma farklı anlamlar içerse de genel bir tanım olarak açıklamak gerekirse içinde bulunduğu toplumda ortaya konulan kurallara riayet edilmeme fiiline verilen isim olmuştur. Tarihi zamanlardan itibaren toplumlar arasında suç oranlarını artıran veya azaltan birçok durum vuku bulmuştur. Şöyle ki ekonomik refahın fazla olduğu, güçlü devlet yapılanmasına sahip olan veya suç işleme durumuna çok sert yaptırımlar öngören devletler de veya toplumlarında suça meyletme oranları düşme eğilimi gösterebilirken ekonomik refahın az olduğu, güvenlik sorunlarının baş gösterdiği vb. toplumlarda suça meyletme oranlarında artışlar görülebilmektedir. Kişilerin suça yönelmesinde; “Savaş, ekonomik krizler, güvenlik, sağlık vb.” nedenler önemli etkenler arasında bulunmaktadır.

Araştırma konusunun ana temalarından birisi olan salgın hastalıkların (sağlık) suç üzerinde gösterdiği etkinin sayısal değişim açısından ne oranda etkili olduğu analiz edilmek istenmiştir. Covid-19 salgın hastalık Pandemisi özelinde ele alınan Pandemi Öncesi Dönem ve Sürecinde Kastamonu Şehrinin Suç Coğrafyası konu başlıklı araştırma da sağlıksal nedenlerin suç üzerinde sayısal anlamda meydana getirdiği değişim irdelenmek istenmiştir.

İnsanlığın yeryüzünde yaşamaya başladığı tarihi süreçten itibaren Pandemi olarak ilan edilen ve çok geniş coğrafyaları etkilemiş birçok salgın hastalık dönemleri yaşanmıştır. Pandemi olarak bilinen bu salgın hastalıklardan birisi de Covid-19 salgın hastalığı olmuştur. Covid-19 Pandemisi tarihte meydana gelmiş birçok salgın hastalık Pandemilerinin en sonuncusu olarak tarihe geçmiştir. Geçmişten günümüze değin zaman zaman büyük salgın hastalık dönemleri yaşanmış, insanlar meydana gelen büyük salgın hastalıklar neticesinde; “ekonomik, sosyal, siyasal, güvenlik, suç” gibi birçok alanda sorunlarla karşılaşmak zorunda kalmışlardır.

Tarihi süreçte yaşanmış ve insanları her yönden etkilemiş diğer Pandemi dönemlerinde olduğu gibi Covid-19 Pandemisi de insanları birçok açıdan etkilemeyi başarmıştır. Covid-19 Pandemisi ilk olarak Çin Cumhuriyetinde zuhur etmiş, akabinde tüm Dünya'ya yayılarak 11 Mart 2020 tarihinden itibaren DSÖ tarafından Pandemi olarak ilan edilmiştir.

Covid-19 Pandemisi diğer Pandemi türlerine nazaran etki ettiği coğrafi alan olarak çok daha geniş alanlarda yayılım göstermiştir. Bunun birçok sebebi bulunmakla (toplumların eğitim seviyesi, küreselleşme, turizm, ticaret vb.) birlikte en büyük sebeplerinden birisinin gelişen teknolojik imkanlar dolayısıyla ulaşım olanaklarının kolaylaşması olduğu söylenebilir.

Ulaşım imkanlarının kolaylaşmasının olumlu birçok yanı bulunmaktayken Covid-19 Pandemisi bağlamında değerlendirilen olumsuz birçok yanı da bulunmaktadır. Şöyle ki zamandan tasarruf, ekonomik gücün artması vb. durumlar ulaşım imkanlarının gelişmesinin olumlu özellikleri olarak göze çarpmaktadır. Covid-19 Pandemisi bağlamında değerlendirilen ulaşım ağlarının gelişmesi ve kolaylaşmasının küreselleşen toplumlardaki etkileşimleri artıracak olması olumsuz durum olarak açıklanabilir.

Ulaşım imkanlarının kolaylaşması neticesinde insanların bir yerden başka bir yere seyahat etme kolaylığının olumsuz özellik olarak belirtilmesinde, Covid-19 Pandemisinin temas yoluyla bulaşan bir hastalık türü olması nedeniyledir. Ulaşımın kolaylaşması, temas yoluyla bulaşan ve yayılan bir hastalık türü olan Covid-19 salgın hastalık Pandemisinin yayılmasını kolaylaştırarak daha geniş coğrafyalara bu hastalığın sirayet etmesine neden olduğu söylenebilir.

Araştırma konusunun temelini oluşturan Kastamonu ili, ülkemizin Batı Karadeniz bölümünde yer almaktadır. Toplam 19 ilçesi bulunan Kastamonu ilinin kuzeyi Karadeniz'e komşudur. Karadeniz'e komşu olan iller içerisinde en uzun sahil şeridinde sahiptir. 2022 yılı verilerine göre toplam nüfusu 378,115 kişiden oluşmaktadır.

Kastamonu şehrinin tarihi gelişimi oldukça eski çağlara, milattan öncesi yıllara dayanmaktadır. Birçok medeniyet tarafından önemsenen, değer gören önemli bir yer

olan Kastamonu, tarih boyunca medeniyetler arasında güç sahası alan olarak görülmüş, devletlerarasında yapılan mücadeleler neticesinde ise birçok kez el değiştirmiştir. Kastamonu şehir merkezinde ilk yerleşim yeri Ilgaz Dağları'ndan kaynağını alan Karaçomak Çayı'nın batı yamacındaki 901 m yüksekliğe sahip olan Kastamonu Kalesi olduğu bilinmektedir.

Kastamonu ve çevresi jeolojik oluşum dönemleri bakımından oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Jeolojik oluşum dönemine ait çeşitli arazilerden müteşekkil olduğu göze çarpmaktadır. Jeomorfolojik durum bakımından çoğunlukla engebeli ve karışık arazilerden oluşmaktadır.

Kastamonu, kurak-az nemli orta sıcaklıkta, su fazlası pek az olan deniz etkili iklim tipine dâhil olduğu, yağışın aylara dağılımının ise oldukça düzenli olduğu görülmektedir. Türkiye'de en çok orman örtüsüne sahip olan 4-5 ilden birisi konumunda bulunmaktadır.

Kastamonu şehrinin kültürü, demografik yapısı, yerleşim yeri özellikleri, ekonomik yapısı, ilin eğitim düzeyi, sağlık ve ulaşım imkanları gibi değişkenleri zaman ve yerleşim açısından irdelendiğinde suçun dağılımını etkileyeceği bir gerçektir.

Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü tarafından verilen (Adliye ve Jandarma hariç) il merkezinde, 2010-2022 yılları arasını kapsayan Asayiş Şube ve Çocuk Şube Müdürlüklerinden alınan asayişe müessir olayları (Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Topluma Karşı İşlenen Suçlar, Devlete ve Millete Karşı İşlenen Suçlar, Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar, Takibi Gereken Suçlar) bünyesinde barındıran suç türlerinin sayısal istatistiki verileri temel alınmıştır.

Bu araştırmada; Asayiş ve Çocuk suçları kapsamındaki suç gruplarının sayısal verileri Excel programında analiz edilerek çizgi grafiğine aktarılan veriler yorumlanmıştır. SPSS yöntemi aracılığıyla Bağımsız grup T testi ile Anova testi kullanılmıştır. Pandemi öncesi dönem ile Pandemi süreci dönem de işlenen suç sayıları Bağımsız grup T testi yöntemiyle kıyaslanmıştır. Kastamonu şehir merkezinde, 2010-2022 yılları arasında işlenen suç sayılarında; mevsimsel, yıllık ve aylık dönemler Anova yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Asayiş ve Çocuk suçları kapsamındaki Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen ile Takibi gereken suç gruplarının çizgi grafik görsel incelemesinde;

2010-2022 yıllarını kapsayan (13 dönem (yıl)) Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemleri oluşturan 121-132. ile 133-144. aylar arası dönemlerdeki istatistiki veriler kıyaslanarak sayısal farklılık değişimi irdelenmiştir.

Çizgi grafik görsellerinin incelenmesinde; suç türleri ile suç miktarları arasında değişken bir yapının olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecinin suç miktarları üzerindeki etkisinin değişken olduğu sonucuna varılmıştır. Suç kategorileri içinde bulunan bazı suç türleri Pandemi sürecinden etkilenmiş, sayısal bakımdan Pandemi öncesi dönemdeki istatistiki verilerden ya daha yüksek sayıya ulaşılmış ya daha az sayıda kalmış ya da belirgin bir farklılık oluşturamamıştır. Birkaç örnek üzerinden konu izah edilecektir: Şöyle ki

Asayiş suçları kapsamında yer alan Topluma Karşı İşlenen Suçlar kategorisindeki “Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma” suç fiilinin diğer dönemlere kıyasla Pandemi sürecindeki 121-132. aylar arası dönemde en yüksek istatistiki değerlere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer dönemlere nazaran Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemlerden birinde ortaya çıkan bu sonucun en büyük sebebinin ise Pandemi sürecinde uygulanan kısıtlama kararları olduğu düşünülmektedir. Kısıtlama kararlarının uygulandığı dönemlerde, kısıtlama kararlarına riayet etmeyen bazı kişilerin geçerli bir nedenleri olmaksızın ikametlerinden araçları ile trafiğe çıktıkları, güvenlik güçlerince yapılan uygulamalardan kaçınan kimselerin, güvenlik güçleri tarafından yakalanmaları neticesinde Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçundan adli işlem yapıldığı anlaşılmıştır. Bu etkenlere bağlı olarak bu suç türünün oransal ve rakamsal bakımdan diğer dönemlerden daha yüksek seviyede kalmasına neden olduğu değerlendirilmektedir.

Asayiş suçları kapsamında yer alan Kişilere Karşı İşlenen Suçlar kategorisindeki “Kasten Yaralama” suç fiilinin diğer dönemlere kıyasla Pandemi sürecinde yer alan 121-132. aylar arası dönemde, en az suç sayısına ulaştığı 4. dönemi oluşturduğu,

Pandemi sürecinin devamını kapsayan 133-144. aylar arası dönem de ise en fazla suç sayısına ulaştığı dönem olduğu gözlenmiştir. Pandemi sürecindeki kısıtlama kararlarının uygulandığı bu 2 dönemde böyle bir farklılığın bulunmasının en önemli nedeni Pandemi sürecinde ortaya konulan kısıtlama kararları (sokağa çıkma kısıtlaması vb.) ‘nın toplum nezdinde meydana getirdiği olumsuz etkilerden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Pandemi sürecinin ilk yılında kısıtlamalar neticesinde suç sayılarının düştüğü, sonraki dönemler de ise toplumun kısıtlama kararlarına karşın içinde bulunduğu “ekonomik, sosyal ve psikolojik vb.” etkenlerin bozulmaya başlaması neticesinde birbirlerine tahammül etme seviyesinin düşmesine bağlanabilir. Bu sebepler dolayısıyla sınırların iyice gerilmesinden kaynaklı en ufak tartışmanın dahi darp sonucuna dönüşerek Kasten Yaralama suç fiilinin oluşmasına sebebiyet verebildiği düşünülmektedir.

Çocuk suçları kapsamında yer alan Kişilere Karşı İşlenen Suçlar kategorisindeki “Kasten Yaralama” suç fiilinin diğer dönemlere kıyasla Pandemi sürecinde yer alan 121-132. aylar arası dönemde, en az suç sayısına ulaştığı dönemi oluşturduğu, gözlenmiştir. Pandemi sürecinde çocukların karıştığı suç sayısının diğer dönemlere kıyasla en az sayıda olmasının en önemli sebebinin Sokağa çıkma kısıtlaması ile birlikte Pandemi sürecinde okulların tatil edilmesi yani eğitim öğretime ara verilmesi durumu olduğu değerlendirilmektedir. Bu sebeplerin etkileşim durumlarını azaltacağından Kasten Yaralama suç fiilinin oluşmamasına sebebiyet verdiği düşünülmektedir.

Asayiş suçları kapsamında yer alan Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar kategorisindeki “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme (Görevli Memura Mukavemet)” suç fiilinin diğer dönemlere kıyasla Pandemi sürecindeki 133-144. aylar arası dönemde en yüksek istatistiki değerlere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer dönemlere nazaran Pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı dönemlerden birinde ortaya çıkan bu sonucun en büyük sebebinin ise Pandemi sürecinde uygulanan kısıtlama kararları olduğu düşünülmektedir. Bahse konu bu dönemde Görevli Memura Mukavemet suç türünün diğer dönemlerden daha yüksek sayıya ulaşmasında; güvenlik güçlerinin kısıtlama kararlarına uyulmasını sağlamak amacıyla yaptıkları uygulama faaliyetlerinin olduğu düşünülmektedir. Pandemi sürecinde kısıtlama kararlarına

bilerek veya bilmeyerek riayet etmeyen bazı vatandaşların güvenlik güçlerince durdurulması sonucu adli veya idari yaptırım gerektiren cezai işleme itirazlarının yoğun olmasının ve güvenlik güçlerinin aşırı tepki verme fiili durumu, sözlü olarak ortadan kaldıramaması neticesinde uygulanan adli bir işlem türü olmasıdır. Pandemi sürecinde Görevli Memura Mukavemet suç türünde sayısal rakam bakımından diğer dönemlere kıyasla daha fazla oranda bir artışın meydana gelmesinde bu durumların etken sahibi olduğu düşünülmektedir.

1-Pandemi öncesi dönem ile Pandemi sürecinde Bağımsız grup T testi yöntemiyle yapılan kıyaslama da;

Asayiş suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu,

Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda ise anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Topluma Karşı İşlenen ve Kişilere Karşı İşlenen suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu,

Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2-Anova testi yöntemiyle suç kategorilerinde yıllık (2010-2022) dönemler halinde yapılan incelemesinde;

Asayiş suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu,

Topluma Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

3-Anova testi bağlamında suç kategorilerinin mevsimlik (İlkbahar-Yaz-Sonbahar-Kış) dönemler halinde yapılan incelemesinde;

Asayiş suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Kişilere Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu,

Topluma Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4-Anova testi bağlamında suç kategorilerinin 12 aylık dönemler halinde yapılan incelemesinde;

Asayiş suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Topluma karşı işlenen, Kişilere karşı işlenen, Mal Varlığına karşı işlenen, Millete ve Devlete karşı işlenen suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu,

Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk suçları bağlamında yapılan değerlendirme de;

Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu,

Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bağımsız Grup T Testi sonucunda;

Asayiş suçlarındaki suç kategorileri incelendiğinde;

Topluma Karşı İşlenen, Kişilere Karşı İşlenen, Mal Varlığına Karşı İşlenen ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu, Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlarda, anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk suçlarındaki suç kategorileri incelendiğinde;

Topluma Karşı İşlenen ve Kişilere Karşı İşlenen Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunduğu, Mal Varlığına Karşı İşlenen, Millete ve Devlete Karşı ve Takibi Gereken Suçlarda; anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Asayiş ve Çocuk suçlarında ortak olan ve anlamlı bir farklılık sonucuna varılan 2 suç kategorinin öne çıktığı görülmüştür. Bunlar: Topluma Karşı İşlenen ve Kişilere Karşı İşlenen Suçlar olduğu gözlenmiştir.

Covid-19 Pandemisinin suç sayılarında meydana getirdiği değişim ile ilgili yapılan literatür taramasında;

Ayas (2020)' a göre İngiltere'nin Londra kentinde, 2020 yılının Şubat, Mart ve Nisan aylarında genel suç sayılarında düşüşlerin gerçekleştiğini, bu durumun oluşmasında Covid-19 Pandemisi sürecinde ortaya konulan kısıtlama kararlarının etkili olduğunu söylemiş, kısıtlama kararlarının esnetildiği 2020 yılının Haziran ve Temmuz aylarında

ise suç oranlarının artış gösterdiğini belirtmiştir. Ayrıca uyuşturucu suçları ile ilgili yapmış olduğu çalışma da; 2020 yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında sayısal açıdan artışların gerçekleştiğini, bunun nedeninin Pandemi sürecinde işyerlerinin kapatılması ile hastalığa yakalanma endişesinin verdiği bunalım halinin olduğunu dile getirmiştir.

Ergöner, Biçen ve Ersoy (2020) 'a göre tarihte meydana gelmiş birçok salgın hastalık dönemlerinde, suç sayılarında değişimlerin gerçekleştiğini, Ortaçağ dönemlerinde ortaya çıkan veba salgınında yağma suçlarının artış gösterdiğini, 20. yy'de ortaya çıkan influenza salgının da ise suç oranlarında düşüşlerin yaşandığını dile getirmişlerdir. Covid-19 Pandemisi döneminde, Dünya'nın pek çok ülkesinde suç oranlarında düşüşlerin yaşandığını, bunun asıl sebebinin kısıtlama kararlarının alınması ile kolluk güçleri tarafından uygulanan sıkı denetimlerin etkisi olduğunu belirtmişlerdir.

Karabulut (2021)'a göre Covid-19 Pandemisi sürecinde Dünya'nın birçok ülkesinde aile içi şiddet olaylarının arttığını, Çin Emniyet Teşkilatının verdiği verilere istinaden aile şiddet olaylarının eve kapanma kısıtlama tedbirlerinden dolayı Pandemi süresinde 3 kat arttığını belirtmiştir.

Yapılan literatür taraması neticesinde; tarihte yaşanmış, insanlığı her yönüyle etkilemeyi başarmış Pandemilerin suç türleri ve sayıları üzerinde etken sahibi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kastamonu şehir merkezi bağlamında değerlendirilen araştırma konusunun temelini oluşturan Covid-19 Pandemisinin suç sayılarında meydana getirdiği değişimin Bağımsız grup T testi yöntemiyle yapılan analizin de bazı suç türlerinde anlamlı bir farklılığın olduğu, bazı suç türlerinde ise anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

8. ÖNERİLER

İnsanlar, duygusal birer canlıdır. Dünya’da insanların var olduğu süreçten itibaren karmaşadan faydalanan birçok insan veya insan topluluğu bulunmuştur. Tarihte karışıklıklardan faydalanarak kendisine çıkar elde etmeye çalışan bilinen veya bilinmeyen birçok figür tarihteki yerlerini almayı başarmışlardır.

“Savaşlar, göçler, ekonomik krizler, güvenlik problemleri, salgın hastalıklar vb.” birçok durum insanların sükûnetlerini kaybetmelerine neden olmuş, kontrol edilemeyen durumlar neticesinde, kargaşa ortamlarının oluşmasına zemin hazırlamış, bu durumlar suç oranlarında artışları da beraberinde getirmiştir.

Ortaya çıkması muhtemel kaotik durumlar neticesinde, suç fiilinin azaltılabilmesinde birçok önlem alınabilir. Bunlardan bazıları ise;

- Devlet eliyle kolluk güçleri aracılığıyla otoritenin güçlü tutulmasının suça meyletme niyetinde olan kişiler üzerinde caydırıcı etken sahibi olacağından suç fiilinin işlenme olasılığını azaltacağı düşünülmektedir.
- Gelişen teknolojik imkanlar sebebiyle iletişim ağlarının güçlü olmasından kaynaklı insanlar, Dünya’nın herhangi bir yerinde meydana gelen herhangi bir durumdan hemen haberdar olabilmektedirler. Günümüzde yaşayan kitlelerin sosyal medya aracılığıyla çok çabuk manipüle edilebileceği unutulmamalıdır. Sosyal medya ortamlarında kaotik ortam oluşturmak isteyen provokatörlerin paylaşımlarının takip edilmesinin suç fiilinin oluşmasını artırabileceği bilinen bir gerçektir. Erken müdahale yolu ve olumlu sosyal medya paylaşımlarının yapılmasının bireylerin kaotik ortamlardan uzaklaşmalarını sağlayarak suç fiilinin ortaya çıkmasını engelleyebilir.
- Salgın hastalık veya savaş durumu gibi olağan üstü durumlarda, ekonomik anlamda zorda olan geçim problemi yaşayan insanların, farklı arayışlara girmesini engelleyecek ekonomik program modellerinin uygulanması, kişilerin suça meyletmesini engelleyebilir.

- Toplumların her alanda eğitilmesinin, toplumların bilinçlendirilmesinin kaotik ortamlardan etkilenme olasılığını azaltarak kişilerin suça meyiletme durumunu ortadan kaldırabilir.

Kastamonu şehir merkezi özelinde, suç oranlarının azaltılabilmesi amacıyla alınabilecek önlemler;

- Kastamonu şehir merkezinde ekonomik olarak zorda olan kişilere paydaş kurumlar aracılığıyla (Aile Sosyal ve Hizmetler İl Müdürlüğü, Belediyeler, İşkur vb.) maddi desteklerin sağlanması önem arz etmektedir. Özellikle Pandemi sürecinde; neredeyse tüm ülkelerde ticaret sektörü sekteye uğradı, ekonomik anlamda krizler yaşandı. Bu krizlerden etkilenen ülkelerden birisi Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. Ülkemizde, zayıflayan ekonomik durum topluma da sirayet etmiştir. Ekonomik bakımdan sorun yaşayan toplumlarda, suç oranları artış gösterebilir. Bu sebeple Kastamonu şehir merkezinde yaşayan ekonomik zorluk çeken kişilere maddi imkan sağlanmasının kişilerin suça meyiletme olasılığını azaltabileceği düşünülmektedir.
- Kastamonu şehir merkezinde eğitim seviyesinin düşük olduğu ve suç oranlarının daha yüksek olduğu mahallelerde, eğitim projelerinin planlanması ve uygulamaya geçirilmesinin suça meyiletme potansiyeline sahip kimselerde farkındalık yaratarak suç işlenme fiili durumunu azaltabilir. Pandemi süreci başladıktan sonra ülke genelinde eğitim öğretime ara verilmiş, toplu bir şekilde bir araya gelinmesinden kaçınılmıştır. Pandemi sürecinde ortaya konulan kısıtlama kararlarının yarattığı imkânsızlıklar neticesinde eğitimin planlanarak verilmesi zorlaşmış, çevrimiçi eğitim sistemleri üzerinden bu projelerin planlanarak hedef kitleye ulaşılmasındaki engellerin aşılabileceği düşünülmektedir.
- Kastamonu şehir merkezinde suça yönelen bireylerin özellikle suça sürüklenen yaşı küçük çocukların rehabilite edilmesi için sportif etkinliklerin planlanması suç ortamından uzaklaşmaları açısından olumlu etkiler doğurabilir. Pandemi sürecinde kısıtlama kararlarının ortaya koyduğu neticelerden birisi de sportif faaliyetlerin ertelenmesi olmuştur. Bu sebeple bu kısıtlama kararlarının uygulandığı

dönemlerde, kısıtlama kararlarına riayet edilerek suça yönelen bireylere paydaş kurumlarında desteğiyle (Gençlik İl Müdürlüğü vb.) uygun sportif alanların oluşturulmasının suça yönelen bireylerin rehabilite edilme sürecini sekteye uğratmamış olacağından suç ortamından uzaklaşan bireylerin suça meyletme ihtimallerini de ortadan kaldıracabileceği düşünülmektedir.

- Kastamonu şehir merkezinin ana yol durumunun düzeltilmesi, alternatif ana yolların geliştirilmesi ile ilgili projelerin yapılması, trafik yoğunluğunu azaltacağından özellikle trafik kazalarından oluşan suç oranlarının düşmesine sebep olabilir. Pandemi sürecinde Kastamonu şehir merkezinde asayiş suçları kapsamında yer alan Topluma Karşı İşlenen Suçlar kategorisinde en çok artış gösteren suç türünün Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma suçu olduğu tespit edilmiştir. Kastamonu şehir merkezinde ana yol alternatiflerinin geliştirilmesinin trafik yoğunluğunu azaltıcı etkisi olacağından trafik kazası gibi suç fiili durumlarının ortaya çıkma ihtimalini azaltacağı öngörülmektedir.
- Kastamonu şehir merkezinde, gecekondu yapılarının yaygın olduğu mahallelerde, kentsel dönüşüm çalışmalarının hızlandırılması, metruk binaların başıboş bırakılmaması ve bununla ilgili paydaş kurumlar (Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü, Belediyeler, Kolluk Güçleri vb.) aracılığıyla önlemlerin alınması, sahipsiz olan ve suç fiilinin yaşanmasına olanak sağlayabilen bu ortamlarda denetimlerin artmasından kaynaklı suç oranlarında düşüşleri meydana getirebilir. Pandemi sürecinde özellikle sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu süreçte suça meyleden insanların kolluktan kaçmalarına veya saklanmalarına imkan sağlayacak metruk bina gibi yerlerde toplanmalarının suç fiili durumunun oluşmasına zemin hazırlayabileceği düşünülmektedir. Bu gibi yapıların denetleme sürecinin güçlü ve istikrarlı olmasının suça meyleden kimseleri bu bölgelerden uzaklaştıracağından suç fiillerinde düşüşleri sağlayacağı düşünülmektedir.
- Öğrenci gruplarının özellikle Kastamonu Üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin yanlış siyasi yapılaşmalara sahip gruplara dahil olmasını engelleyecek önleyici eğitim hizmet çalışmalarının artırılmasının öğrencilerin tehlikelerin farkına varmasını sağlayarak suç fiilinin oluşmadan önlenmesine imkân tanıyıp suç

oranlarında düşüşleri meydana getirebileceği unutulmamalıdır. Pandemi sürecinde eğitim ve öğretime ara verilmesi öğrenci hareketlerinin yavaşlamasına neden olmuştur. Kastamonu şehir merkezinde eğitim gören öğrencilerin çevrimiçi eğitim yöntemiyle bilinçlendirilmesinin sağlanması suç fiillerinde düşüşleri sağlayacağı düşünülmektedir.

- Kastamonu şehir merkezinde bulunan kolluk güçlerinin hem nitelik hem de nicelik açısından iyileştirilmesinin kolluğun önleyici faaliyetlerini artırıcı etkisini yükselteceğinden suç işleme ihtimalini ortadan kaldırabilir. Pandemi sürecinde denetleme faaliyetleri ile huzur ve güvenliğin teminatı olan kolluk birimlerinin sayısal açıdan daha fazla personele sahip olmasının denetim mekanizmasını daha geniş alanlara yayacağından suç fiillerinde düşüşleri beraberinde getireceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akalın, M. (2017). Kentsel dönüşüm projelerinin suç oranlarına etkilerinin değerlendirilmesi: Ankara/Altındağ Örneği. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5-33.
- Akbaş, Ö. O. (2018). *Hiv/Aids'le yaşayan bireylerin iş yaşamında karşılaştıkları ayrımcılıklar*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Medipol Üniversitesi.
- Akdağ, H. ve Aydın, F. (2019). Kastamonu şehrinde araziden yararlanmadaki zamansal değişimin coğrafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama yöntemleri ile incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 76, 13-31.
- Akkaya, A. (2016). *Geçmişten günümüze orta doğu'da petrol savaşları ve devlet sistemlerine etkileri*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Akpınar, H. (2012). Bulaşıcı hastalıkların yayılımının tahmininde deterministik modellerin kullanılması. *Öneri Dergisi*, 10(38),97-103.
- Aksu, L. (2011). Dünya'da ve Türkiye'de nüfus analizleri. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (25), 219-311.
- Akyayla, A. (2019). E. Durkheim ve b. malinowski ekseninde “sapma” ve “suç” kavramlarına karşılaştırmalı bir bakış. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 68-76.
- Arıkan, N. (2021). *Türkiye’de pandemi yönetimi politikaları ve sağlık ekonomisine etkileri: covid-19 örneği*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Rumeli Üniversitesi.
- Artuk, M. E. (2018). Kriminolojinin tanımı. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2) 5-14.
- Ayas, Ö. (2020). Karşılaştırmalı suç araştırması hukuki ve toplumsal yönüyle türkiye ve ingiltere’de uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları. *Suç ve Ceza Dergisi*, 3, 829-848.
- Aydınözü, D. (2002). *Küre dağları doğu kesiminin bitki örtüsü*. [Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Başaran, E. (2022). Türkiye’de suç coğrafyası araştırmaları: bir literatür değerlendirmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(42), 625-667.
- Bilgili, M. ve Kocalar, A.O. (2020). Coğrafya nedir? *Liberal Düşünce Dergisi*, 25(99), 145-162

- Budak F. ve Korkmaz, Ş. (2020). Covid-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.
- Burkay, S. (2008). *Suç teorileri ve suç olgusu: Antalya örneği*. . [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Cankardaş, S. ve Sofuoğlu, Z. (2021). İklim değişikliği ve birey üzerindeki etkilerinin gözden geçirilmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 9(19), 139-146.
- Coşkun, S. (2021). Küre dağlarının kastamonu iklimi üzerindeki etkileri. *Türk Coğrafya Dergisi*,(77), 37-52.
- Çetinsoy, F. F. B. (2010). *Küresel iklim değişikliği: avrupa birliği ve türk tarımı*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Çoştan, U. (2014). *Suç ve suç önleme stratejileri doğrultusunda ankara ili örneğinde suçu önleyici yaklaşımlar*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Demir, R. (2016). *Suç haritası ve ilişkisel suç analizi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Diler Z. ve Özçelebi, M, A, Ö. (2022). Kastamonu ilinde nüfus ve yerleşmelerin topografik faktörlere göre dağılımı. *Mavi Atlas*, 10(1), 198-218.
- Dost, S. (2021). Avrupa'ya ikinci kavimler göçü (mü?): sorunlar, fırsatlar, tehditler, çözümler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(4), 1-21.
- Duru, H. (2016). Liselerin, içkili yerlerin ve kahvehanelerin sokak üzerinde oluşan suça etkisi – Bursa örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(2), 25-129.
- Eren, M. (2020). Nüfus artışı ile kalkınma arasındaki ilişki: sahra-altı afrika ülkeleri üzerine ampirik bir analiz. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 0(27),141-158.
- Ergönen A. T., Biçen E. ve Ersoy G. (2020). Covid-19 salgınında ev içi şiddet. *Adli Tıp Bülteni*, 48-57.
- Erkal, T. (2019). *Yapısal jeomorfoloji*. Pegem Akademi Yayınları.
- Genç, Ö. (2010). Kara ölüm: 1348 veba salgını ve ortaçağ avrupa'sına etkileri. *Tarih Okulu Dergisi*, 2011(x).
- Göktürk, N. (2016). Suçun yasal tanımında yer alan “hukuka aykırılık” ifadesinin icra ettiği fonksiyon. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 407-450.
- Gültepe, H. (2021). *Covid-19 pandemi hastanesinde çalışan yoğun bakım hemşirelerinin yaşadıkları iş stresi ve bunun psikoloji üzerindeki etkileri*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bitlis Eren Üniversitesi.

- İbret, B. Ü. (2004). Kastamonu'da nüfusunun gelişim, dağılım ve yoğunluk özellikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(1), 157-178.
- Kapluhan, E. (2014). Coğrafi bilgi sistemleri'nin (cbs) coğrafya öğretiminde kullanımının önemi ve gerekliliği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (29).
- Karabulut, A. B. (2021). Pandemi sürecinde kadın: bir bilançoya dair düşünceler. *MEYAD Akademi Dergisi*, 2(1), 69-83.
- Karakehya, H. ve Usluadam, A. K. (2015). Türk ceza hukuku öğretisinde suçun manevi unsuru bağlamında suç genel teorisine ilişkin görüşler. *Journal of Penal Law and Criminolog*, 3(2), 1-24.
- Karnıbüyük, M. (2018). Montesquieu'nün iklim teorisi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 239-262.
- Kazel, E. ve Bayartan, M. (2021). Yerleşme coğrafyası açısından bir inceleme: yalova şehri. *Coğrafya Dergisi*, (43), 143-158.
- Koşaroğlu, Ş. M. (2022). İşsizlik, gelir, nüfus ve suç düzeyi arasındaki ilişkinin türkiye için analizi. *Journal of Social Policy Conferences*, (82), 35-52.
- Kovankaya, İ. E., Bektaş, Y. ve Sakarya A. (2012). *Kastamonu karaçomak deresinin kentsel yaşama etkisi*. Türkiye' nin Kıyı ve Deniz Alanları IX. Ulusal Kongresi. Hatay.
- Kurter, A. (1982). *Kastamonu ve çevresinin doğal görünümü*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Küçükay, P, A. (2019). Suç önleme stratejileri ve güvenlik politikalarına psikolojik bir bakış. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (38), 343-392.
- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, (2023). [Çevrim-içi: <https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/hizmetler/doc/SINOP.pdf>], Erişim tarihi: 10.07.2023.
- Madenüs, M. (2016). *Ekolojik bakış çerçevesinde kırsal ve suç: tarımsal sulama sistemlerinden hırsızlıkların suç fırsatı teorisi doğrultusunda incelenmesi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kara Harp Okulu.
- Mutlu, B. (2022). *Pandemi sürecinde yoğun bakım ünitelerindeki sağlık çalışanlarının koronavirüs korkusunun tükenmişliğe etkisi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi.
- Nalçacı, M., E. (2021). *Suç oranı ve ekonomik faktörler*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Ocakoğlu, F. (2014). *Genel Jeoloji-I Ders Notları*. [Çevrim-içi: <https://jeoloji.ogu.edu.tr/Storage/Jeoloji/Uploads/genel-jeoloji-1notlar2014.pdf>], Erişim tarihi: 15.11.2023

- Sadıkoglu, M., C. (2021). *Türkiye'de covid-19 pandemi sürecinde alınan tedbirler ve gerçekleştirilen spor organizasyonlarının incelenmesi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Sadi, K., S. ve Köymen, E. (2022). Covid-19 sonrası kapalı kamusal alanlarda yaşanan mekânsal iletişim probleminin çözümüne yönelik bir model önerisi. *Kent Akademisi Dergisi*, 15(2), 64-92.
- Sevim, F., Ö. (2018). *Türkiye'de suç ekonomisinin mekânsal analizi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Sönmez, S. (2008). *Suç işleyenlerin işledikleri suçlar ile eğitim durumları arasındaki ilişki*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2023). [Çevrim-içi: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/tr-63806/tarihce.html>], Erişim Tarihi: 15.02.2023.
- Tekin, A. (2021). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve ekonomik sonuçları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 330-355.
- Temel, M. K. (2012). *1918 grip pandemisi*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Temir, E. (2020). Kırık camlar teorisinin kurum kültürüne uyarlanabilirliği. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (4), 133-144.
- Turan, E. ve Bayrakdar, E. (2020). Türkiye'nin su yönetim politikaları: ulusal güvenlik açısından bir değerlendirme. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 1-19.
- Tümer A. ve Serhat Ünal. (2001). Hıv/Aıds epidemiyolojisi ve korunma. *Sosyal Politika Çalışma Dergisi*, 4(4).
- Tüik, (2023). [Çevrim-içi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Göç-İstatistikleri-2020-37212&dil=1>], Erişim Tarihi: 15.04.2023.
- URL-1. (2022). Suç Nedir? - magdur.gov.tr .html adresinden 15.10.2023 tarihinde erişildi.
- URL-2. (2004). [Çevrim-içi: 1.5.5237.pdf], Erişim Tarihi: 15.04.2023.
- URL-3. (2004). [Çevrim-içi: 1.5.5271.pdf], Erişim Tarihi: 15.04.2023.
- URL-4. (2022). <https://onedio.com/haber/suudi-arabistan-in-kadinlara-garezi-oldugunu-kanitlayan-27-tuhaf-yasak-572732.html> adresinden 09.08.2023 tarihinde erişildi.
- URL-5. (2022). Ceza hukuku - wikipedia.org.html adresinden 23.11.2023 tarihinde erişildi.
- URL-6. (2022). [https://www.serhancantas.com/Suçun Unsurları Nelerdir?.html](https://www.serhancantas.com/Suçun_Unsurları_Nelerdir?.html) adresinden 23.11.2023 tarihinde erişildi.

- URL-7. (2023). <https://www.eokultv.com/turkiyenin-cografik-konumu-ve-etkileri-tyt-cografya/53062> adresinden 15.02.2023 tarihinde erişildi.
- URL-8. (2023). <https://www.bilgipedia.com.tr/ulkemizin-goreceli-konumu/> adresinden 15.02.2023 tarihinde erişildi.
- URL-9. (2023). <https://eodev.com/gorev/15982985> adresinden 15.02.2023 tarihinde erişildi.
- URL-10. (2022). <https://covid19.saglik.gov.tr> adresinden 12.03.2023 tarihinde erişildi.
- URL-11. (2023). <http://www.kastamonu.gov.tr/il-hifzisiyhha-kurulu-kararlari> adresinden 02.03.2023 tarihinde erişildi.
- Yahyaoglu, U. (2019). *Samsun şehrinin suç coğrafyası (2016-2018)*. [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Samsun 19 Mayıs Üniversitesi.
- Yakupoğlu, C. (2014). Kastamonu adının ortaya çıkışını anlatan en eski kaynak: saltuknâme. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 200-220.
- Yalçın G., Demircan, M., Ulupınar, Y. ve Bulut E., (2005). *Klimatoloji-1*. DMİ Yayınları
- Yıldız, R, Öcal, O, ve Yıldırım , E. (2015). Suçun sosyoekonomik belirleyicileri: kayseri üzerine bir uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (36), 15-31.
- Yılmaz, S., ve Özü, N. (2021). Bîrûnî'nin eserlerinde jeomorfoloji kavramlarının analizi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(1), 99-119.
- Yılmaz, C. (2019). Türkiye kırsal yerleşme coğrafyası literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 17(34), 519-560.